משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר טהרות

ברטנורא על משנה אהלות

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה אהלות

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-אהלות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7
משנה ו 7
משנה ז 8
משנה ח 8
פרק ב 8
משנה א 8
משנה ב 9
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 11
משנה ו 11
משנה ז 11
פרק ג 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ג 13
משנה ד 13
משנה ה 13
משנה ו 14
משנה ז 14
פרק ד 16
משנה א 16
משנה ב 16
משנה ג 17
פרק ה 18
משנה א 18
משנה ב 18
משנה ג 18
משנה ד 18
משנה ה 19
משנה ו 19
משנה ז 20
פרק ו 21
משנה א 21
משנה ב 21
משנה ג 22
משנה ד 22
משנה ה 22
משנה ו 23
משנה ז 23
פרק ז 24
משנה א 24
משנה ב 24
משנה ג 26
משנה ד 26
משנה ה 26
משנה ו 27
פרק ח 27
משנה א 27
משנה ב 28
משנה ג 28
משנה ד 29
משנה ה 29
משנה ו 29
פרק ט 30
משנה א 30
משנה ב 31

משנה ג 31
משנה ד 31
משנה ה 32
משנה ו 32
משנה ז 32
משנה ח 32
משנה ט 32
משנה י 33
משנה יא 33
משנה יב 33
משנה יג 33
משנה יד 34
משנה טו 34
משנה טז 34
פרק י 36
משנה א 36
משנה ב 36
משנה ג 37
משנה ד 37
משנה ה 37
משנה ו 37
משנה ז 38
פרק יא 38
משנה א 38
משנה ב 38
משנה ג 39
משנה ד 39
משנה ה 39
משנה ו 39
משנה ז 39
משנה ח 40
משנה ט 41
פרק יב 41
משנה א 41
משנה ב 42
משנה ג 42
משנה ד 42
משנה ה 43
משנה ו 43
משנה ז 44
משנה ח 44
פרק יג 45
משנה א 45
משנה ב 45
משנה ג 46
משנה ד 46
משנה ה 46
משנה ו 47
פרק יד 47
משנה א 47
משנה ב 48
משנה ג 48
משנה ד 48
משנה ה 49
משנה ו 49
משנה ז 50
פרק טו 50
משנה א 50
משנה ב 50
משנה ג 51
משנה ד 51
משנה ה 52
משנה ו 52
משנה ז 52

משנה ח 52
משנה ט 53
משנה י 53
פרק טז 54
משנה א 54
משנה ב 54
משנה ג 55
משנה ד 56
משנה ה 56
פרק יז 57
משנה א 57
משנה ב 58
משנה ג 58
משנה ד 58
משנה ה 59
פרק יח 59
משנה א 59
משנה ב 60
משנה ג 61
משנה ד 61
משנה ה 61
משנה ו 62
משנה ז 62
משנה ח 63
משנה ט 63
משנה י 63

פרק א

משנה א

שְׁנַיִם טְמֵאִים בְּמֵת אֶחָד טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. כֵּלַּהּ מַתְנִיתִין מְפֹרָשׁ לַהּ וְאָזֵיל:
אָדָם הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת, טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. דִּכְתִיב (במדבר יט) הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים, לְפִי שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה, שֶׁהַמֵּת אֲבִי אָבוֹת הַטֻּמְאָה הוּא:
אָדָם הַנּוֹגֵעַ בּוֹ טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. דִּכְתִיב (שם) וְהַנֶּפֶשׁ הַנּוֹגַעַת תִּטְמָא עַד הָעֶרֶב, לְפִי שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה וְלַד הַטֻּמְאָה, וְכָל וְלַד הַטֻּמְאָה אֵין בּוֹ אֶלָּא טֻמְאַת עֶרֶב. אֲבָל חֲכָמִים גָּזְרוּ עַל הַנּוֹגֵעַ בִּטְמֵא מֵת בְּעוֹדוֹ מְחֻבָּר לַמֵּת שֶׁיִּהְיֶה טָמֵא שִׁבְעָה:

משנה ב

כֵּלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת וכו'. בֵּין כְּלֵי מַתֶּכוֹת בֵּין כְּלֵי שֶׁטַח וּבְגָדִים מִטַּמְאִין כַּמֵּת עַצְמוֹ, דִּכְתִיב (שם) בַּחָלָל חֶרֶב אוֹ בְמֵת, חֶרֶב הֲרֵי הוּא כַּמֵּת, וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כָּל הַכֵּלִים. הִלְכָךְ כֵּלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת נַעֲשִׂים אֲבִי אָבוֹת, וְכֵלִים בְּכֵלִים אַב הַטֻּמְאָה, דִּלְעוֹלָם אֵין הַכֵּלִים שְׁנַיִים נַעֲשִׂים כְּרִאשׁוֹנִים:
הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים. נַעֲשִׂים רִאשׁוֹנִים וּמְטַמְּאִין טֻמְאַת עֶרֶב:

משנה ג

כֵּיצַד אַרְבָּעָה. כֵּלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת, אֲבִי אָבוֹת כְּמוֹתוֹ. וְאָדָם בַּכֵּלִים, אַב הַטֻּמְאָה. וְכֵלִים בָּאָדָם, נַמִּי אַב הַטֻּמְאָה כָּאָדָם עַצְמוֹ, דִּכְתִיב (במדבר לא) וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם, הָא לְמַדְתָּ שֶׁכָּל אָדָם הַטָּמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מְטַמֵּא הַכֵּלִים טֻמְאַת שִׁבְעָה:
הָרְבִיעִי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים. נַעֲשִׂים רִאשׁוֹנִים. וְהוּא הַדִּין דִּבְכֵיצַד שְׁלִשָּׁה הֲוָה מְצֵי לְמִתְנֵי אָדָם הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת וְכֵלִים בָּאָדָם טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה, הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִין טֻמְאַת עֶרֶב. אֶלָּא מִסֵּיפָא אַרְבָּעָה טְמֵאִין בְּמֵת שְׁמְעִינַן לַהּ, דְּאַפְלוּ אָדָם בִּכְלִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת וְכֵלִים בָּאָדָם קָתָנֵי טֻמְאַת שִׁבְעָה, כָּל שֶׁכֵּן אָדָם בַּמֵּת עַצְמוֹ וְכֵלִים בְּאָדָם דְּאִיכָּא טֻמְאַת שִׁבְעָה:
שַׁפּוּד. כְּמִין עַמּוּד שֶׁל מַהֶכֶת תָּקוּעַ בְּאֶמְצַע הָאוֹהֶל וּבְרֹאשׁוֹ קוֹשְׁרִין הָאוֹהֶל:
אֵין הָאוֹהֶל מִתְחַשֵּׁב. לְפִי שֶׁאֵין הָאוֹהֶל מְטַמֵּא הַשַּׁפּוּד, לְפִיכָךְ אֵינוֹ נֶחְשָׁב בְּמִנְיַן סֵדֶר הַטֻּמְאוֹת, אֶלָּא כָּל הַמֻּנָּח בְּאוֹהֶל הַמֵּת כְּנוֹגֵעַ בַּמֵּת עַצְמוֹ, וְאֵין כָּאן אֶלָּא אַרְבָּעָה. אִי נַמִּי, אֲפִלּוּ אֵין הַשַּׁפּוּד בְּתוֹךְ הָאוֹהֶל אֶלָּא שֶׁנּוֹגֵעַ בָּאוֹהֶל מִבַּחוּץ אֲפִלּוּ הָכִי אֵין הָאוֹהֶל מִתְחַשֵּׁב בְּמִנְיַן סֵדֶר מִשְׁנָתֵנוּ. וְהָכִי מוּכָח לְקַמָּן בְּפֶרֶק סָגוֹס עֻבֶּה בְּמִשְׁנַת טַבְלָיוֹת שֶׁל עֵץ:

משנה ד

שֶׁהַכֵּלִים שְׁלֹשָׁה. כְּגוֹן כֵּלִים שֶׁנִּגְּעוּ בְּמֵת וְכֵלִים בַּכֵּלִים וְעוֹד כֵּלִים שְׁלִישִׁים בַּשְּׁנִיִּים, כֻּלָּן טְמֵאִין:

וְהָאָדָם שְׁנַיִם. כְּגוֹן אָדָם בְּמֵת וְאָדָם שֵׁנִי בְּזֶה הָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בַּמֵּת. אֲבָל אָדָם הַשְּׁלִישִׁי בַּשֵּׁנִי, טָהוֹר:

שֶׁהוּא בָאֶמְצַע. כְּגוֹן כֵּלִים וְאָדָם וְכֵלִים, דְּהַרְבִיעִי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים מְטַמֵּא טֻמְאַת עֶרֶב, כִּדְשָׁמְעִינַן מִמַּתְנִיתִין דִּלְעֵיל:

משנה ה

מְטַמֵּא בְּגָדִים. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פֵּרַשׁ, דִּכְתִיב (ויקרא טו) וְהַנֹּגֵעַ בִּבְשַׂר הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו, אַלְמָא שֶׁהוּא מְטַמֵּא בְּגָדִים בְּשָׁעַת מַגָּעוֹ בַּזָּב:

וְאֵין בְּגָדִים הַנּוֹגְעִים בָּזָב מְטַמְּאִין בְּגָדִים. לְפִי שֶׁהַזָּב אַב הַטֻּמְאָה וְהַבְּגָדִים הַנּוֹגְעִים בּוֹ נַעֲשִׂים רִאשׁוֹן וְאֵין מְטַמְּאִין בְּגָדִים אֲחֵרִים, שֶׁאֵין אָדָם וְכֵלִים מְקַבְּלִים טֻמְאָה אֶלָּא מֵאַב הַטֻּמְאָה:

שֶׁהַבְּגָדִים הַנּוֹשְׂאִין אֶת הַזָּב מְטַמְּאִין אָדָם. כְּגוֹן מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁל זָב מְטַמְּאִין אָדָם, לְפִי שֶׁהֵן נַעֲשִׂים אַב הַטֻּמְאָה כַּזָּב עַצְמוֹ, דִּכְתִיב (שם) וְכָל הַנּוֹגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד הָעֶרֶב:

וְאֵין אָדָם הַנּוֹשֵׂא אֶת הַזָּב מְטַמֵּא אָדָם. וַאֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אוֹתוֹ קֹדֶם שֶׁפֵּרַשׁ, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא רִאשׁוֹן לַטֻּמְאָה, וְאֵין רִאשׁוֹן מְטַמֵּא אָדָם:

משנה ו

עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ. דִּכְתִיב (במדבר יט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת. לְמֶדְךָ הַכָּתוּב שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיָּמוּת:

מָגֵיד. מְחַתֵּךְ. לְשׁוֹן גִּדּוּ אֵילָנָא (דניאל ד):

זוֹקֵק לַיִּבּוּם. כָּל זְמַן שֶׁהוּא גּוֹסֵס יְבִמְתּוֹ אֲסוּרָה לְהִנָּשֵׂא:

וּפוֹטֵר מִן הַיִּבּוּם. אִם מֵת וְהִנִּיחַ בֵּן גּוֹסֵס, אִשְׁתּוֹ פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם:

וּמַאֲכִיל בַּתְּרוּמָה. אֶת אִמּוֹ, אִם הִיא בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשֵּׂאת לְכֹהֵן:

וּפוֹסֵל. אֶת אִמּוֹ מִן הַתְּרוּמָה, אִם בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל הִיא:

וְכֵן בְּהֵמָה וְחַיָּה אֵין מְטַמְּאִין. טֻמְאַת נְבֵלוֹת, עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁם:

כְּזֵנָב הַלָּטָאָה. כְּלוֹמַר לְמָה פִּרְכּוּס זֶה דּוֹמֶה, לִזְנַב הַלָּטָאָה:

משנה ז

הָאַבְּרִים. צְרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם בְּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת, וּבְכָךְ הוּא נֶחֱשָׁב אֵבֶר. וּמֵיְרֵי בֵּין בְּאֵבֶר שֶׁנִּתְלַשׁ מִן הַחַי בֵּין בְּאֵבֶר מִן הַמֵּת:

משנה ח

פִּסַּת הָרֶגֶל. כַּף הָרֶגֶל הִיא הַפַּרְסָה:

שִׁשָּׁה בְכָל אֶצְבַּע. לְחֻמֵּשׁ אֶצְבָּעוֹת, הַיְנוּ שְׁלֹשִׁים:

קֻרְסָל. תַּרְגּוּם כְּרָעַיִם, קֻרְסוּלִין. מְקוֹם חִבּוּר הָרֶגֶל וְהַשּׁוֹק:

קַטְלִית. לְמַעְלָה בְּרֹאשׁ הַיָּרֵךְ:

בַּקָּנָה. עֶצֶם הַמְחֻבָּר לַיָּד. מִלְּשׁוֹן קָנֶה הַמִּדָּה, שֶׁבּוֹ מוֹדְדִים הָאַמָּה:

מַרְפֵּק. קוד"ו בְּלַע"ז:

מֵאָה וְאֶחָד מִזֶּה. שֶׁכָּל מַה שֶּׁמָּנָה עַד עַכְשָׁיו מִצַּד אֶחָד מֵהַגּוּף הוּא, כְּגוֹן יָד אֶחָד וְרֶגֶל אֶחָד וְדֹפֶן אַחַת:

מַפְתֵּחַ שֶׁל לֵב. הוּא הֶחָזֶה. שֶׁמִּפְּנֵי תְּנוּעַת הֶחָזֶה מְנַשֵּׁב הָרֵאָה עַל הַלֵּב, נִמְצָא הֶחָזֶה פּוֹתֵחַ דֶּרֶךְ שֶׁמִּמֶּנּוּ יִכָּנֵס הָאֲוִיר וְיֵצֵא לַלֵּב:

בִּנְקְבֵיהֶן. הַבֵּיצִים וְגִיד הָאַמָּה:

בָּשָׂר כָּרָאוּי. כְּדֵי שֶׁיַּעֲלֶה אֲרוּכָה וְיִבָּרִיא, אִם הָיָה מְחֻבָּר בְּאָדָם חַי:

וְאֵין מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. לְפִי שֶׁטֻּמְאַת אֹהֶל אֵינָהּ אֶלָּא אוֹ בְּאָדָם שָׁלֵם כְּדִכְתִיב (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, אוֹ בְּאֵבֶר הַדּוֹמֶה לְאָדָם כְּדִכְתִיב (שם) בְּעֶצֶם אָדָם, מָה אָדָם יֵשׁ בּוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת וּמְטַמֵּא בְּאֹהֶל, אַף אֵבֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת מְטַמֵּא בְּאֹהֶל:

פרק ב

משנה א

אֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל, הַמֵּת וְכַזַּיִת מִן הַמֵּת. וְאִי קַשְׁיָא, כַּזַּיִת מִן הַמֵּת מְטַמֵּא מֵת עַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן, הָא מִלְּתָא מִתְּרָצָה בַּגְּמָרָא בְּנָזִיר [דף נט], לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְנֶפֶל שֶׁלֹּא נִתְקַשְּׁרוּ אֵבָרָיו בְּגִידִין שֶׁאֵין בּוֹ כַּזַּיִת בָּשָׂר:

נָצָל. בְּשַׂר הַמֵּת שֶׁנִּמּוֹחַ וְנַעֲשָׂה כְּמִין לֵחָה סְרוּחָה:

מְלֹא תַרְוָד. כַּף. וְשִׁעוּרוֹ מְלֹא חָפְנַיִם:

רָקָב. גּוּפוֹ שֶׁל מֵת כְּשֶׁכָּלָה לַחוּתוֹ וְנַעֲשָׂה כְּמִין עָפָר. וְאֵין מְלֹא תַרְוָד רָקָב מְטַמֵּא אֶלָּא מִן הַמֵּת שֶׁנִּקְבַּר עָרֹם בְּאָרוֹן שֶׁל שַׁיִשׁ וּמְכֻסֶּה בְּכִסּוּי שֶׁל שַׁיִשׁ, עַד שֶׁנּוֹדַע בְּוַדַּאי שֶׁאֵין בּוֹ תַּעֲרֹבֶת רִקָּבוֹן שֶׁל בֶּגֶד אוֹ שֶׁל עֵץ אוֹ עָפָר אַחֵר. אֲבָל מֵת שֶׁנִּקְבַּר בִּכְסוּתוֹ אוֹ בְּאָרוֹן שֶׁל עֵץ אוֹ בֶּעָפָר, אֵין לוֹ רָקָב. וְכֵן מֵת שֶׁנִּקְבַּר חָסֵר אֵבֶר אֵין לוֹ רָקָב:

הַשַּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם בָּשָׂר מְטַמְּאִים בְּאֹהֶל, לְפִי שֶׁצּוּרַת אָדָם נִכֶּרֶת בָּהֶם, דִּכְתִיב בְּעֶצֶם אָדָם, עֶצֶם שֶׁנִּכָּר בּוֹ שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם:

אֲבָר מִן הַמֵּת וְאֵבָר מִן הַחַי. דִּכְתִיב (במדבר יט) בַּחָלָל חֶרֶב אוֹ בְּמֵת, אֵבָר שֶׁהִבְדִּילַתּוּ הַחֶרֶב מִן הַחַי הֲרֵי הוּא כְּמֵת:

וְרֹבַע עֲצָמוֹת. רֹבַע הַקֵּב שֶׁל עֲצָמוֹת:

מֵרֹב הַמִּנְיָן אוֹ מֵרֹב הַבִּנְיָן. רַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּ, שֶׁהֵן מַעֲטִין מִהְיוֹת בָּהֶן רֹב מִנְיָן וְרֹב בִּנְיָן, דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן לֹא רֹב הַמִּנְיָן וְלֹא רֹב הַבִּנְיָן מְטַמְּאִין:

וְרֹב בִּנְיָנוֹ וְרֹב מִנְיָנוֹ. רֹב בִּנְיַן הַגּוּף, אוֹ רֹב מִנְיַן הָעֲצָמוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רֹב בִּנְיַן הַגּוּף, מְטַמְּאִין, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן רֹבַע. וְרֹב בִּנְיָנוֹ, כְּגוֹן הַשּׁוֹקַיִם וְהַיְרֵכַיִם וְהַצְּלָעוֹת [וְהַשַּׁדְרָה]. וְרֹב מִנְיָנוֹ, כְּגוֹן רָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹת הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ מֵאָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֵבָרִים, מְטַמְּאִים:

משנה ב

רְבִיעִית דָּם. שֶׁיִּצָּא כֻּלּוֹ לְאַחַר מִיתָה:

וּרְבִיעִית דַּם תְּבוּסָה. שֶׁיִּצָּא מִקְצָת רְבִיעִית מֵחַיִּים וּמִקְצָת לְאַחַר מִיתָה. וּלְקַמָּן בְּפֶרֶק ג' [מִשְׁנָה ה'] מְפָרֵשׁ לַהּ:

תְּבוּסָה. לְשׁוֹן מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֶיהָ (יחזקאל טז). וּרְבִיעִית דָּם שֶׁיִּצָּא כֻּלּוֹ לְאַחַר מִיתָה, דְּאוֹרְיְתָא, דִּכְתִיב בְּמֵת בָּנֶפֶשׁ. אֲבָל דַּם תְּבוּסָה אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן. וְתַנֵּי דְּאוֹרְיְתָא וְתַנֵּי דְּרַבָּנָן:

מִמֵּת אֶחָד. וְלֹא מִשְּׁנֵי מֵתִים. קָסְבְּרֵי רַבָּנָן יֵשׁ אֵם לַמָּסֹרֶת וְעַל כָּל נְפָשׁוֹת מֵת לֹא יָבֹא (ויקרא כא), נְפָשׁוֹת כְּתִיב חָסֵר:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִשְּׁנֵי מֵתִים. חֲצִי רְבִיעִית מִמֵּת זֶה וַחֲצִי רְבִיעִית מִמֵּת אַחֵר, מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. דְּסָבַר יֵשׁ אֵם לַמִּקְרָא, נְפָשׁוֹת מֵת, מַשְׁמַע שְׁתֵּי נְפָשׁוֹת וְשִׁעוּר אֶחָד, מִדְּלֹא קָאָמַר נְפָשׁוֹת מֵתִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא. כְּשֵׁם שֶׁטָּמֵא בָּעֲצָמוֹת רֹב מִנְיָן וְרֹב בִּנְיָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ רֹבַע הַקֵּב שֶׁהוּא שִׁעוּר הַמְיֻחָד לְעֲצָמוֹת, כָּךְ טָמֵא בְּדָם הַקִּטָּן שֶׁיִּצָּא כֻּלּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ רְבִיעִית שֶׁהוּא שִׁעוּר הַמְיֻחָד לַדָּם:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים רְבִיעִית. אִם אָמַרְתָּ בָּעֲצָמוֹת שֶׁבְּיָדוּעַ שֶׁכֻּלּוֹ לְפָנֶיךָ, תֹּאמַר בַּדָּם שֶׁאֲנִי אוֹמֵר נִשְׁתַּיְּרָה מִמֶּנָּה טִפָּה כָּל שֶׁהִיא וְלֹא יָצָא כֻּלּוֹ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

כַּזַּיִת רָמָה. שֶׁנּוֹלְדָה בִּבְשַׂר הַמֵּת:

מְטַמֵּא כְּבָשָׂרוֹ. דְּרְמָה הַיּוֹצְאָה מִן הַמֵּת אֲפִלּוּ חַיָּה, כִּבְשַׂר הַמֵּת הִיא חֲשׁוּבָה, מְשׁוּם דְּאָדָם מֵחַיִּים אִקְּרֵי רְמָה, דִּכְתִיב (איוב כח) אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה:

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים. וְהָלְכָה כַּחֲכָמִים:

אֵפֶר שְׂרוּפִים. אָדָם שֶׁנִּשְׂרַף וְנַעֲשָׂה אֵפֶר וְלֹא נִתְעָרֵב בּוֹ מֵאֵפֶר עֵצִים,

שְׁעוּרוֹ בְּרֹבַע. קַב אֵפֶר, מְטַמֵּא:

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים. וְהָלְכָה כַּחֲכָמִים:

עֲפַר קְבָרוֹת. עָפָר שֶׁמְּעֹרָב בּוֹ דָּם וְלֵחָה שֶׁל מֵת. וּמְלֹא תַרְוָד וְעוֹד טָמֵא, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְמִלֹּא תַרְוָד וְעוֹד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מִלֹּא תַרְוָד רָקָב דְּאָמַר לְעֵיל שֶׁהוּא טָמֵא. וְהָכִי נַמִּי מַיְרֵי בְּמֵת שֶׁנִּקְבַּר עָרֹם בְּאָרוֹן שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁאֵין עָפָר אַחֵר מְעֹרָב בּוֹ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

אֵינוֹ חָבוּר לְטַמְּאָה. וְאִם הֶאֱהִיל עַל מִקְצָתוֹ אֵינוֹ כְּאִלּוּ הֶאֱהִיל עַל כֻּלּוֹ. וְכֵן לְעִנְיַן מַגָּע:

משנה ג

עָצֶם כַּשְּׂעֹרָה. מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא. דִּכְתִיב (במדבר יט) וְעַל הַנּוֹגֵעַ וְגוֹ', וְשָׁם לֹא נֶאֱמַר בְּעֶצֶם אָדָם. לְלַמֵּד עַל עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה שֶׁמְּטַמֵּא בְּמַגָּע אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נִכָּר שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם. אֲבָל בְּאֹהֶל, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל כְּתִיב. וּבְעֶצֶם לְעִנְיַן טֻמְאַת אֹהֶל, בָּעִינַן שֶׁיְּהֵא נִכָּר שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם, שֶׁהֲרֵי בְּמָקוֹם אַחֵר הוּא אוֹמֵר בְּעֶצֶם אָדָם:

וְאֶרֶץ הָעַמִּים. כָּל חוּץ לְאֶרֶץ קְרֵי אֶרֶץ הָעַמִּים. וְהָכָא מַיְרֵי בְּגוּשׁ עָפָר שֶׁבָּא מִחוּץ לָאָרֶץ שֶׁהוּא מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. אֲבָל הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַמִּים, אֲפִלּוּ לֹא נָגַע וְלֹא נָשָׂא, כְּגוֹן שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל סוּס, טָמֵא, דְּעַל אֲוִירָה שֶׁל אֶרֶץ הָעַמִּים נַמִּי גָּזְרוּ:

בֵּית הַפֶּרֶס. שֶׁדֶּה שֶׁנֶּחֱרַשׁ בָּהּ קֶבֶר וְנִשְׁבְּרוּ עַצְמוֹת הַמֵּת וְנָדוֹשׁוּ בָּעָפָר אוֹתוֹ שָׂדֶה. וּפֶרֶס מִלְּשׁוֹן פְּרוּסָה. הֲלֹא פָּרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ (ישעיה נח):

כַּמָּה הוּא חֶסְרוֹן בַּשְּׂדֶרָה. וְלֹא יִטַּמֵּא בְּאֹהֶל, אֶלָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא:

כִּמְלֹא מַקְדֵּחַ. מְלֹא רֹחַב הַנֶּקֶב שֶׁנּוֹקְבִין בְּמַרְצֵעַ:

כְּדֵי שֶׁיִּנָּטֵל מִן הַחַי וְיָמוּת. וְשֶׁעָרוּ חֲכָמִים בְּחֶסְרוֹן כְּסֶלַע:

בַּקְּטָן שֶׁל רוֹפְאִים. בְּמַרְצֵעַ קָטָן שֶׁהָרוֹפְאִים פּוֹתְחִים בּוֹ הַנְּגָעִים:

בַּגָּדוֹל שֶׁל לִשְׁכָּה. וְשֶׁעָרוּ חֲכָמִים שֶׁהוּא נֶקֶב כְּפוּנְדְיוֹן:

משנה ד

הַגּוֹלֵל. אֶבֶן גְּדוֹלָה וּרְחָבָה שֶׁסּוֹתְמִים בָּהּ פִּי הַקֶּבֶר מִלְּמַעְלָה. מִלְּשׁוֹן וְגָלַלְוּ אֶת הָאֶבֶן (בראשית כט):

וְהַדּוֹפֵק. שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אַחַת מִצַּד זֶה וְאַחַת מִצַּד זֶה שֶׁהַגּוֹלֵל נִשְׁעָן עֲלֵיהֶן:

מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל. דִּכְתִיב (במדבר יט) וְעַל הַנּוֹגֵעַ בָּעֶצֶם אוֹ בֶחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקֶּבֶר, מַה מֵּת מְטַמֵּא בְמַגָּע וּבְאֹהֶל, אַף קֶבֶר מְטַמֵּא בְמַגָּע וּבְאֹהֶל:

וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. דִּדְרִשִׁינַן וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה (שם), לְרַבּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק, וּכְתִיב וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע, מְשׂוּם מַגָּע הוּא מְטַמֵּא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מְשׂוּם מַשָּׂא:

אִם יֵשׁ תַּחְתֵּיהֶן עֲפַר קְבָרוֹת. מְטַמֵּא כְּשֶׁמְּסִיטָן, מְשׂוּם עָפָר הַנִּסָּט עִמָּהֶן דִּמְטַמֵּא בְּמַשָּׂא מְשׂוּם תְּפוּסָה שֶׁל מֵת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

דּוֹפֵק דּוֹפְקִין. אֵצֶל אֶבֶן הַדּוֹפֵק מַנִּיחִין לִפְעָמִים אֶבֶן אַחֶרֶת לְהַחֲזִיקָהּ וְאֵין הַגּוֹלֵל נִשְׁעָן עָלֶיהָ, וְהִיא נִקְרֵאת דּוֹפֵק דּוֹפְקִין:

משנה ה

וְאֵלּוּ אִם חָסְרוּ טְהוֹרִים. דְּלֵית בָּהֶן כַּשְּׁעוּר:

כַּזַּיִת מִן הַמֵּת. שֶׁכֵּן הוּא תְּחִלַּת יְצִירָתוֹ שֶׁל אָדָם, בְּכַזַּיִת:

וּרְבִיעִית דָּם. הוֹאִיל וּבְתְחִלַּת בְּרִיָּתוֹ שֶׁל קָטָן אֵין בּוֹ פָּחוֹת מֵרְבִיעִית דָּם:

וְאֵבֶר מִן הַחַי שֶׁחִסַּר עַצְמוֹ. אֲפִלּוּ קוּלִית גְּדוֹלָה שֶׁחִסַּר מִמֶּנָּה עֶצֶם כָּל שֶׁהוּא לֹא מְטַמֵּא מְשׂוּם אֵבֶר מִן הַחַי. אֲבָל אִם חִסַּר מִבְּשָׂרוֹ, לְעוֹלָם הוּא מְטַמֵּא עַד שֶׁיֶּחְסַר מִכְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְאֵבֶר מִן הַמֵּת, כַּזַּיִת בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ, טָמֵא. וְעֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ נַמִּי טָמֵא:

משנה ו

הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת מִשְּׁנֵי מֵתִים. חֲצִי חֻלְיוֹת הַשִּׁדְרָה מִמֵּת זֶה וַחֲצִי חֻלְיוֹת הַשִּׁדְרָה מִמֵּת אַחֵר. וְכֵן הַגֻּלְגֹּלֶת:

וְאֵבֶר מִן הַחַי מִשְּׁנֵי אֲנָשִׁים. חֲצִי אֵבֶר נִתְלַשׁ מֵחַי זֶה וַחֲצִי אֵבֶר כֵּן נִתְלַשׁ מֵחַי אַחֵר, וְנִרְאִין כְּאֵבֶר אֶחָד:

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. מִטֻּמְאַת אֹהֶל. אֲבָל מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא מְשׂוּם עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ז

שֶׁנִּדַּקְדְּקוּ. שֶׁנִּשְׁחֲקוּ. לְשׁוֹן וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק (שמות ל):

רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. מִכָּל טֻמְאָה. וְאֵינָם מְטַמְּאִין לֹא בְּמַגָּע וְלֹא בְּמַשָּׂא וְלֹא בְּאֹהֶל:

וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. בְּשִׁלְשְׁתָּן, דְּהָא אִיכָּא רֹבַע:

אֵבֶר מִן הַחַי שֶׁנֶּחֱלַק לִשְׁנַיִם טָהוֹר. וַאֲפִלּוּ חָזַר וְחִבְּרוֹ. דְּאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר:

נִטַּל חֲצָאִים. שֶׁנִּטַּל מִן הַחַי לַחֲצָאִים וְלֹא נִטַּל מִמֶּנּוּ אֵבֶר שָׁלֵם כְּאֶחָד, דְּלֹא הֲוָה בֵּיהּ שִׁעוּרָא מֵעוֹלָם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

פרק ג

משנה א

כָּל הַמְּטַמְּאִין בְּאוֹהֶל. הָאֲמוּרִים לְעֵיל בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב':

שֶׁנֶּחְלְקוּ. שֶׁעוּרֵיהֶן לַחֲצָאִין:

וְהַכְּנִיסָן. כְּשֶׁהֵן מְחֻלָּקִים:

לְתוֹךְ הַבַּיִת. דְּהַיְנוּ לְתוֹךְ אֹהֶל אֶחָד:

רַבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס מְטַהֵר. דְּסָבַר לֹא מִצְטָרְפִי לְכַשְׁעוּר:

הַנּוֹגֵעַ בְּכַשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים מִן הַנְּבֵלָה. פָּתַח בְּאֹהֶל וּמְפָרֵשׁ בִּנְבֵלָה, לוֹמַר לְךָ דְּכִי הֵיכִי דְּסָבְרָא לֵיהּ לְרַבִּי דוֹסָא שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין לְטַמְּאַת אֹהֶל, הָכִי נַמִּי סְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין מִצְטָרְפִין לְטַמְּאַת מַגָּע וּמַשָּׂא, בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּנְבֵלָה:

הַנּוֹגֵעַ בְּכַחֲצִי זַיִת וּמַאֲהִיל עַל כַּחֲצִי זַיִת. שֶׁמַּאֲהִיל עַל הַמֵּת, טָמֵא כְּאִלּוּ הָיָה עִם הַמֵּת בָּאֹהֶל. וּבִגְמָרָא בְּפֶרֶק הָעוֹר וְהָרֹטֶב מוֹקֵי הָנָךְ מַאֲהִיל דְּרֵישָׁא בְּטֻמְאָה רְצוּצָה, שֶׁאֵין בֵּין הַטֻּמְאָה וּבֵין הָאֹהֶל פּוֹתֵחַ טָפַח, וּמִשּׁוּם הָכִי חֲכָמִים מְטַמְּאִין, דְּכֻלָּהּ נְגִיעָה הִיא. וְסֵיפָא דְּאָמַר אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בְּכַחֲצִי זַיִת וְדָבָר אַחֵר מַאֲהִיל עָלָיו וְכוּ' דְּמוֹדוּ רַבָּנָן דְּטָהוֹר, מַיְירֵי כְּשֶׁיֵּשׁ פּוֹתֵחַ טָפַח בֵּין הַטֻּמְאָה וּבֵין הָאֹהֶל, דְּבָהָא מוֹדוּ רַבָּנָן דְּאֵין מִצְטָרְפִין, דִּנְגִיעָה וְאֹהֶל שְׁנֵי שְׁמוֹת הֵן, וְכָל שֶׁהֵן מִשְּׁנֵי שֵׁמוֹת אֵין מִצְטָרְפִין. וְרַבִּי דוֹסָא סָבַר דַּאֲפִלּוּ בְּטֻמְאָה רְצוּצָה אֵין מִצְטָרְפִין, וְלֹא אֲפִלּוּ לְמַגָּע וּמַשָּׂא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי דוֹסָא:

אָמַר רַבִּי מֵאִיר אַף בְּזוֹ רַבִּי דוֹסָא מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. רַבִּי מֵאִיר פָּלֵיג אַתַּנָּא קַמָּא דְּאָמַר דִּכְשֶׁיֵּשׁ פּוֹתֵחַ טָפַח בֵּין הַטֻּמְאָה וְאֹהֶל מוֹדוּ רַבָּנָן דְּטָהוֹר וְאֵין מִצְטָרְפִין, וְאָמַר אִיהוּ דְּאַף בְּזוֹ פְּלִיגִי רַבָּנָן עַל רַבִּי דוֹסָא וְאָמְרֵי דִּנְגִיעָה וְאֹהֶל חַד שְׁמָא הוּא, הִלְכָּךְ מִצְטָרְפִין לְכַשְׁעוּר וּמְטַמְּאִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

חוּץ מִן הַמַּגָּע עִם הַמַּשָּׂא. כְּגוֹן שֶׁנָּגַע בַּחֲצִי זַיִת וְהֵסִיט חֲצִי זַיִת:

וְהַמַּשָּׂא עִם הָאֹהֶל. שֶׁהֵסִיט חֲצִי זַיִת וְהֶאֱהִיל עַל חֲצִי זַיִת:

מִשֵּׁם אֶחָד. כְּגוֹן מַגָּע וּמַגָּע, מַשָּׂא וּמַשָּׂא, אֹהֶל וְאֹהֶל:

משנה ב

מִלֹּא תַרְוֵד רָקָב. דְּאָמַרַן לְעֵיל בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב' שֶׁהוּא מְטַמֵּא בְּאֹהֶל:

שֶׁנִּתְפַּזֵּר לְתוֹךְ הַבַּיִת. וְנִתְעָרֵב בּוֹ עָפָר כָּל שֶׁהוּא:

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. דְּסָבַר סוֹפוֹ כִּתְחִלָּתוֹ, מַה תְּחִלָּתוֹ אִם נִקְבַּר הַמֵּת בְּתַכְרִיכִים אוֹ בְּאָרוֹן שֶׁל עֵץ, אֵין לוֹ רָקָב, דְּבָעִינַן שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבָר נִגָּלָל עִמּוֹ, אַף סוֹפוֹ לְאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה רָקָב אִם נִתְעָרֵב עִמּוֹ דָּבָר אַחֵר אֵינוֹ מְטַמֵּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

אִם מִתְכַּבֶּסֶת הַכְּסוּת וְיוֹצֵא מִמֶּנָּה רְבִיעִית דָּם. וְכֵיצַד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ, מֵבִיא מַיִם בְּמִדָּה וּמְכַבְּסָהּ בָּהֶן, וּמֵבִיא מַיִם אֲחֵרִים כְּמִדָּתָן וְנוֹתֵן בָּהֶן רְבִיעִית דָּם, אִם הָיָה מַרְאֵיהֶן שָׁוֶה הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה, וְאִם לָאו טְהוֹרָה:

משנה ג

נִשְׁפַּךְ בָּאֲוִיר. בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

אִם הָיָה מְקוֹמוֹ קָטַפְרֵס. אִם הַמָּקוֹם שֶׁנִּשְׁפַּךְ בּוֹ הַדָּם הָיָה מִדְרוֹן:

וְהָאֲהִיל. אָדָם עַל מְקֻצָּתוֹ:

טָהוֹר. דְּקָטַפְרֵס אֵינוֹ חִבּוּר:

הָיָה אַשְׁבֹּרֶן. מָקוֹם הַמְכֻנָּס כְּמוֹ בְּתוֹךְ גֻּמָּא:

אוֹ שֶׁקָּרֹשׁ. הַדָּם וַאֲפִלּוּ קָטַפְרֵס, הֲוֵי חִבּוּר וְטָמֵא, וַאֲפִלּוּ הֶאֱהִיל עַל קְצָתוֹ:

נִשְׁפַּךְ עַל הָאִסְקֻפָּה. כְּמִין אִצְטַבָּא שֶׁלִּפְנֵי פֶּתַח הַבַּיִת:

וְהָיָא קָטַפְרֵס בֵּין מִבִּפְנִים. שֶׁמְּשַׁפֵּעַ לְצַד פְּנִים:

בֵּין מִבַּחוּץ. שֶׁמְּשַׁפֵּעַ לְצַד חוּץ:

וְהַבַּיִת מַאֲהִיל. עַל מְקֻצָּתוֹ: **טָהוֹר**. כָּל מַה שֶּׁבַּבַּיִת מִטַּמְאַת אֹהֶל, אַף עַל פִּי שֶׁסּוֹפוֹ וְשֶׁל דָּם לֵירֵד לִפְנִים, דְּאֵינוֹ חִבּוּר:

חוּץ מִן הַשְּׂעָרוֹת וְהַצִּפָּרְנַיִם. דִּכְתִיב (במדבר יט) בְּעֶצֶם, מָה עֶצֶם שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מַחֲלִיף, אַף כָּל שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מַחֲלִיף. יָצְאוּ שְׂעָרוֹת שֶׁלֹּא נִבְרְאוּ עִמּוֹ, יָצְאוּ שֵׂעָר וְצִפָּרֶן שֶׁגִּזְעָן מַחֲלִיף:

משנה ד

הַבַּיִת טָמֵא. כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא, שֶׁהֲרֵי מַאֲהִיל עַל הַשֵּׂעָר הַמְחֻבָּר לַמֵּת:

עֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו כַּזַּיִת בָּשָׂר. הָעֶצֶם נֶחְשָׁב יָד לַבָּשָׂר:

תְּחוּבִים בִּידֵי אָדָם. שֶׁלֹּא הָיָה הַבָּשָׂר מְחֻבָּר לָעֶצֶם מֵעִקָּרוֹ, אֶלָּא אָדָם תְּחָבוֹ לְשָׁם כְּדֶרֶךְ שֶׁתּוֹחֲבִים הַבָּשָׂר בַּשַּׁפּוּד:

משנה ה

אֵיזֶהוּ דַּם תְּבוּסָה. אַמַּתְנִיתִין דִּלְעֵיל דְּפֶרֶק ב' [מִשְׁנָה ב'] קָאֵי, דְּקָתָנֵי רְבִיעִית דַּם תְּבוּסָה טְמֵאָה, וְקָמְפָרֵשׁ הָכָא אֵיזֶהוּ דַּם תְּבוּסָה:

שְׁמִינִית בְּחַיָּיו וּשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ. מִצְטָרְפִים לִרְבִיעִית:

רְבִיעִית בְּחַיָּיו וּרְבִיעִית בְּמוֹתוֹ. שֶׁנִּתְעָרְבוּ וְנָטַל מִן הַתַּעֲרֹבֶת רְבִיעִית, זֶהוּ דַּם תְּבוּסָה. אֲבָל שְׁמִינִית בְּחַיָּיו וּשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ, לֹא:

זֶה וָזֶה. דְּרַבִּי עֲקִיבָא וּדְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל:

כַּמַּיִם. וְאֵינָן מְטַמְּאִין:
וְאֵיזֶהוּ דַם תְּבוּסָה. שֶׁטָּמֵא:
צָלוּב שָׁדַמּוֹ שׁוֹתֵת. וְיוֹרֵד בְּלֹא הֶפְסֵק, מִפְּנֵי שֶׁטִּפָּה שֶׁל מִיתָה מְעֹרֶבֶת בּוֹ. אֲבָל נוֹטֵף, שֶׁיּוֹרֵד טִפָּה אַחַר טִפָּה, קַמָּא קַמָּא בָּטֵל וְטָהוֹר:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא כִי. כְּלוֹמַר לֹא כֵן הַדָּבָר:
אֶלָּא הַשּׁוֹתֵת טָהוֹר. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ טִפָּה שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בָהּ עֲמָדָה לָהּ עַל גַּבֵּי הָעֵץ שֶׁהוּא תָּלוּי בּוֹ, וְאֵין בְּדָם זֶה אוֹתָהּ טִפָּה אַחֲרוֹנָה שֶׁל מִיתָה:
וְהַמְנַטֵּף טָמֵא. וְלֹא אָמְרִינַן קַמָּא קַמָּא בָּטֵל, דְּסָבַר רַבִּי יְהוּדָה אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

משנה ו

כַּזַּיִת מִן הַמֵּת פְּתָחוֹ בְטָפַח. הַמֵּת בְּבַיִת וְלוֹ פְּתָחִים הַרְבֵּה, כָּל הַכֵּלִים הַמֻּנָּחִים בַּחֲלַל הַפְּתָחִים תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף שֶׁל פֶּתַח מִבַּחוּץ, אַף עַל פִּי שֶׁהַפְּתָחִים נְעוּלִים וְיֵשׁ הֶפְסֵק בֵּין אֹהֶל הַמֵּת לְאֹהֶל הַכֵּלִים, כֻּלָּן טְמֵאִין. דְּגָזְרוּ חֲכָמִים טֻמְאָה עַל הַמָּקוֹם שֶׁהוּא דֶּרֶךְ יְצִיאַת טֻמְאָה שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל מֵת לָצֵאת דֶּרֶךְ שָׁם, וּכְשֶׁאֵין יוֹדְעִים בְּאֵיזֶה מָקוֹם יוֹצִיאוּהוּ, כֻּלָּן טְמֵאִין. וְאִם יֵשׁ כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּבַיִת וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּחַלּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח, מַצִּיל עַל כָּל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים, כֵּיוָן שֶׁיּוֹדֵעַ הַמָּקוֹם שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל טֻמְאָה לָצֵאת דֶּרֶךְ שָׁם. וְאִם הוּא מֵת שָׁלֵם וְחָשַׁב לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ חַלּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה, מַצִּיל עַל כָּל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים, דִּבְשִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים שֶׁעָרוּ חֲכָמִים שֶׁרָאוּי לְהוֹצָאַת הַמֵּת:
אֲבָל לְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח. אֲפִלּוּ מֵת שָׁלֵם טֻמְאָה יוֹצְאָה דֶּרֶךְ חַלּוֹן כָּל זְמַן שֶׁהוּא פְּתוּחַ, וּמְטַמֵּא הַכֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת שֶׁבְּצִדּוֹ אִם יֵשׁ בַּחַלּוֹן פּוֹתֵחַ טָפַח:
גָּדוֹל מִכַּזַּיִת כַּמֵּת. דַּוְקָא כַּזַּיִת מְצֻמְצָם פִּתְחוֹ בְּטָפַח. אֲבָל יוֹתֵר מִכַּזַּיִת דֵּינוֹ כְּאִלּוּ הָיָה מֵת שָׁלֵם, וְאֵין מַצִּיל עַל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ אַרְבָּעָה:
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת. שֶׁבַּבַּיִת, דֵּינוֹ כְּמֵת שָׁלֵם, וְאִם חָשַׁב לְהוֹצִיאָן דֶּרֶךְ חַלּוֹן, אֵין מַצִּיל עַל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ אַרְבָּעָה. וְכֵן הֲלָכָה:

משנה ז

טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח. דַּף שֶׁהוּא רָחָב טָפַח עַל טָפַח וְגָבֹהַּ מִן הָאָרֶץ טָפַח, וּמַאָהִיל עַל כַּזַּיִת מִן הַמֵּת וְעַל הַכֵּלִים, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה עַל הַכֵּלִים:
מְרֻבָּע. שֶׁאִם הָיָה רָחְבּוֹ פְּחוֹת מִטָּפַח אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה אָרְכּוֹ שְׁנֵי טְפָחִים, לֹא אָמְרִינַן שֶׁיֵּשׁ מַה שֶּׁיֶּתֶר עַל אָרְכּוֹ בָּרְחְבּוֹ וְרִבְּעֵהוּ, לְהַכִּי קָתָנֵי מְרֻבָּע, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּהֵא בָּרְחְבּוֹ טָפַח וּבְאָרְכּוֹ טָפַח:

כְּיצַד. כְּלוֹמַר כֵּיצַד חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:
בִּיב שֶׁהוּא קָמוּר. חֲפִירָה בַּקַּרְקַע וּמְקֹרָה, וְהַיְנוּ קָמוּר, וְשָׁם יוֹרְדִים שְׁפָכִים שֶׁבַּבַּיִת וּמִשָּׁם יוֹצְאִים לִרְשׁוּת הָרַבִּים:
יֶשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח. דְּהַיְנוּ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח בַּבִּיב עַצְמוֹ:
וּבִיצִיאָתוֹ. בְּפֶתַח הַבִּיב שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִין הַמַּיִם לִרְשׁוּת הָרַבִּים:
טֻמְאָה בְתוֹכוֹ. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבִּיב. דְּכַזַּיִת מִן הַמֵּת פְּתָחוֹ בְּטֶפַח:
הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה דֶּרֶךְ פֶּתַח הַבִּיב הַיּוֹצֵא לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהַיְנוּ דְּקָתָנֵי חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:
טֻמְאָה בַבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַבִּיב טָהוֹר. דְּאֵין דֶּרֶךְ טֻמְאָה לְהַכְנִיסָהּ דֶּרֶךְ פֶּתַח הַבִּיב, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לְהוֹצִיאָהּ דֶּרֶךְ פֶּתַח הַבַּיִת וְלֹא לְהַכְנִיסָהּ לַבִּיב:
וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח טֻמְאָה בְתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא. דְּטֻמְאָה עוֹלָה מִן הַבִּיב לַבַּיִת כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהּ דֶּרֶךְ לָצֵאת דֶּרֶךְ פֶּתַח הַבִּיב הַיּוֹצֵא לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּכָל פְּחוּת מִטֶּפַח אֵין הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה:
אֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח. לְחָנָם נָקַט וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח, דְּכֵיוָן דְּאֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח, עַל יְצִיאָתוֹ לֹא חָיְשִׁינַן, דְּכֹאלּוּ אֵין שָׁם חָלָל כְּלָל דָּמֵי וַהֲרֵי הַבִּיב נֶחְשָׁב כְּקַרְקַע הַבַּיִת, וְאָמְרוּ חֲכָמִים כָּל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא, לְרַבּוֹת קַרְקָעִיתוֹ שֶׁל בַּיִת כְּמוֹהוּ עַד הַתְּהוֹם:
אֶחָד חוֹר שֶׁחֲרָרוּהוּ מַיִם. הַאי פּוֹתֵחַ טֶפַח שֶׁמֵּבִיא אֶת הַטֻּמְאָה, לֹא שְׁנָא אִם נַעֲשָׂה הַחוֹר הַזֶּה עַל יְדֵי מַיִם אוֹ שֶׁנִּקְּבוּהוּ שְׁרָצִים:
אוֹ שֶׁאָכְלַתּוּ מַלַּחַת. לְשׁוֹן אֶרֶץ מְלֵחָה. כְּמִין עָפָר לָבָן דּוֹמֶה לְמֶלַח וּמִתְאַכֵּל וְנוֹפֵל וְנַעֲשָׂה חוֹר מֵאֵלָיו:
מִרְבָּדֵי שֶׁל אֲבָנִים. אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת עֲרוּכוֹת וּסְדוּרוֹת זוֹ עַל זוֹ, וּפְעָמִים שֶׁהָאַחַת סְדוּרָה עַל גַּבֵּי שְׁתַּיִם וְהַתַּחְתּוֹנוֹת מְפֹרָדוֹת זוֹ מִזּוֹ וְיֵשׁ שָׁם אֹהֶל טֶפַח:
סְוָאר שֶׁל קוֹרוֹת. קוֹרוֹת עֲרוּכוֹת זוֹ עַל זוֹ וְעוֹמְדוֹת לְבֵנָיִן, וּפְעָמִים שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶן אֹהֶל טֶפַח:
כָּל אֹהֶל שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי בִּידֵי אָדָם אֵינוֹ אֹהֶל. דְּיָלִיף אֹהֶל אֹהֶל מִמִּשְׁכָּן, מַה לְּהַלָּן בִּידֵי אָדָם אַף כָּאן בִּידֵי אָדָם:
בִּשְׁקִיפִים. תַּרְגּוּם סְעִיפֵי הַסְּלָעִים, שְׁקִיפֵי כֵּיפָא:
וּבִסְלָעִים. בִּנְקִיקֵי הַסְּלָעִים. וּשְׁקִיפֵי וּנְקִיקֵי הַסְּלָעִים אֶחָד הֵן, אֶלָּא שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה עַל יְדֵי מָטָר וְזֶה נַעֲשָׂה מֵאֵלָיו. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם מוֹדֶה בָּהֶם רַבִּי יְהוּדָה, דְּלֹא יָלִיף גְּזֵרָה שָׁוָה דְּאֹהֶל אֹהֶל מִמִּשְׁכָּן אֶלָּא לְפוֹתֵחַ טֶפַח בִּלְבַד, אֲבָל בְּיוֹתֵר מִטֶּפַח, כְּגוֹן מְלֹא

אֶגְרוֹף, אָמְרִינַן בְּסָכָּה [ר"ישׁ] פֶּרֶק הַיָּשֵׁן דְּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁאֲפִלּוּ נַעֲשָׂה מֵאֵלָיו מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵן בִּשְׁקִיפִים וּבִסְלָעִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ד

משנה א

מִגְדָּל שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּאֲוִיר. מִגְדַּל עֵץ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּפָנוֹת וְהַדְּפָנוֹת עַצְמָן יֵשׁ חָלָל בְּעָבְיָן כְּגוֹן חוֹרִין הַמְפֻלָּשִׁין פְּתוּחִים לִפְנִים וְלַחוּץ אֶלָּא שֶׁאֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טָפַח, וּרְגִילִים לְהַצְנִיעַ שָׁם מְחָטִין וְצִנּוֹרִיּוֹת וְכֵלִים קְטַנִּים:

שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּאֲוִיר. תַּחַת אֲוִיר הַשָּׁמַיִם, כְּגוֹן דְּקָאֵי בָּחָצֵר:

טֻמְאָה בְתוֹכוֹ. בַּחֲלַל הַמִּגְדָּל עַצְמוֹ:

כֵּלִים שֶׁבְּעָבְיוֹ. בְּעֻבֵּי חֲלַל הַדְּפָנוֹת:

מֻחֱצָה לְמֻחֱצָה. מֻחֲצִיוֹ שֶׁל עֻבִּי מִגְדָּל וְלִפְנִים כְּלָפְנִים, מֻחֲצִיוֹ וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. בֵּין שֶׁהַטֻּמְאָה בַּמִּגְדָּל וְכֵלִים בְּעָבְיוֹ, בֵּין שֶׁהַטֻּמְאָה בְּעָבְיוֹ וְכֵלִים בַּמִּגְדָּל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

טֻמְאָה בְתוֹכוֹ. בְּתוֹךְ הַמִּגְדָּל:

הַבַּיִת טָמֵא. אַף עַל פִּי שֶׁדַּלְתוֹתָיו מְגוּפוֹת. כְּדִמְפָרֵשׁ טַעֲמָא שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת מִשָּׁם לַבַּיִת:

טֻמְאָה בַבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַמִּגְדָּל טָהוֹר. וְהוּא שֶׁדַּלְתוֹתָיו מְגוּפוֹת. דְּאִי פְּתוּחוֹת, לֹא גָּרַע מֵחֲלוֹן שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים. וְטַעֲמָא דְּמַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַמִּגְדָּל טָהוֹר, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְטֻמְאָה שֶׁבַּבַּיִת לְהַכְנִיסָהּ בַּמִּגְדָּל:

אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח. בֵּין שׁוּלֵי הַמִּגְדָּל לָאָרֶץ אוֹ בֵּין דֹּפֶן הַמִּגְדָּל לַכֹּתֶל אוֹ בֵּין גַּג הַמִּגְדָּל לְתִקְרַת הַבַּיִת:

טְמֵאִים. מֻחֲמַת טֻמְאָה שֶׁבַּבַּיִת. אֲבָל אֵין שָׁם טֶפַח הָוֵי מִגְדָּל כְּלָבוּד וְאֵין טֻמְאַת הַבַּיִת נִכְנֶסֶת שָׁם:

טֻמְאָה שָׁם הַבַּיִת טָמֵא. אִם הָיְתָה טֻמְאָה בֵּין שׁוּלֵי הַמִּגְדָּל לְקַרְקַע הַבַּיִת, אוֹ בֵּין גַּג הַמִּגְדָּל לְגַג הַבַּיִת, אוֹ בֵּין דְּפָנוֹת הַמִּגְדָּל לְכָתְלֵי הַבַּיִת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן פּוֹתֵחַ טָפַח, הַבַּיִת טָמֵא, שֶׁאֵין הַמִּגְדָּל מַצִּיל עַל הַטֻּמְאָה שֶׁתַּחְתֶּיהָ בְּתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁלֹּא תְּטַמֵּא כָּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת:

משנה ב

תֵּבַת הַמִּגְדָּל. רְגִילִים לַעֲשׂוֹת תֵּבוֹת קְטַנּוֹת בְּתוֹךְ מִגְדָּל שֶׁל עֵץ, כְּדֵי לְהַצְנִיעַ בָּהֶם כֵּלִים וְאֳכָלִין וּמַשְׁקִים:

שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁיֵּשׁ בַּחֲלָלָהּ פּוֹתֵחַ טָפַח, דְּלֹא הַוְיָא טֻמְאָה טְמוּנָה:
וְאֵין בִּיצִיאָתָהּ. בְּחוֹר פְּתוּחָה אֵין בּוֹ טֶפַח:
טֻמְאָה בְתוֹכָהּ הַבַּיִת טָמֵא. וְאַף עַל פִּי שֶׁפְּתוּחָה קָטָן. כְּדִמְפָרֵשׁ טַעֲמָא, מִפְּנֵי שֶׁדֶּרֶךְ טֻמְאָה לָצֵאת, עַל כָּרְחָךְ סוֹפָהּ לָצֵאת דֶּרֶךְ פֶּתַח זֶה, לְפִיכָךְ מְטַמֵּא מִיָּד דֶּרֶךְ יְצִיאָתָהּ:
מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. הוֹאִיל וְאֵין בִּיצִיאָתָהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה:
וְאֵין דֶּרֶךְ טֻמְאָה לִכָּנֵס. שֶׁאֵין סוֹפוֹ לְהַכְנִיס לָהּ מֵת:
וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. דְּשֶׁמָּא אֵין סוֹפוֹ לָצֵאת דֶּרֶךְ פֶּתַח זֶה שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ שִׁעוּר טֻמְאָה, שֶׁהֲרֵי יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ לַחֲצָאִים אוֹ לְשָׁרְפָהּ בִּמְקוֹמָהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ג

הָיָה. הַמִּגְדָּל עוֹמֵד כֻּלּוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֶלָּא שֶׁפְּתוּחַ הַתֻּבָה לַחוּץ:
טֻמְאָה בְתוֹכָהּ הַבַּיִת טָהוֹר. דְּמִשּׁוּם מַאי אֵיכָא לְטַמּוֹיֵהּ, הָא טֻמְאָה לֵיכָּא, דְּיֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְלָאו טְמוּנָה הִיא, וּמִשּׁוּם יְצִיאָה שֶׁל טֻמְאָה נַמִּי לֹא מִטַּמְּיָא, דְּהָא אֵין יְצִיאָתָהּ לִפְנִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
טֻמְאָה בַבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. שֶׁאֵין דֶּרֶךְ טֻמְאָה לְכָנֵס שָׁם:
מוּכְנִי. גַּלְגַּל הֶעָשׂוּי לַמִּגְדָּל לְהוֹלִיכוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם:
מְשׁוּכָה לַאֲחוֹרָיו. מְרֻחָקֶת מֵאֲחוֹרֵי הַמִּגְדָּל לְצַד הַבַּיִת. שֶׁהַמִּגְדָּל עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח וְהַמּוּכְנִי מְשׁוּכָה מֵאַחֲרָיו לְצַד הַבַּיִת בִּפְנִים, וְטֻמְאָה שָׁם בְּתוֹךְ הַמּוּכְנִי כְּנֶגֶד קוֹרוֹת הַבַּיִת. אַף עַל פִּי שֶׁהַבַּיִת מַאֲהִיל עָלָיו:
הַבַּיִת טָהוֹר. דְּנֶחֱשָׁב מוּכְנִי כְּמִגְדָּל, וַהֲרֵי הַמִּגְדָּל עוֹמֵד בַּפֶּתַח וְנִפְתָּח לַחוּץ. וּשְׁלֹשָׁה אֻצְבָּעוֹת דְּנָקַט, לְמַעוֹטֵי אִם הָיְתָה מְשׁוּכָה טְפֵי מִשָּׁלֹשׁ אֻצְבָּעוֹת, דְּלֹא הֲוֵי כְּמִגְדָּל, דְּאֵין דֶּרֶךְ לְהַרְחִיק הַמּוּכְנִי מִן הַמִּגְדָּל כָּל הַאי:
בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח. דַּחֲלַל הַמּוּכְנִי שֶׁהַטֻּמְאָה בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח, שֶׁלֹּא תְּהֵא טֻמְאָה רְצוּצָה דְּבוֹקַעַת וְעוֹלָה:
וְאֵינָהּ יוֹצְאָה. שֶׁאֵין הַמּוּכְנִי נִשְׁמָטֶת לְגַמְרֵי מִן הַמִּגְדָּל:
וְהַמִּגְדָּל בָּא בְּמִדָּה. שֶׁמַּחֲזִיק אַרְבָּעִים סְאָה בַּלַּח שֶׁהֵם כּוֹרִים בַּיָּבֵשׁ. שֶׁכְּשֶׁהוּא בְּמִדָּה זוֹ אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. אֲבָל בְּפָחוֹת מִמִּדָּה זוֹ, הֲוֵי כִּשְׁאָר כֵּלִים הַמְקַבְּלִים טֻמְאָה, וְאֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְכָל מִגְדָּל דִּתְנִינַן בְּפִרְקִין, בְּמִגְדָּל הַבָּא בְּמִדָּה מַיְרֵי:

פרק ה

משנה א

תַּנּוּר שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְעֵינוֹ קְמוּרָה. נֶקֶב הֶעָשׂוּי בַּתַּנּוּר שֶׁהֶעָשָׁן יוֹצֵא מִמֶּנּוּ מֻנָּח חוּץ לַבַּיִת:

וְהָאֳהִילוּ עָלָיו נוֹשְׂאֵי הַמֵּת. כְּשֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִים אֶת הַמֵּת לְקָבְרוֹ הָאֳהִיל הַמֵּת עַל הָעַיִן:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הַכֹּל טָמֵא. קְסָבְרֵי טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לַתַּנּוּר דֶּרֶךְ עֵינוֹ וְיוֹצְאָה דֶּרֶךְ פִּיהָ לַבַּיִת:

הַתַּנּוּר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. הַתַּנּוּר שֶׁהָאֳהִיל הַמֵּת עַל מִקְצָתוֹ טָמֵא, וְהַבַּיִת טָהוֹר, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה דֶּרֶךְ פִּיהָ:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אַף הַתַּנּוּר טָהוֹר. דְּכֵיוָן דְּלֹא הָאֳהִיל עַל הַתַּנּוּר אֶלָּא עַל הָעַיִן הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, אֵין הַתַּנּוּר טָמֵא. וַהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל:

משנה ב

אָרֻבָּה. כְּמִין חַלּוֹן שֶׁבְּנֵג הַבַּיִת שֶׁהוּא קַרְקָעִית הָעֲלִיָּה:

בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה. כְּשֶׁמְּשִׁימִים הַכְּלִי עַל הַמַּשְׁקִים נִכְנָסִים הַמַּשְׁקִין לְתוֹכוֹ דֶּרֶךְ אוֹתוֹ הַנֶּקֶב:

הַכֹּל טָמֵא. אִם יֵשׁ טֻמְאָה בַּבַּיִת, הַקְּדֵרָה וְכָל מַה שֶּׁבָּעֲלִיָּה טָמֵא. שֶׁאֵין הַקְּדֵרָה מַצֶּלֶת, וְטֻמְאָה עוֹלָה דֶּרֶךְ אָרֻבָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ פּוֹתֵחַ טָפַח:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַקְּדֵרָה טְמֵאָה. חֲמָרָא בְּעִלְמָא הִיא שֶׁמַּחְמִירִין בֵּית הִלֵּל לְטַמֵּא אֶת הַקְּדֵרָה, דִּכְרַבִּי עֲקִיבָא סְבִירָא לְהוּ שֶׁהַקְּדֵרָה מַצֶּלֶת עַל הַטֻּמְאָה, וּכְגוֹן שֶׁגֶּבּ הַקְּדֵרָה פּוֹנָה לְמַטָּה אֵצֶל הַטֻּמְאָה, שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶס מְקַבֵּל טֻמְאָה מִגַּבּוֹ. וַהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל:

משנה ג

מַצֶּלֶת עַל הַכֹּל. עַל כָּל מַה שֶּׁבָּעֲלִיָּה. שֶׁהִיא חוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

אֵינָהּ מַצֶּלֶת אֶלָּא עַל הָאֳכָלִים וְעַל הַמַּשְׁקִים וְעַל כְּלֵי חָרֶס. בְּקְדֵרָה שֶׁל עַם הָאָרֶץ מְיֻרֶי. וְטַעֲמַיְהוּ דְּבֵית שַׁמַּאי מִשּׁוּם דְּכֵלָיו שֶׁל עַם הָאָרֶץ טְמֵאִין הֵם אֵצֶל חָבֵר, וְכָל כְּלִי טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וּלְפִי שֶׁעַם הָאָרֶץ מַחֲזִיק הַכֵּלִים שֶׁלּוֹ בְּטָהוֹר, אָמְרִינַן לֵיהּ שֶׁהוּא מַצִּיל עַל אֳכָלִים וּמַשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס שֶׁבָּעֲלִיָּה, דִּלְנַפְשֵׁיהּ בִּלְבַד הוּא דְּמְטַהֲרִינַן לְהוּ, שֶׁהֲרֵי הַחֲבֵרִים בְּדֵלִים מֵהֶם וּמִמַּגָּעָם וּבְלָאוּ הָכִי נַמִּי כָּל מַאֲכָלָם טָמֵא. אֲבָל שְׁאָר כֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם טָהֳרָה בְּמִקְוֶה, אִם תִּטַּהֲרֵם הֲרֵי הוּא מַשְׁאִילָם לְחָבֵר וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם בִּטְבִילָה לְחוֹדָהּ בְּלֹא הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי:

משנה ד

לָגִין. שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁמֻּנָּח בַּעֲלִיָּה זוֹ שֶׁהַקְּדֵרָה מֻנַּחַת עַל פִּי אָרֻבָּה שֶׁלָּהּ:

הַלָּגִין טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. שֶׁאֵין הַקְּדֵרָה מַצֶּלֶת עַל כְּלֵי עֵץ וּכְלֵי מַתָּכוֹת כְּדַאֲמַרַן:
וְהַמַּשְׁקִים טְהוֹרִים. שֶׁהַקְּדֵרָה מַצֶּלֶת עַל אֳכָלִים וּמַשְׁקִים:
וְאִם פִּנָּה. הַמַּשְׁקִים הַלָּלוּ לִכְלִי אַחֵר שֶׁבְּאוֹתָהּ עֲלָיָה, הַכְּלִי הָאַחֵר מְטַמְּאָן, שֶׁכָּל הַכֵּלִים שֶׁבָּעֲלָיָה טְמֵאִים, חוּץ מִכְּלֵי חֶרֶס. אֲבָל הַכְּלֵי הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיוּ הַמַּשְׁקִין בְּתוֹכוֹ אֵינוֹ מְטַמְּאָן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה, שֶׁאִם אִמְרִתָּ כֵּן, אִם כֵּן אֵין הַקְּדֵרָה שֶׁבָּאֲרָבָּה מַצֶּלֶת עַל הַמַּשְׁקִין לְעוֹלָם, וַאֲנַן אָמְרִינַן שֶׁהִיא מַצֶּלֶת עַל אֳכָלִין וּמַשְׁקִין:
הָאִשָּׁה וְהָעֲרָבָה טְמֵאִים. שֶׁאֵין הַקְּדֵרָה שֶׁל חֶרֶס מַצֶּלֶת עֲלֵיהֶן:
וְהַבְּצַק טָהוֹר. שֶׁהַקְּדֵרָה מַצֶּלֶת עַל הָאֳכָלִים. וְדַוְקָא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פֵּרְשָׁה מִמֶּנָּה, אֲבָל אִם הִגְבִּיהָה שְׁתֵּי יָדֶיהָ מִמֶּנָּה וְחָזְרָה וְלָשָׁה, הֲרֵי זוֹ מְטַמְּאָה אֶת הַבָּצֵק:

משנה ה

כְּלֵי גְלָלִים. שֶׁל צְפִיעֵי בָקָר:
כְּלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה. כָּל הָנָּךְ כֵּלִים, אֲפִלּוּ בְּיָד עַם הָאָרֶץ טְהוֹרִים. וְאִם מֻנָּחִים עַל פִּי אַרְבָּה, מַצִּילִין עַל הַכֹּל אֲפִלּוּ עַל כְּלֵי שֶׁטַח:
הָיָה כְּלֵי טָהוֹר לַקֹּדֶשׁ וְלַחַטָּאת. דְּהֵמְנִינְהוּ רַבָּנָן לְעַמֵּי הָאָרְצוֹת עַל הַקֹּדֶשׁ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא כָּל אֶחָד הוֹלֵךְ וּבוֹנֶה בָּמָה לְעַצְמוֹ, הִלְכָךְ הַכְּלֵי הַטָּהוֹר לַקֹּדֶשׁ מַצִּיל עַל הַכֹּל אֲפִלּוּ לְבֵית שַׁמַּאי. וְכֵן הֵן נֶאֱמָנִין עַל הַחַטָּאת שֶׁל אֵפֶר פָּרָה, דִּכְתִיב (במדבר יט) וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת, הַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל שְׁמִירָתָהּ:
מִפְּנֵי שֶׁהַכֵּלִים טְהוֹרִים. כְּגוֹן כְּלֵי גְלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה שֶׁהֵן טְהוֹרִים מִלְּקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן כְּלֵי חֶרֶס שֶׁהֵן טְהוֹרִין כְּשֶׁהֵן לַקֹּדֶשׁ וְלַחַטָּאת. אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל עַם הָאָרֶץ, נֶאֱמָן, שֶׁעַם הָאָרֶץ נֶאֱמָן לַקֹּדֶשׁ וְלַחַטָּאת כְּדַאֲמַרַן.
כָּל אֵלּוּ מַצִּילִין עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים. כְּלוֹמַר חוֹצְצִין בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה כְּשֶׁהֵם מֻנָּחִים בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ דְּפָנוֹת לְאֹהָלִים, וְהַאי אַרְבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לְעֲלִיָּה כְּדָפְנוֹת אֹהָלִים חֲשִׁיבָא. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דְּפָנוֹת, אֵין מַצִּילִים, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל:

משנה ו

הַבּוֹר וְהַדּוּת שֶׁבַּבַּיִת. וְהַמֵּת בַּבַּיִת וְכֵלִים בַּבּוֹר וּבַדּוּת, וְיֵשׁ גֹּבַהּ מְחִצּוֹת סְבִיבוֹתֵיהֶן. בּוֹר וְדוּת שְׁנֵיהֶן בַּקַּרְקַע אֶלָּא שֶׁבּוֹר בַּחֲפִירָה וְדוּת בִּבְנָיָן:
וּכְפִישָׁה. סַל גָּדוֹל שֶׁכּוֹבְשִׁים בּוֹ הַזֵּיתִים לְכָמֶרָן, וְהוּא מַחֲזִיק אַרְבָּעִים סְאָה אוֹ יוֹתֵר, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, וּנְתוּנָה עַל פִּי הַבּוֹר וְהַדּוּת:
טָהוֹר. כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָן, הוֹאִיל וְיֵשׁ שָׁם מְחִצּוֹת:
בְּאֵר חֲלָקָה. שֶׁפִּי הַבְּאֵר שָׁוֶה לְקַרְקַע הַבַּיִת וְאֵין לוֹ מְחִצָּה סָבִיב, דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא דְּפָנוֹת:

אוֹ כַּוֶּרֶת פְּחוּתָה. כְּגוֹן כַּוֶּרֶת גְּדוֹלָה שֶׁמַּחְזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה, שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה. וּפְחוּתָה, שֶׁאֵינָהּ פְּקוּקָה בְּקַשׁ:

וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עָלֶיהָ. עַל פִּי הַבּוֹר אוֹ עַל פִּי הַכַּוֶּרֶת:

טָמֵא. דְּאֵין מַצִּילִים אֶלָּא עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים, וּבִבְאֵר אֵין דְּפָנוֹת, וְדָפְנוֹת הַכַּוֶּרֶת לָאו דָּפְנוֹת אֹהָלִים הֵן:

הָיָה נָסָר חָלָק. דְּאֵין זֶה כְּלִי:

אוֹ סְרִידָה שֶׁאֵין לָהּ גַּפַּיִם. שֶׁאֵין לָהּ מְחִצּוֹת, דְּלָא חֲשִׁיבָא כְּלִי:

טָהוֹר. אִם נְתוּנִים עַל בְּאֵר חֲלָקָה אוֹ עַל גַּבֵּי כַּוֶּרֶת פְּחוּתָה, מַצִּילִים וְטָהוֹר, דְּדָוְקָא כְּפִישָׁה שֶׁהִיא כְּלִי אֵינָהּ מַצֶּלֶת אֶלָּא עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים, אֲבָל נָסָר וּסְרִידָה שֶׁאֵין לָהּ גַּפַּיִם, דְּלָאו כֵּלִים נִינְהוּ, מַצִּילִים בְּלֹא דָּפְנוֹת אֹהָלִים. סְרִידָה, כְּמִין עֲרֵבָה קְטַנָּה שֶׁל עֵץ שֶׁהַנַּחְתּוֹם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. גַּפַּיִם, אֲגָנִים וְאָזְנַיִם:

חֲצִי טֶפַח מִכָּאן וַחֲצִי טֶפַח מִכָּאן. הָא דְּאֵין כְּלִי מַצִּיל בִּבְאֵר חֲלָקָה הַיְנוּ בִּכְלִי שֶׁאֵין לוֹ דָּפְנוֹת טֶפַח, אֲבָל אִם יֵשׁ לַכְּלִי דְּפָנוֹת טֶפַח מַצִּיל עַל הַבּוֹר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין דָּפְנוֹתָיו בּוֹלְטִים כְּלָל, וְהַשְׁתָּא קָאָמַר דַּחֲצִי טֶפַח דִּכְלִי וַחֲצִי טֶפַח דְּדָפְנֵי הַבּוֹר אֵין מִצְטָרְפִים. וּכְפִישָׁה דַּאֲמַרַן לְעֵיל שֶׁאִם הִיא נְתוּנָה עַל בְּאֵר חֲלָקָה אֵינָהּ מַצֶּלֶת מַיְרֵי שֶׁאֵין בָּהּ דָּפְנוֹת טֶפַח:

משנה ז

כְּשֵׁם שֶׁמַּצִּילִים מִבִּפְנִים. עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים, כָּךְ מַצִּילִים מִבַּחוּץ עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים, כִּדְמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל:

עַל יְתֵדוֹת מִבַּחוּץ. סָמוּךְ לַכֹּתֶל, שֶׁלֹּא תְהֵא מְשׁוּכָה מִן הַכֹּתֶל [טֶפַח], וְאִז חֲשׁוּבָה אֹהֶל לְהַפְסִיק בֵּין טֻמְאָה שֶׁתַּחְתֶּיהָ לְכֵלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ. וְדָוְקָא בְּכֹתֶל בַּיִת שֶׁנַּעֲשָׂה כֹּתֶל זֶה לְאֹהֶל נֶחֱשֶׁבֶת הַכְּפִישָׁה גַּם הִיא אֹהֶל לְהַפְסִיק, אֲבָל בְּכֹתֶל חָצֵר וְגִנָּה שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְאֹהֶל לֹא תֵּחָשֵׁב הַכְּפִישָׁה אֹהֶל לְהַפְסִיק:

וּקְדֵרָה תְּלוּיָה בָּהּ. מוּכָח בַּתּוֹסֶפְתָּא שֶׁאִם שִׁפְתֵי הַקְּדֵרָה מְשׁוּכִים מִשִּׁפַּת הַקּוֹרָה וְלַחוּץ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּאֵינָהּ מַצֶּלֶת, וְכֵלִים שֶׁבַּקְּדֵרָה טְמֵאִים, וְאִי פִּי הַקְּדֵרָה מֻדְבָּק בַּקּוֹרָה, כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּמַצֶּלֶת וּטְהוֹרִים. כִּי פְּלִיגִי הֵיכָא דְּמְשׁוּכָה מִן הַקּוֹרָה וְלֵיכָּא פּוֹתֵחַ טֶפַח. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מַצֶּלֶת וּטְהוֹרִים, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ מַצֶּלֶת וּטְמֵאִים. וְהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פרק ו

משנה א

אָדָם וְכֵלִים נַעֲשִׂין אֹהָלִים לְטַמֵּא. אֹהֶל שֶׁנִּסְמָךְ עַל יְדֵי אָדָם אוֹ עַל יְדֵי כֵּלִים נֶחְשָׁב אֹהֶל לְטַמֵּא כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה, כְּאִלּוּ נְתוּנִים בְּאֹהֶל הַמֵּת:

אֲבָל לֹא לְטַהֵר. דְּאֵין נֶחְשָׁבִים אֹהֶל לַחוֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

נִדְבָּךְ. אֶבֶן גְּדוֹלָה וּרְחָבָה. לְשׁוֹן נִדְבְּכִין דִּי אֶבֶן גְּלָל:

כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. שֶׁאֵינוֹ חוֹצֵץ וּכְמַאן דְּלֵיתֵיהּ דְּמֵי, דְּאֵין עָשׂוּי אֹהֶל לְטַהֵר:

כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִים. דִּלְטַמֵּא נַעֲשִׂים אֹהָלִים:

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. בְּתַרְוַיְיהוּ. דְּסָבַר נַעֲשֶׂה אֹהֶל לְטַהֵר וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

נָתוּן עַל אַרְבָּעָה כֵלִים. אִם הָיָה הַנִּדְבָּךְ נָתוּן עַל אַרְבָּעָה כֵלִים, אֲפִלּוּ כְּלֵי גְלָלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִים טֻמְאָה:

עַל אַרְבָּעָה אֲבָנִים. שֶׁאֵינָן כֵּלִים, נֶחְשָׁב אֹהֶל לַחוֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. חוּץ מֵאָדָם:

משנה ב

אַחַד מֵהֶן. מֵאוֹתָם הַמְלַוִּים אֶת הַמֵּת לְקָבְרוֹ וְלֹא מִנּוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה. וְהוּא הַדִּין אִם הֵגִיף אֶת הַדֶּלֶת אָדָם אַחֵר, אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט:

הֵגִיף אֶת הַדֶּלֶת. כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס הַטֻּמְאָה לַבַּיִת בְּשָׁעָה שֶׁיַּעַבְרוּ דֶּרֶךְ אַכְסַדְרָה שֶׁלִּפְנֵי הַבַּיִת, דְּיֵשׁ תִּקְרָה עַל גַּבָּהּ:

אִם יָכוֹל הַדֶּלֶת לַעֲמֹד. בְּלֹא סְמִיכַת מַפְתֵּחַ, הֲוָה לֵיהּ מַפְתֵּחַ כְּמַאן דְּלֵיתֵיהּ וְהַדֶּלֶת חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

וְאִם לָאו טָמֵא. דְּכָל דָּבָר הַנִּסְמָךְ בְּכֵלִים אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה, כְּדַאֲמַרַן דְּאֵין אָדָם וְכֵלִים נַעֲשִׂים אֹהָלִים לְטַהֵר. וְהַיְינוּ טַעֲמָא דְּתֶבֶן, וְהַיְינוּ טַעֲמָא דִּגְרוֹגָרוֹת, וְהַיְינוּ טַעֲמָא דְּטִיחַ, מִשּׁוּם דַּעֲמִידָתָן עַל יְדֵי כֵּלִים שֶׁהֵם חָבִית וְקַנְקַפָּה וְקַנְקַנִּים:

שֶׁהֵן נְתוּנִים בְּחַלּוֹן. שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח שֶׁמֵּבִיא אֶת הַטֻּמְאָה מִבַּיִת לְבַיִת:

אִם יְכוֹלִים הַגְּרוֹגָרוֹת וְהַתֶּבֶן לַעֲמֹד בְּעַצְמָן. בְּלֹא חָבִית וְקַנְקַפָּה:

טְהוֹרִים. שֶׁהַכֵּלִים כְּמוֹ שֶׁאֵינָן, וְהַגְּרוֹגָרוֹת וְהַתֶּבֶן מַצִּילִים. וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ הַגְּרוֹגָרוֹת שֶׁהִסְרִיחוּ וְאֵינָן רְאוּיוֹת לַאֲכִילָה, וְכֵן הַתֶּבֶן מֻסָּרָח וְאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת בְּהֵמָה וּמְבַטֵּל לְהוּ וְאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן, וּמִשּׁוּם הָכִי חַיְצֵי, דְּכָל הֵיכָא דְּאֵין הַתֶּבֶן וְהַגְּרוֹגָרוֹת סוֹתְמִים הַכֹּל, כְּגוֹן הָכָא דְּאִיכָּא מְקוֹם קַנְקַפָּה וְחָבִית, אִי לֹא מְבַטֵּל לְהוּ לֹא חַיְצֵי:

וְאִם לָאו טְמֵאִין. וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא הֶחָבִית אִם הִיא שֶׁל חֶרֶס פִּיהָ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה וּלְפִיכָךְ אֵינָהּ מַצֶּלֶת, שֶׁכָּל דָּבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. אֲבָל אִם גַּב הֶחָבִית כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, חוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה, שֶׁאֵין כְּלֵי חֶרֶס מְקַבֵּל טֻמְאָה מִגַּבּוֹ:

בַּיִת שֶׁחֲצָצוֹ בְקַנְקַנִּים. וּפִיהֶן כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה, דְּעַכְשָׁיו אֵין מַצִּילִים:

וְטָח בְּטִיחַ. בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ:

אִם יָכוֹל הַטִּיחַ לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ טָהוֹר. שֶׁהַטִּיחַ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

משנה ג

כֹּתֶל שֶׁהוּא לָאֲוִיר. שֶׁצִּדּוֹ אֶחָד אֲוִיר הָעוֹלָם, וְצִדּוֹ הָאַחֵר מְשַׁמֵּשׁ אֶת הַבַּיִת, כְּגוֹן כֹּתֶל שֶׁמַּפְסִיק בֵּין בַּיִת לֶחָצֵר אוֹ בֵּין בַּיִת לַגִּנָּה:

וְהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ. שֶׁנִּסְדַּק הַכֹּתֶל וְיֵשׁ טֻמְאָה בַּחֲלָלוֹ בְּתוֹךְ הַסֶּדֶק:

מַחֲצִיוֹ וְלִפְנִים. אִם הַטֻּמְאָה מִן הַחֲצִי שֶׁל כֹּתֶל לְצַד הַבַּיִת:

הַבַּיִת טָמֵא. כְּאִלּוּ הָיְתָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, דְּהַהוּא פַּלְגָּא בָּתַר בַּיִת שַׁדִּינַן לֵיהּ. וְהָעוֹמֵד בַּכֹּתֶל לְמַעְלָה אֲפִלּוּ עוֹמֵד כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה:

טָהוֹר. דְּלָאו כְּטֻמְאָה רְצוּצָה חֲשִׁיבָה, וְאֵינָהּ בּוֹקַעַת וְעוֹלָה, דְּהָא חָשְׁבִינַן לַהּ כְּמַנַּחַת בָּאֹהֶל:

מַחֲצִיוֹ וְלַחוּץ. לְצַד הָאֲוִיר, לֹא שַׁדִּינַן לֵיהּ בָּתַר בַּיִת, וּלְפִיכָךְ הָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה טָמֵא כֵּיוָן דְּלָאו כְּמַנַּחַת בָּאֹהֶל הִיא הֲרֵי הִיא טֻמְאָה רְצוּצָה וּבוֹקַעַת וְעוֹלָה:

מֻחֱצָה לְמֻחֱצָה. שֶׁהַטֻּמְאָה בְּאֶמְצַע:

רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא. דְּשַׁדִּינַן לֵיהּ לַכֹּתֶל בָּתַר בַּיִת וּבָתַר אֲוִיר לְחֻמְרָא:

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים. דִּלְגַמְרֵי שַׁדִּינַן לֵיהּ בָּתַר בַּיִת. וְהָלְכָה כַּחֲכָמִים:

כָּל הַכֹּתֶל לַבָּיִת. אֲפִלּוּ עוֹמֶדֶת הַטֻּמְאָה בַּחֲצִי שֶׁל צַד הָאֲוִיר הֲרֵי הִיא כְּאִלּוּ מֻנַּחַת בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

משנה ד

כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָתִּים. כֹּתֶל הַמַּפְסִיק בֵּין שְׁנֵי בָתִּים:

טֻמְאָה בְּאַחַד מֵהֶן. בְּאֶחָד מִן הַבָּתִּים:

מַעֲזִיבָה. תִּקְרָה הַמַּפְסֶקֶת בֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וְכוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

טֻמְאָה בֵּין הַקּוֹרוֹת. בֵּין קוֹרוֹת הַתִּקְרָה שֶׁהַנְּסָרִים עֲלֵיהֶן וְהַמַּעֲזִיבָה עַל גַּבָּן. וּמַתְנִיתִין כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר כָּל מַעֲזִיבָה לַעֲלִיָּה. וְהַשְׁתָּא קָאָמַר שֶׁאִם הָיְתָה טֻמְאָה בַּקּוֹרוֹת שֶׁתַּחַת

הַמַּעֲזִיבָה וּמְחִצָּה שֶׁהִיא דַּקָּה כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם חוֹצֶצֶת בֵּין הַטֻּמְאָה לַבַּיִת, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה נִרְאֵית בַּבַּיִת: **אִם יֶשׁ בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה פּוֹתֵחַ טָפַח**. הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ חָלָל טֶפַח בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה: **הַכֹּל טָמֵא**. הַבַּיִת וְהָעֶלְיָה:

רוֹאִים אֶת הַטֻּמְאָה כְּאִלּוּ הִיא אֹטֶם. וְאֵין יוֹצְאָה הַטֻּמְאָה לַבַּיִת אֶלָּא בּוֹקַעַת וְעוֹלָה: **הָיְתָה נִרְאֵית לְתוֹךְ הַבַּיִת**. שֶׁאֵין תַּחְתֶּיהָ כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם:

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ. בֵּין יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח:

משנה ו

בַּיִת הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַכֹּתֶל. הַמְעָרוֹת שֶׁתַּחַת הַקַּרְקַע כְּשֶׁחוֹפְרִים כּוּךְ לְמֵת מִצַּד זֶה וְכוּךְ לְמֵת מִצַּד הַשֵּׁנִי נִמְצָא הַכֹּתֶל עָשׂוּי מֵאֵלְיוּ, מְשׁוּם הָכִי קָרֵי לֵיהּ בַּיִת הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַכֹּתֶל, שֶׁעַל יְדֵי הַחֲפִירָה נַעֲשָׂה הַכֹּתֶל, אֲבָל בִּנְיַן שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע, הַכֹּתֶל גּוֹרֵם לַבַּיִת שֶׁיִּהְיֶה בַּיִת, וּמְשׁוּם הָכִי קָרֵי לֵיהּ [לְעֵיל מִשְׁנָה ג'] כֹּתֶל הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַבַּיִת:

טֻמְאָה בַבָּתִּים. בַּכּוּכִין וּבַמְּחִלּוֹת:

וַעֲלֵיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם טְהוֹרִין. דְּמַפְסִיק לַטֻּמְאָה, וְאֵין דִּינָם כְּדִין כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָתִּים:

טֻמְאָה תַּחַת הָעַמּוּד. אִם יֵשׁ עַמּוּד בְּתוֹךְ הַכּוּךְ אוֹ בְּתוֹךְ הַמְּעָרָה וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו וְהִיא רוֹצֶצֶת שֶׁאֵין בָּהּ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח:

טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה טָמֵא כְּדִין כָּל טֻמְאָה מְכֻסָּה, וּמִן הַצְּדָדִים טָהוֹר, וְהוּא הַדִּין לְעַמּוּד שֶׁבַּבַּיִת:

משנה ז

פֶּרַח. דְּבָר בּוֹלֵט וְרָחָב שֶׁיּוֹצֵא בְּרֹאשׁ הָעַמּוּד אוֹ בְּאֶמְצָעוֹ:

כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַפֶּרַח טְהוֹרִים. הָכָא אַיְרֵי בְּעַמּוּד הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְּגִנָּה וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו, וְהַפֶּרַח בּוֹלֵט מִן הָעַמּוּד טֶפַח לַחוּץ וּמַאֲהִיל עַל הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו:

טְהוֹרִים. דְּטֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה, וְכָל שֶׁבַּצְּדָדִים טָהוֹר:

רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא. דְּפֶרַח כָּעַמּוּד, וּכְשֶׁהַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת חוֹזֶרֶת עַל הַכֵּלִים שֶׁהַפֶּרַח מַאֲהִיל עֲלֵיהֶם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

הַטֻּמְאָה וְהַכֵּלִים שֶׁתַּחַת הַפֶּרַח. כְּגוֹן שֶׁהַפֶּרַח מַאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה וְעַל הַכֵּלִים:

פּוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁבּוֹלֵט הַפֶּרַח חוּץ לְעַמּוּד טֶפַח:

פְּרָדֵסְקִים. עַמּוּדִים חֲלוּלִים נְתוּנִים בְּכֹתֶל הַבַּיִת וּבָהֶן חַלּוֹנוֹת חַלּוֹנוֹת וְיֵשׁ לָהֶן דְּלָתוֹת, וְטֻמְאָה תַּחַת אוֹתָן עַמּוּדִים:

נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן הוּא וְהַבַּיִת טָמֵא. שֶׁהַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת בְּתוֹכוֹ וְיוֹצְאָה לַבַּיִת. וַאֲפִלּוּ הַטֻּמְאָה מֻחֶצְיוֹ שֶׁל כֹּתֶל וְלַחוּץ דְּאֵינוֹ נִדּוֹן כַּבַּיִת. אֲפִלּוּ הָכִי הַבַּיִת טָמֵא:

וְרוֹאִין אֶת הַפַּרְדַּסְקִין כְּאִלּוּ הֵן אֹטֶם. כְּלוֹמַר אִם הַדֶּלֶת נָעוּל וְלֹא נִפְתָּח רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ אֵין שָׁם חָלָל כְּלָל, וְאִם טֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶן נִדּוֹן הַכֹּתֶל מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה, כְּכָל הָנֵי דְּתָנַן לְעֵיל מֵחֲצִיו וְלִפְנִים הַבַּיִת טָמֵא מֵחֲצִיו וּלְחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר:

פרק ז

משנה א

הַטֻּמְאָה. שֶׁעַל גַּבֵּהּ. שֶׁעַל גַּבֵּי הַכֹּתֶל:

טְמֵאוֹת. שֶׁהַכֹּתֶל מְשַׁמֵּשׁ לָהֶן, וְרֹאשֵׁי קוֹרוֹת הָעֲלִיָּה תְּחוּבוֹת בַּכֹּתֶל וְהַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ וְהָוֵי מְחִצָּה לְכָל הָעֲלִיּוֹת שֶׁזּוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. וְדִוְקָא כְּשֶׁמְּקוֹם הַטֻּמְאָה טָפַח עַל טָפַח, דְּנָחְשָׁב כָּל הַכֹּתֶל כְּקֶבֶר סָתוּם וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל הָעֲלִיּוֹת, אֲבָל אֵין שָׁם טָפַח עַל טָפַח, בּוֹקַעַת כְּנֶגְדָּהּ, וְהַצְּדָדִים טְהוֹרִים. וְאֵין הַכֹּתֶל נִדּוֹן מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה כֵּיוָן דַּאֲפִלּוּ סֶדֶק לֵיכָּא לְצַד הָעֲלִיּוֹת:

עֲלִיָּה אַחַת בְּנוּיָה עַל גַּבֵּי שְׁנֵי בָתִּים. [שֶׁכֹּתֶל זֶה מַפְסִיק בֵּין שְׁנֵי הַבָּתִּים] וַעֲלִיָּה בְּנוּיָה עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם:

הִיא טְמֵאָה. עֲלִיָּה הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהַכֹּתֶל הַהוּא מַגִּיעַ עַד הַמַּעֲזִיבָה וְהַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת בָּהּ:

וְכָל הָעֲלִיּוֹת שֶׁעַל גַּבָּהּ טְהוֹרוֹת. דְּמַעֲזִיבָה שֶׁעֲלֶיהָ חוֹצֶצֶת:

כֹּתֶל הַשּׁוּנִית. כֹּתֶל הַבָּנוּי בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּם מַגִּיעַ שָׁם בְּעֵת שֶׁהוֹלֵךְ וְסוֹעֵר:

טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. אִם יֵשׁ טֻמְאָה תַּחְתָּיו אֵין הַכֹּתֶל הַהוּא מְטַמֵּא כָּל סְבִיבָיו, לְפִי שֶׁאֵין שָׁם חָלָל טֶפַח:

נָפָשׁ אֲטוּמָה. צִיּוּן שֶׁבּוֹנִים עַל הַקֶּבֶר, וְהוּא אָטוּם שֶׁבָּנוּי עַל הַטֻּמְאָה עַצְמָהּ וְאֵין הַמֵּת קָבוּר בְּאָרוֹן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ חָלָל טֶפַח:

כְּקֶבֶר סָתוּם. דְּמְטַמֵּא כָּל סְבִיבָיו בְּמַגָּע:

סָמַךְ לָהּ סֻכּוֹת. אַנְפָּשׁ אֲטוּמָה דְּלֵעֵיל קָאֵי, דְּאִמְרִינַן הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִן הַצְּדָדִים טָהוֹר, וְאִם עָשָׂה לְצִיּוּן זֶה הָאָטוּם סֻכּוֹת כְּעֵין מַשְׁקוֹף, הַסֻּכָּה הַזּוֹ טְמֵאָה, לְפִי שֶׁהִיא דּוֹמָה לְאֹהֶל הַמֵּת:

וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר. כֵּיוָן שֶׁהִיא מִן הַצְּדָדִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ב

כָּל שִׁפּוּעֵי אֹהָלִים כְּאֹהָלִים. שֶׁאִם הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַשִּׁפּוּעַ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ תַּחַת הַגַּג שֶׁל הָאֹהֶל, טְמֵאָה, כְּאִלּוּ הָיְתָה מֻנַּחַת תַּחַת הַגַּג:

וְכָלָה עַד כְּאֶצְבַּע. מִלְמַעְלָה לְצַד הַגַּג. דְּלֹא חָיְשִׁינַן בְּאֹהֶל שֶׁל טֶמְאָה אֶלָּא שֶׁיְּהֵא בְּתוֹכוֹ אֲוִיר כְּשִׁעוּר טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח מְרֻבָּע:

טֻמְאָה בָאֹהֶל. רֹחַב הַגַּג שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁפָּע קְרוּי אֹהֶל:

הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מִתּוֹכוֹ וְכוּ'. וְטַעֲמָא דְצַד פְּנִימִי שֶׁל אֹהֶל וְצַד חִיצוֹן שֶׁלּוֹ כִּשְׁנֵי כֵּלִים חֲשִׁיב לְהוּ, וְצַד שֶׁכְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה כִּכְלִי הַנּוֹגֵעַ בַּמֵּת עַצְמוֹ, וְצַד שֵׁנִי כִּכְלִים הַנּוֹגְעִים בִּכְלִים. הִלְכָךְ, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַנּוֹגֵעַ מִתּוֹכוֹ טָמֵא טֻמְאַת שְׁבָעָה, דַּהֲוֵי לֵיהּ אָדָם שֶׁנָּגַע בִּכְלִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת דִּתְנַן בְּרֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּטָמֵא טֻמְאַת שְׁבָעָה:

אֲבָל הַנּוֹגֵעַ מֵאֲחוֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. כְּדִתְנַן (לעיל פ"א מ"ב) כֵּלִים בְּכֵלִים טְמֵאִים טֻמְאַת שְׁבָעָה, הַשְּׁלִישִׁי, בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִים טֻמְאַת עֶרֶב. וּבְטֻמְאָה מֵאֲחוֹרָיו הֲוֵי אִפְּכָא, דְּצַד חִיצוֹן כִּכְלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת, וְצַד פְּנִימִי כִּכְלִים בִּכְלִים. וְטַעֲמָא דְצַד פְּנִימִי וְצַד חִיצוֹן נֶחְשָׁבִים כִּשְׁנֵי כֵלִים, דִּכְשֶׁהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ כֵּיוָן דְּמַצִּיל מִלְּהִיוֹת הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה אֵין לוֹ כֹּחַ לְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בַּחוּץ טֻמְאַת שְׁבָעָה, וּכְשֶׁהַטֻּמְאָה בַּחוּץ כֵּיוָן דְּמַצִּיל מִלְּהִיוֹת הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת אֵין לוֹ כֹּחַ לַפְּנִימִי לְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בּוֹ טֻמְאַת שְׁבָעָה. וּמִכָּל מָקוֹם הָאֹהֶל עַצְמוֹ בֵּין בִּפְנִים בֵּין בַּחוּץ טָמֵא טֻמְאַת שְׁבָעָה, דַּהֲוֵי לֵיהּ כֵּלִים בְּכֵלִים. וְכֻלָּהּ מַתְנִיתִין מַיְרֵי לְאַחַר שֶׁיָּצָא הַמֵּת מִן הָאֹהֶל:

כַּחֲצִי זַיִת מִתּוֹכוֹ וְכַחֲצִי זַיִת מֵאֲחוֹרָיו. הָאֹהֶל טָמֵא מִמַּה נַּפְשָׁךְ טֻמְאַת שְׁבָעָה, שֶׁמִּצְטָרֵף חֲצִי זַיִת שֶׁבְּתוֹכוֹ עִם הַחֲצִי זַיִת שֶׁבַּאֲחוֹרָיו. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵאֲחוֹרָיו אֵין בּוֹ אֶלָּא טֻמְאַת עֶרֶב, דְּכֵיוָן דְּלֵיכָּא כַּזַּיִת בְּמָקוֹם אֶחָד אִי אֶפְשָׁר לְכָל צַד לְחַשֵּׁב אֶלָּא כִּכְלִים בְּכֵלִים, הִלְכָךְ הַנּוֹגֵעַ טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב:

מִקְצָתוֹ מְרֻדָּד עַל הָאָרֶץ. לְאַחַר שֶׁפֵּרְשׂוּ הָאֹהֶל, סָרַח הָעוֹדֵף בֵּירִיעוֹת הָאֹהֶל פֵּרְשׂוּ אוֹתָם בָּאָרֶץ:

מְרֻדָּד. תַּרְגּוּם וַיִּרְקְעוּ אֶת פַּחֵי הַזָּהָב (שמות לט) וְרַדִּידוּ:

טֻמְאָה תַּחְתָּיו. תַּחַת אוֹתוֹ רִדּוּד:

אוֹ עַל גַּבָּיו. עַל גַּבֵּי הָרִדּוּד:

בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְנִטְמָא הָאֹהֶל. אֲבָל הַנִּכְנָס לְתוֹכוֹ טָהוֹר אִם לֹא נָגַע בּוֹ:

מִקְצָתוֹ. שֶׁל אֹהֶל:

מְרֻדָּד עַל אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לָעֲלִיָּה. וְטֻמְאָה בַּבַּיִת:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מַצִּיל. עַל הָעֲלִיָּה:

כְּנִטְּיַת הָאֹהֶל. שֶׁהָאֲרֻבָּה בַּאֲוִיר הָאֹהֶל, אָז מַצִּיל עַל כָּל הָעֲלִיָּה שֶׁחוּץ לְאֹהֶל:

משנה ג

כֵּלֵי טְמֵאִים. כָּל הַכֵּלִים הַמֻּנָּחִים תַּחַת הַמִּשְׁקוֹף שֶׁל פֶּתַח בַּחֲלַל הַפְּתָחִים מִבַּחוּץ כֵּלִים טְמֵאִים אַף עַל פִּי שֶׁהַפְּתָחִים נְעוּלִים, דְּגָזְרוּ חֲכָמִים טֻמְאָה עַל הַמָּקוֹם שֶׁהוּא דֶּרֶךְ יְצִיאַת טֻמְאָה, שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל מֵת לָצֵאת דֶּרֶךְ שָׁם:

חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאַחַד מֵהֶן. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִפְתַּח:

אוֹ בְּחַלּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה. דִּבְּרָה תּוֹרָה בְּמִי שֶׁרָאוּי לְהוֹצָאַת הַמֵּת:

הִצִּיל עַל כָּל הַפְּתָחִים. הַנְּעוּלִים:

יַחְשֹׁב עַד שֶׁלֹּא יָמוּת הַמֵּת. דְּמִשֶּׁיְּרָדָה תּוֹרַת טֻמְאָה לַפְּתָחִים בְּמֵיתַת הַמֵּת שׁוּב אֵינָהּ עוֹלָה מֵהֶן בְּמַחֲשָׁבָה אֶלָּא עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה כְּגוֹן נִפְתַּח:

וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אַף מִשֶּׁמֵּת. דְּמַחְשָׁבָה מַפְקַעַת תּוֹרַת טֻמְאָה מִן הַפְּתָחִים מִכָּאן וּלְהַבָּא. אֲבָל כֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּפְּתָחִים קֹדֶם מַחְשָׁבָה מוֹדוּ בֵּית הִלֵּל שֶׁהֵם טְמֵאִים:

הָיָה. אֶחָד מִן הַפְּתָחִים סְתוּם בַּאֲבָנִים:

סְתוּם. באבנים:

כְּשֶׁיִּפְתַּח אַרְבָּעָה טְפָחִים. הֻצְּלוּ שְׁאָר פְּתָחִים:

כְּשֶׁיִּתְחִיל. לִפְתֹּחַ מִיָּד הֻצְּלוּ שְׁאָר פְּתָחִים:

בְּפוֹתֵחַ בַּתְּחִלָּה. כְּגוֹן כֹּתֶל שֶׁאֵין בּוֹ פֶּתַח וּבָא לַעֲשׂוֹת פֶּתַח חָדָשׁ, לֹא הֻצְּלוּ הַפְּתָחִים עַד שֶׁיִּפְתַּח אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה:

משנה ד

וְהוֹצִיאוּהָ מִבֵּית לְבַיִת. וּבְבַיִת שֵׁנִי יָלְדָה וְלָד מֵת, וּמְסַפְּקָא לָן אִם [יָצָא הַוָּלָד מֵת מִן הַבַּיִת] הָרִאשׁוֹן:

בְּזְמַן שֶׁהִיא נִטֶּלֶת בַּגַּפַּיִם. שֶׁחַבְרוֹתֶיהָ נוֹטְלוֹת אוֹתָהּ בְּזְרוֹעוֹתֶיהָ, שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לֵילֵךְ, חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יָצָא הַוָּלָד מֵת מִן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן:

הַקֶּבֶר. רֶחֶם הָאִשָּׁה שֶׁנִּפְתַּח כְּשֶׁהַוָּלָד יוֹצֵא:

אֵין לַנְּפָלִים פְּתִיחַת הַקֶּבֶר וְכוּ'. סִיּוּמָא דְּמִלְּתָא דְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא. וְהָכִי קָאָמַר, הָא דַּאֲמַרַן שֶׁמִּשֶּׁנִּפְתַּח הַקֶּבֶר אֵין פְּנַאי לְהַלֵּךְ לֹא אֲמַרַן אֶלָּא בְּנֵבֶל שֶׁעֻגֹּל רֹאשׁ כַּפִּיקָה, כְּלוֹמַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֹגֶל רֹאשׁ גָּדוֹל כַּפֶּלֶךְ הַזֶּה שֶׁהַנָּשִׁים טוֹוֹת בּוֹ הַחוּט שֶׁל שְׁתִי, אֲבָל אִם לֹא הָיָה לַנֵּבֶל עֹגֶל רֹאשׁ כְּפִיקָה אֶלָּא קָטָן מִזֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֶּבֶר וְיָצָא רֹאשׁ הַוָּלָד לַחוּץ, יֵשׁ לָהּ פְּנַאי לְהַלֵּךְ וְחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יָצָא רֹאשׁוֹ מִן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

יָצָא הָרִאשׁוֹן מֵת. הַוָּלָד הָרִאשׁוֹן יָצָא מֵת וְהַוָּלָד הַשֵּׁנִי יָצָא חַי:

טָהוֹר. הַשֵּׁנִי הַחַי מִטֻּמְאַת מֵת, אִם הוֹצִיאוּ הַמֵּת מִן הַבַּיִת קֹדֶם לֵידַת הַשֵּׁנִי. דִּבְעוֹדוֹ בְּמֵעֵי אִמּוֹ לֹא נִטְמָא אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֵּבֶר, דְּטָהֳרָה בְּלוּעָה אֵינָהּ מִטַּמְאָה:

הָרִאשׁוֹן חַי וְהַשֵּׁנִי מֵת טָמֵא. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיאוּ הַחַי מִן הַבַּיִת קֹדֶם שֶׁנּוֹלַד הַמֵּת. דְּמִכַּיוָן שֶׁיָּצָא הַחַי נִפְתַּח הַקֵּבֶר וְנִטְמָא מִיָּד, דְּסוֹף טֻמְאָה לָצֵאת:

בְּשָׁפִיר אֶחָד טָמֵא. כְּלוֹמַר אִם יָצְאוּ שְׁנֵיהֶם כְּעֵין שָׁפִיר אֶחָד, שֶׁיָּצְאוּ בְּבַת אַחַת, טָמֵא. שָׁפִיר, שִׁלְיָא שֶׁהַוָּלָד נָתוּן בָּהּ:

בִּשְׁנֵי שְׁפִירִין. כְּלוֹמַר כְּעֵין שְׁנֵי שְׁפִירִין זֶה אַחַר זֶה, אֲפִלּוּ רִאשׁוֹן חַי וְשֵׁנִי מֵת: **טָהוֹר**. דְּסָבַר רַבִּי מֵאִיר אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֵּבֶר אֵין מְטַמֵּא עַד שֶׁיֵּצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ו

יָצָא רֻבּוֹ. שֶׁל וָלָד. וּמִשֶּׁיָּצָא רֹב רֹאשׁוֹ שֶׁהוּא מִשֶּׁתֵּצֵא פַּדַּחְתּוֹ אֵין נוֹגְעִים בּוֹ:

שֶׁאֵין דּוֹחִים נֶפֶשׁ. הַוָּלָד:

מִפְּנֵי נֶפֶשׁ. הָאִשָּׁה:

פרק ח

משנה א

יֵשׁ מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה. שֶׁאִם הֶאֱהִילוּ עַל הַטֻּמְאָה וְאָדָם וְכֵלִים מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה עַל הָאָדָם וְהַכֵּלִים, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעוּ בַּטֻּמְאָה:

וְחוֹצְצִים. אִם הַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָן מַצִּילִין אָדָם וְכֵלִים שֶׁעַל גַּבָּן, לְפִי שֶׁהֵן חוֹצְצִים בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְכֵן אִם טֻמְאָה עַל גַּבָּן מִבַּחוּץ, מַצִּילִין כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָן:

שִׁדָּה. תֵּבָה גְּדוֹלָה שֶׁל עֵץ כְּמִין אָרוֹן:

תֵּבָה. קְטַנָּה כְּעֵין שֻׁלְחָנִים:

מִגְדָּל. שֶׁל עֵץ עָשׂוּי לְאוֹצָר:

כַּוֶּרֶת הַקַּשׁ. קֻפּוֹת גְּדוֹלוֹת עֲשׂוּיוֹת מִקַּשׁ אוֹ מֵעֲרָבָה אוֹ כַּפּוֹת תְּמָרִים:

כַּוֶּרֶת הַקָּנִים. כְּמִין סַלִּים עֲשׂוּיִין מִקָּנִים:

וּבוֹר סְפִינָה אֲלֻכְסַנְדְּרִית. הַסְּפִינוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁמַּפְלִיגִים בָּהֶם בַּיָּם הַגָּדוֹל, עוֹשִׂין בְּתוֹכָן כְּלִי גָּדוֹל שֶׁל עֵץ כְּמִין בּוֹר שֶׁמְּשִׂימִים בּוֹ הַמַּיִם הַמְּתוּקִין הָרְאוּיִין לִשְׁתִיָּה:

וְהֵן מַחֲזִיקִים אַרְבָּעִים סְאָה בְלַח. דְּכֵיוָן שֶׁהֵן גְּדוֹלִים בְּמִדָּה זוֹ שׁוּב אֵינָן מְקַבְּלִים טֻמְאָה, וְחוֹצְצִים בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

סְקוֹרְטִיָּא. עוֹר שֶׁלּוֹבְשִׁים הָעַבְדָנִים בִּשְׁעַת מְלַאכְתָּן:

קְטָבְלְיָא. עוֹר שֶׁמַּצִּיעִין לְמִטָּה וְשׁוֹכְבִין עָלָיו, וְקוֹרִין לוֹ בַּעֲרָבִי נט"ע:

שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין אֹהָלִים. נְטוּיִין כְּעֵין אֹהֶל. וְאַף עַל גַּב דִּירִיעָה וּסְקוֹרְטְיָא וּקְטָבְלְיָא וְסָדִין וּמַפָּץ וּמַחֲצֶלֶת כֵּלִים נִינְהוּ וּמְקַבְּלֵי טֻמְאָה, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁהֵן נְטוּיִין כְּאֹהָלִים חוֹצְצִים בִּפְנֵי טֻמְאָה, דְּאֹהֶל אַף עַל גַּב דִּמְקַבֵּל טֻמְאָה חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

וְעֵדֶר בְּהֵמוֹת. כְּשֶׁהֵן עוֹמְדוֹת וְלֹא מְהַלְּכוֹת וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלָיו שֶׁל זֶה:

וּמְכוֹנוֹת חַיָּה וָעוֹף. קְנֵי חַיָּה וָעוֹף. לְשׁוֹן מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ (שמות טו):

וְהָעוֹף שֶׁשָּׁכַן. שֶׁהָיָה קָשׁוּר עַל הַכֹּתֶל אוֹ עַל הָאִילָן:

וְהָעוֹשֶׂה מָקוֹם לְבֵנָה בַּשַּׁבָּלִים. שֶׁמְּחַפֶּה לַשַּׁבָּלִים מָקוֹם דּוֹמֶה לְבַיִת:

הָאֵירוּס וְהַקִּסּוֹם וּדְלַעַת יְוָנִית וְיֶרֶקוֹת חֲמוּרִים. כָּל אֵלּוּ מִינֵי יְרָקוֹת שֶׁעָלִים שֶׁלָּהֶן רְחָבִים:

חוּץ מִן הָעִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה. לְפִי שֶׁתַּחַת צֵל עִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה הָיוּ רְגִילִים לֵישֵׁב יוֹתֵר מִשְּׁאָר אֳכָלִים. וְהָכִי תַּנְיָא בַּתּוֹסֶפְתָּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

משנה ב

הַזִּיזִין. עֵץ אוֹ אֶבֶן יְחִידִי הַיּוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל קְרוּי זִיז:

גְּזֵרִיּוֹת. כְּמוֹ גְּזוּזְטְרָאוֹת. בְּנִין שֶׁל אֲבָנִים אוֹ שֶׁל עֵצִים הַיּוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל:

וְהַשּׁוֹבָכוֹת. שֶׁל יוֹנִים:

וְהַשְּׁקִיפִים וְהַסְּלָעִים. פֵּרַשְׁנוּ לְעֵיל סוֹף פֶּרֶק ג':

גְּהָרִים. מִין חוֹרִים שֶׁמִּשָּׁם בָּא הָאוֹר. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים מִין מְעָרוֹת וַחֲוָחִים:

וְהַשְּׁנָנִים. שִׁנֵּי הַסֶּלַע:

מַעֲזִיבָה רַכָּה. כְּגוֹן שֶׁעוֹשִׂים מַעֲרָבָה וּמְקַנִּים וּמְשִׁימִים עֲלֵיהֶם טִיט מֵעָט:

מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית. אֲבָל אִם אֵינָן יְכוֹלִים לִסְבֹּל אֶלָּא מַעֲזִיבָה רַכָּה, אֵין מְבִיאִים אֶת הַטֻּמְאָה וְלֹא חוֹצְצִים. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

אִילָן הַמַּסֵּךְ. לְשׁוֹן סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם:

וְהַפְּרָעוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִן הַגָּדֵר. דֶּרֶךְ גָּדֵר שֶׁנּוֹתְנִים בְּרֹאשׁוֹ קוֹצִים וּבָרָקָנִים, וְעוֹדְפִים עַל הַגָּדֵר וּבוֹלְטִים לַחוּץ. וּפְרָעוֹת, לְשׁוֹן גָּדֵל פֶּרַע:

משנה ג

וְאֵין מַחֲזִיקִים אַרְבָּעִים סְאָה בְּלַח. דְּכֵיוָן דִּמְקַבְּלֵי טֻמְאָה, אֵין חוֹצְצִין:

שֶׁאֵין עֲשׂוּיִין אֹהָלִים. אֵין נְטוּעִים כְּעֵין אֹהֶל, אֶלָּא מְרֻדָּדִים עַל פִּי אֲרֻבָּה:

מוֹסֵף עֲלֵיהֶם הָרֵחַיִם שֶׁל אָדָם. הַיְנוּ רֵחַיִם דְּיָד, שֶׁהֵן מִטַּלְטְלִין וּמְקַבְּלִים טֻמְאָה. לְמַעוֹטֵי רֵחַיִם שֶׁל בְּהֵמָה דְּלֹא מִטַּלְטְלִין וְלֹא מְקַבְּלֵי טֻמְאָה:

משנה ד

מַסֶּכֶת פְּרוּסָה. חוּטֵי הַשְּׁתִי כְּמוֹ שֶׁהֵן פְּרוּסִים בִּכְלִי הָאוֹרֵג קֹדֶם שֶׁיֵּאָרֵג הַבֶּגֶד, אִם הָיוּ פְּרוּסִים עַל פְּנֵי אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בֵּית לָעֲלִיָּה וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, מַצֶּלֶת עַל הַכֵּלִים שֶׁלְּמַעְלָה. אֲבָל אִם מַאֲהֶלֶת עַל הַמֵּת וְעַל הַכֵּלִים אֵין מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה, דְּלָא חֲשִׁיבָא אֹהֶל עַד שֶׁתֵּאָרֵג:

וַחֲבִילֵי הַמֹּטָה. חֲבָלִים שֶׁל מִטָּה כְּשֶׁהִיא מְסֹרֶגֶת:

וְהַמִּשְׁפָּלוֹת. קֻפּוֹת שֶׁמּוֹצִיאִים בָּהֶן אֶת הַזֶּבֶל:

וְהַסְּרִיגוֹת שֶׁבַּחֲלוֹנוֹת. סְבָכוֹת שֶׁעוֹשִׂים בַּחַלּוֹנוֹת, חוֹצְצִים, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה עוֹבֶרֶת לְצַד אַחֵר. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכֻלָּן נֶקֶב כְּפוֹתֵחַ טָפַח, שֶׁנֶּקֶב פּוֹתֵחַ טָפַח מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה:

משנה ה

יְרָקוֹת שֶׁמָּנוּ. הָנָךְ דְּתִנַּן בְּרֵישׁ פִּרְקִין, אֵירוּס וְקִסּוֹם וְיַרְקוֹת חֲמוֹרִים וּדְלַעַת יְוָנִית. וְהַנָּהוּ בְּמִחֲבָרִים. דְּאִי בִּתְלוּשִׁים, אִי בְּשֶׁהֶכְשִׁירוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה, לֹא חַיְצֵי, דְּדָבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְאִי בְּשֶׁלֹּא הֶכְשִׁירוּ, הֵינוּ אֳכָלִים טְהוֹרִים:

כִּפַּת הַבָּרָד. חֲתִיכַת הַבָּרָד. לְשׁוֹן מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים (תהלים קמז). אִי נַמִּי, בָּרָד הֶעָשׂוּי כְּכִפָּה. ארקוול"ט בְּלַעַ"ז:

וְהַכְּפוֹר. מַיִם הַנּוֹזָלִים וְיוֹרְדִים שֶׁקָּפְאוּ:

גְּלִיד. מֵי נְהָרוֹת קְפוּאִים:

וְהַמֶּלַח. כָּל הֲנֵי אֵין מְבִיאִים וְלֹא חוֹצְצִים. לְפִי שֶׁהֵן נִמּוֹחִים וְאֵינָם מִתְקַיְּמִים:

דּוֹלֵג. בְּהֵמָה וְחַיָּה. וְקוֹפֵץ, בְּאָדָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דּוֹלֵג וְקוֹפֵץ תַּרְוֵיהוּ בָּאָדָם, אֶלָּא דּוֹלֵג שֶׁרַגְלוֹ אַחַת מֻנַּחַת בָּאָרֶץ וְדוֹלֵג בַּשְּׁנִיָּה, וְקוֹפֵץ, בִּשְׁתֵּי רַגְלָיו:

וְהַטַּלִּית הַמְנֻפְנֶפֶת. שֶׁמְּנִיפָתְהּ הָרוּחַ וְעוֹמֶדֶת בָּאֲוִיר כְּמוֹ קָבָּה:

כְּבַשׁ אֶת הָאֶבֶן עַל גַּבֵּי הַטַּלִּית. שֶׁהָיְתָה אֶבֶן מֻנַּחַת בְּקָצֶה אֶחָד שֶׁל טַלִּית וְהֵנִיף הָרוּחַ הַקָּצֶה הַשֵּׁנִי וְנַעֲשָׂה כְּמִין אֹהֶל:

מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה. אִם הֶאֱהִילָה עַל הַמֵּת וְעַל הַכֵּלִים מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה עַל הַכֵּלִים:

הַבַּיִת שֶׁבַּסְּפִינָה. כְּגוֹן שֶׁהַבַּיִת בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה וּמַאֲהֶלֶת עַל הַכֵּלִים שֶׁבַּסְּפִינָה וְעַל הַמֵּת שֶׁבַּיָּם בְּשָׁעָה שֶׁהִיא מְהַלֶּכֶת. פֵּרוּשׁ אַחֵר, הַבַּיִת שֶׁבַּסְּפִינָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה, אֲפִלּוּ הֶאֱהִיל עַל הַמֵּת וְהַכֵּלִים שֶׁבַּסְּפִינָה אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה, דְּלָא חֲשִׁיב אֹהֶל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ו

כִּשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים. חֲצִי זַיִת בְּזוֹ וַחֲצִי בְּזוֹ:

הַבַּיִת טָמֵא. דְּאֵין צָמִיד פָּתִיל עַל הַטָּמְאָה שֶׁתַּחְתָּיו שֶׁלֹּא תִּטַּמֵּא הַבַּיִת, וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן בִּשְׁתֵּי חֲבִיוֹת, הוֹאִיל וּשְׁתֵּיהֶן בַּבַּיִת מִצְטָרְפִים לְכַשְּׁעוּר לְטַמֵּא הַבַּיִת. וְהֶחָבִיוֹת טְהוֹרוֹת, דְּאֵין טָמְאַת חֲצִי זַיִת שֶׁבַּחֲבֵרְתָּהּ נִכְנֶסֶת לְתוֹכָהּ הוֹאִיל וּמֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל:

וְכֵן שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁהֵן פְּתוּחִים לַבָּיִת. וְדִלְתוֹתֵיהֶן נְעוּלוֹת, וַחֲצִי זַיִת בְּחֶדֶר זֶה וַחֲצִי זַיִת בְּחֶדֶר זֶה. הַבַּיִת טָמֵא, דְּסוֹף טֻמְאָה לָצֵאת. וְחַדָּרִים טְהוֹרִים, דְּאֵין דֶּרֶךְ טֻמְאָה לִכָּנֵס:

פרק ט

משנה א

כַּוֶּרֶת. שֶׁיֵּשׁ לָהּ שׁוּלַיִם, וּמַחְזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה בְּלַח שֶׁהֵן כּוֹרִים בְּיָבֵשׁ שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, וּמֻטָּה עַל צִדָּהּ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּמְקֻצַּתָהּ בַּחוּץ וּמְקֻצַּתָהּ בַּבַּיִת:

וּפִיהָ לַחוּץ. וְשׁוּלֶיהָ לִפְנִים:

כְּזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ. מִבַּחוּץ:

כֹּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת. אִם הַזַּיִת תַּחְתֶּיהָ וְכֵלִים עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ, אוֹ הַזַּיִת עַל גַּבָּהּ וְכֵלִים תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ:

תַּחְתֶּיהָ וְגַבָּהּ טָמֵא. אֲבָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. דְּאַף עַל פִּי שֶׁהַכַּוֶּרֶת מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, אֵינָהּ מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ וְגַבָּהּ כְּנֶגֶד הַזַּיִת שֶׁל טֻמְאָה. דְּעַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ דִּין הוּא שֶׁתַּצִּיל, דַּאֲפִלּוּ מֻנַּחַת בְּאֹהֶל הַמֵּת מַצֶּלֶת בְּצָמִיד פָּתִיל, כֵּיוָן שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, אֲבָל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ וְשֶׁעַל גַּבָּהּ אֵינָהּ מַצֶּלֶת כֵּיוָן דִּכְלִי הִיא, כְּדִתְנַן לְעֵיל פֶּרֶק ו' אָדָם וְכֵלִים נַעֲשִׂים אֹהָלִים לְטַמֵּא אֲבָל לֹא לְטַהֵר:

וְכֹל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַזַּיִת תּוֹכָהּ וְהַבַּיִת טָהוֹר. הָכִי קָאָמַר, כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְגַבָּהּ שֶׁאֵינָן כְּנֶגֶד הַזַּיִת שֶׁל טֻמְאָה, וְתוֹכָהּ כְּלוֹמַר כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ וַאֲפִלּוּ הֵן כְּנֶגֶד הַזַּיִת, וְכֵלִים נַמִּי שֶׁבַּבַּיִת, הַכֹּל טָהוֹר:

בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת. אִם הַכַּזַּיִת בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת, אֲבָל הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הַכַּוֶּרֶת טְהוֹרִים, דְּפִיהָ לַחוּץ:

בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא. אִם הַכַּזַּיִת בְּתוֹךְ הַכַּוֶּרֶת, הַכֹּל טָמֵא. דִּבְכַוֶּרֶת שֶׁהִיא נְקוּבָה מִן הַדְּפָנוֹת בְּפוֹתֵחַ טָפַח עָסְקִינַן, כִּדְבָעֵינַן לְמֵימַר לְקַמָּן [מִשְׁנָה ג'], אֶלָּא שֶׁהַנְּקָבִים פְּקוּקִים בְּקַשׁ וְאֵין הַסְּתִימָה מְהֻדֶּקֶת, וְדֶרֶךְ הַנְּקָבִים יוֹצְאָה הַטֻּמְאָה לַבַּיִת כֵּיוָן דְּלֹא מְהַדְּקֵי, וַאֲפִלּוּ כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְשֶׁעַל גַּבָּהּ מִבַּחוּץ טְמֵאִים, דְּכֵיוָן שֶׁהַזַּיִת בְּתוֹכָהּ רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא מְלֵאָה טֻמְאָה, וְאֵין כְּלִי מַצִּיל עַל מַה שֶּׁתַּחְתָּיו וְעַל גַּבָּיו. אֲבָל כְּשֶׁהַטֻּמְאָה בַּבַּיִת, אֲמַרַן לְעֵיל

דְּאֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה נִכְנֶסֶת בַּכַּוֶּרֶת דֶּרֶךְ נְקָבִים אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח, הוֹאִיל וְהֵן פְּקוּקִים, וְדֶרֶךְ פִּיהָ אֵינָהּ נִכְנֶסֶת שֶׁהֲרֵי פִּיהָ לַחוּץ:

משנה ב

הָיְתָה גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח. דְּעַכְשָׁיו יֵשׁ תַּחְתֶּיהָ אֹהֶל טֶפַח:

הַכֹּל טָמֵא. דְּמְבִיאָה טֻמְאָה לַבַּיִת כֵּיוָן דִּגְבוֹהָה טֶפַח, וְכֵלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה נַמִּי טְמֵאִין וַאֲפִלּוּ בַּחוּץ, דְּתַחְתֶּיהָ כְּמַאן דְּמָלְיָא טֻמְאָה. וְאֵין מַצֶּלֶת עַל גַּבָּהּ, דְּאֵין כְּלִי מַצִּיל. וְכֵן אִם טֻמְאָה בַּבַּיִת נַמִּי הַכֹּל טָמֵא מֵהַאי טַעֲמָא, דְּאֹהֶל הַבַּיִת מֵבִיא טֻמְאָה לְתַחְתֶּיהָ וְאֵין מַצֶּלֶת עַל גַּבָּהּ. וְאִם טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ, כֵּיוָן דְּאֵין מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ, רוֹאִים תַּחְתֶּיהָ כְּמַאן דְּמָלְיָא טֻמְאָה, הִלְכָךְ מַה שֶּׁבַּבַּיִת וּמַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ וּמַה שֶּׁעַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא:

אֶלָּא תוֹכָהּ. כְּלוֹמַר הַכֹּל טָמֵא חוּץ מִמַּה שֶּׁבְּתוֹכָהּ שֶׁטָּהוֹר:

משנה ג

בִּזְמַן שֶׁהִיא כְלִי. שֶׁלֹּא נִפְחֲתָה וְלֹא נִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרַת כְּלִי:

מְחֻלְחֶלֶת. שֶׁהַדְּפָנוֹת נְקוּבוֹת בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. שֶׁרְגִילִים לַעֲשׂוֹת נְקָבִים בְּדָפְנוֹת הַכַּוֶּרֶת כְּדֵי שֶׁיִּכָּנְסוּ הַדְּבוֹרִים וְיֵצְאוּ, וּפְעָמִים שֶׁהַנְּקָבִים פְּקוּקִים בְּקַשׁ, אֶלָּא דְּהַפְקָק לֹא מַהַדַּק:

הָיְתָה פְּחוּתָה. שֶׁנִּפְחֲתָה וְנִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרַת כְּלִי:

וּפְקוּקָה בְּקַשׁ. בְּמָקוֹם הַפְּחִיתָה. וְדָפְנוֹתֶיהָ שְׁלֵמוֹת שֶׁאֵינָהּ מְחֻלְחֶלֶת:

אוֹ אֲפוּצָה. אוֹ אֲפִלּוּ אֵין דְּפְנוֹתֶיהָ שְׁלֵמוֹת אֶלָּא שֶׁאֲפוּצָה, כְּלוֹמַר סְתוּמָה בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא מְחֻלְחֶלֶת וְאֵין בָּהּ חֻלְחוּל טֶפַח:

כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר. דְּכֵיוָן דְּלָאו כְּלִי הוּא חֲשׁוּב כְּאֹהֶל לְהַצִּיל תּוֹכָהּ וְעַל גַּבָּהּ:

עַל גַּבָּהּ. אִם כַּזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן עַל גַּבָּהּ:

כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר, דְּמַצֶּלֶת תּוֹכָהּ וְתַחְתֶּיהָ. כֵּיוָן דְּלָאו כְּלִי הִיא:

בַּבַּיִת. אִם כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בַּבַּיִת:

אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת. וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר, דְּפִיהָ לַחוּץ:

בְּתוֹכָהּ. אִם כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בַּבַּיִת:

אֵין טָמֵא אֶלָּא תוֹכָהּ. וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר. דְּאֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לַבַּיִת כֵּיוָן דְּאֵינָהּ מְחֻלְחֶלֶת וּפִיהָ לַחוּץ. וּמַצֶּלֶת נַמִּי עַל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ וְעַל גַּבָּהּ, כֵּיוָן דְּלָאו כְּלִי הִיא:

משנה ד

תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא. דְּמְבִיאִין טֻמְאָה מִזֶּה לָזֶה:

תוֹכָהּ טָהוֹר. מַה שֶּׁבַּפְּנִים, כֵּיוָן דְּפִיהָ לַחוּץ. וְגַבָּהּ נַמִּי טָהוֹר, דְּמַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבַּחוּץ כֵּיוָן דְּלָאו כְּלִי הִיא:

בְּתוֹכָהּ. אִם הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ:

אֵין טָמֵא אֶלָּא תוֹכָהּ. וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר:

משנה ה

הָיָה פִיהָ לִפְנִים. שֶׁהָיְתָה מֻטָּה עַל צִדָּהּ וְשׁוּלֶיהָ לַחוּץ וּפִיהָ בִּפְנִים. וְהַשְׁתָּא מַיְרֵי בִּזְמַן שֶׁהִיא כְּלִי מְחֻלְחֶלֶת וְאֵינָהּ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח. וְאֵין חִלּוּק בֵּין פִּיהָ לַחוּץ לְפִיהָ לִפְנִים, אֶלָּא דְּפִיהָ לַחוּץ קָתָנֵי לְעֵיל בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת, וְהָכָא דְּפִיהָ לִפְנִים קָתָנֵי הַכֹּל טָמֵא, מִשּׁוּם דְּנִכְנָסֶת טֻמְאָה דֶּרֶךְ פִּיהָ:

משנה ו

הָיְתָה גְבוֹהָה. לְעֵיל דְּפִיהָ לַחוּץ קָתָנֵי טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת [אוֹ עַל גַּבָּהּ, הַכֹּל טָמֵא אֶלָּא תוֹכָהּ], וְהָכָא דְּפִיהָ לִפְנִים, הַכֹּל טָמֵא:

משנה ז

בִּזְמַן שֶׁהִיא כְּלִי מְחֻלְחֶלֶת. בְּחִנָּם נָקַט מְחֻלְחֶלֶת, דְּלֹא מַהֲנֵי מְחֻלְחֶלֶת אֶלָּא בְּפִיהָ לַחוּץ לְעִנְיַן הוֹצָאַת טֻמְאָה מִתּוֹכָהּ לַבַּיִת, וְהָכָא דְּפִיהָ לִפְנִים הֲרֵי יוֹצְאָה דֶּרֶךְ פִּיהָ. אֶלָּא אַיְדֵי דְּתָנָא רֵישָׁא מְחֻלְחֶלֶת בַּהֲדֵי כְּלִי נַקְטֵיהּ נַמִּי הָכָא:

כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. וְהַשְׁאָר טָהוֹר. וּבְשֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אַיְרֵי:

בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת תּוֹכָהּ וְהַבַּיִת טְמֵאִים. מִשּׁוּם דְּפִיהָ לִפְנִים. אֲבָל לְעֵיל דְּפִיהָ לַחוּץ קָתָנֵי טֻמְאָה בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת וְהַשְׁאָר טָהוֹר:

משנה ח

אֶלָּא גַבָּהּ. וְתוֹכָהּ טָמֵא כְּשֶׁהַטֻּמְאָה בַּבַּיִת, מִשּׁוּם דְּפִיהָ לִפְנִים. אֲבָל לְעֵיל דְּפִיהָ לַחוּץ, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר:

משנה ט

הָיְתָה מְמַלְּאָה אֶת כָּל הַבַּיִת. שֶׁכְּלָהּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת לִפְנִים וְיוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ וּפִיהָ מַגִּיעַ לְשִׁמֵּי קוֹרָה, שֶׁאֵין בֵּינָהּ לַתִּקְרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח:

טֻמְאָה בְתוֹכָהּ הַבַּיִת טָמֵא טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. מִידֵי דַּהֲוָה אַבִּיב שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח דְּתָנַן לְעֵיל בְּפֶרֶק ג׳:

בֵּין עוֹמֶדֶת. כְּלוֹמַר, דִּין זֶה נוֹהֵג בֵּין עוֹמֶדֶת וּמַגַּעַת לַקּוֹרוֹת בֵּין מֻטָּה עַל צִדָּהּ וְאֵין בֵּין פִּיהָ לְדֹפֶן הַבַּיִת פּוֹתֵחַ טֶפַח:

בֵּין אַחַת בֵּין שְׁתַּיִם. זוֹ עַל זוֹ וְאֵין בֵּין פִּי הַשְּׁנִיָּה לַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח, וְכֵן אֵין בֵּין שׁוּלֵי הַשְּׁנִיָּה לְפִיהָ שֶׁל רִאשׁוֹנָה פּוֹתֵחַ טָפַח:

משנה י

הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהַמַּשְׁקוֹף יוֹרֵד וְסוֹתֵם אֶת פִּי הַכְּוָרֶת. וּבְכְוָרֶת שֶׁאֵינָהּ מְחֻלְחֶלֶת אֲיָרֵי. דְּאִי בִּמְחֻלְחֶלֶת, דֶּרֶךְ הַחֻלְחוּל הָיְתָה טֻמְאָה יוֹצְאָה לַבַּיִת כְּכָל הָנֵי דְּלְעֵיל:

טֻמְאָה בַבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. גְּרִסִינַן. שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה לַחוּץ וְאֵינָהּ נִכְנֶסֶת לַכְּוָרֶת. וּבְרֹב סְפָרִים גּוֹרְסִין, מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא, לְפִי שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִן הַבַּיִת דֶּרֶךְ פִּתְחָהּ וּמְטַמֵּא מַה שֶּׁבַּכְּוָרֶת, וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח:

משנה יא

בָּאֲוִיר. בְּחָצֵר אוֹ בְּגִנָּה שֶׁאֵין שָׁם אֹהֶל, וְדִינָהּ כְּדִין כְּוָרֶת שֶׁהִיא לְתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיהָ לַחוּץ כְּדִתְנַן בְּרֵישׁ פִּרְקִין. וְכֵן נַמִּי גְּבוֹהָה טֶפַח דְּהָכָא כִּגְבוֹהָה טֶפַח דִּרֵישׁ פִּרְקִין, אֶלָּא דְּכָאן אֵין שַׁיָּךְ לְהַזְכִּיר בַּיִת, דִּבְעוֹמֶדֶת תַּחַת הָאֲוִיר עָסְקִינַן:

משנה יב

בִּזְמַן שֶׁהִיא כֵלִי. הֵיכָא דְּעוֹמֶדֶת בָּאֲוִיר אֵין שַׁיָּךְ לְהַזְכִּיר מְחֻלְחֶלֶת, וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא תָּנָא הָכָא אוֹ אֲפוּצָה כְּדִתְנַן לְעֵיל, דְּאֵין שַׁיָּךְ אֲפוּצָה אֶלָּא בְּמְחֻלְחֶלֶת:

אוֹ מַחֲזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה כְּדִבְרֵי חֲכָמִים. דִּפְלִיגֵי אַתַּנָּא קַמָּא וְסָבְרֵי דְּמַחְזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה, כְּנִפְחָהּ וְנִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרַת כְּלִי דְּמָיָא, וּמַצֶּלֶת אַתַּחְתֶּיהָ וְאוֹתוֹהָ וְעַל גַּבָּהּ:

כַּזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ. דִּינָהּ כִּנְפָחָהּ וְאֵינָהּ גְּבוֹהָה וּפִיהָ לַחוּץ דִּתְנַן לְעֵיל:

הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח. הַךְ נַמִּי דִּינָהּ כִּדִין כְּוָרֶת שֶׁפִּיהָ לַחוּץ וּפְחוּתָה וּפְקוּקָה וּגְבוֹהָה טֶפַח דִּתְנַן לְעֵיל:

משנה יג

הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ וְכוּ' טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ. כָּל עַל גַּבָּהּ שֶׁשָּׁנִינוּ גַּבֵּי כְּוָרֶת כְּשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ וּפִיהָ לְמַעְלָה, הֵינוּ שֶׁהַטֻּמְאָה מַאֲהִיל חוּצָה [לָהּ] לְמַעְלָה מִפִּיהָ:

בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. אַף עַל גַּב דִּלְעֵיל בְּמֻטָּה עַל צַדָּהּ וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, הָכָא דִּפְיהָ לְמַעְלָה מֵאַחַר דְּאֵין מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁחוּצָה לָהּ אֵין מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, כֵּיוָן דְּאֵין הֶפְסֵק בֵּין אֲוִיר שֶׁבְּתוֹכָהּ לָאֲוִיר שֶׁל מַעְלָה בְּחוּצָה לָהּ. וְדָוְקָא כְּנֶגֶד הַזַּיִת טָמֵא וְלֹא מִן הַצְּדָדִים, כֵּיוָן דִּפְחוּתָה וְאֵין גְּבוֹהָה טֶפַח, שֶׁאֵין שָׁם אֹהֶל לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַצְּדָדִין.

אֲבָל הָיְתָה גְּבוֹהָה טֶפַח אוֹ מְכַסָּה. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה טֶפַח.

אוֹ כְּפָאָה עַל פִּיהָ. שֶׁיֵּשׁ אֹהֶל לְהָבִיא טֻמְאָה:
הַכֹּל טָמֵא. וְאֵין הַכְּסוּי חָשׁוּב לְהַפְסִיק בֵּין אֲוִיר תּוֹכָהּ לַאֲוִיר שֶׁלְּמַעְלָה, דְּלֹא דָּמֵי כְּלָל לְמֶטָּה עַל צַדָּהּ. וְדָוְקָא דִּמְכָסָה בִּכְפִישָׁה אוֹ בִּשְׁאָר כְּלִי אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, אֲבָל מְכֻסָּה בְּנֶסֶר, אַף עַל פִּי שֶׁטֻּמְאָה עַל גַּבָּהּ אֵין הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת אֶת הַנֶּסֶר, כְּדִתְנַן לְעֵיל פֶּרֶק ה' [מִשְׁנָה ו'] גַּבֵּי כַּוֶּרֶת שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

משנה יד

הָיְתָה פְּחוּתָה. שֶׁנִּפְחֲתָה וּבָטְלָה מִתּוֹרַת כְּלִי:
כִּדְבְרֵי חֲכָמִים. דִּפְלִיגֵי אַתַּנָּא קַמָּא וּמַשְׁוּוּ מַחְזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה לִפְחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקֹשׁ:
אֵין טֻמְאָה עוֹלָה לָהּ. בִּזְמַן שֶׁהַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָ אֵינָהּ עוֹלָה לְתוֹכָהּ:
אַף לֹא יוֹרֶדֶת מִמֶּנָּה. בִּזְמַן שֶׁהַטֻּמְאָה לְתוֹכָהּ אֵינָהּ יוֹרֶדֶת תַּחְתֶּיהָ:
תַּחְתֶּיהָ טָמֵא. וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר:
כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. אֲבָל תַּחְתֶּיהָ טָהוֹר:

משנה טו

אָרוֹן שֶׁהִיא רְחָבָה. הַאי אָרוֹן הוּא שֵׁן סֶלַע שֶׁבּוֹלֵט מִן הָהָר, וְנֶחְצַב בּוֹ קֶבֶר רָחָב מִלְּמַטָּה וְצַר מִלְּמַעְלָה וּפִיו לְמַעְלָה:
הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִלְּמַטָּן טָהוֹר. דְּמַה שֶּׁכְּנֶגֶד פִּיו נֶחְשָׁב כְּאָרוֹן, אֲבָל שֶׁבַּצְּדָדִים לֹא:
רָחָב מִלְּמַעְלָה וְצַר מִלְּמַטָּה. אוֹ שֶׁהָיָה שָׁוֶה, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. שֶׁהַכְּסוּי מְבַקֵּעַ הַטֻּמְאָה בְּכֻלּוֹ, שֶׁהַטֻּמְאָה עוֹלָה עַד הַכְּסוּי וְחוֹזֶרֶת וְיוֹרֶדֶת עַל פְּנֵי כֻלָּהּ:
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַהֵר מִטָּפַח וּלְמַטָּה. דְּאֵין נֶחְשָׁב כְּאָרוֹן אֶלָּא טָפַח הַסָּמוּךְ לַחֲלַל הָאָרוֹן, הִלְכָךְ אֵינָהּ בּוֹקַעַת מִטָּפַח וּלְמַטָּה:
הָעֲשׂוּיָה כְּמִין קַמְטָרָא. הוּא כְּלִי שֶׁכְּסוּיוֹ מְכֻסֶּה עֲבִי הַדְּפָנוֹת. תַּרְגּוּם לַאֲשֶׁר עַל הַמֶּלְתָּחָה (מלכים ב י), לְדִמְמַנָּא עַל קַמְטְרַיָּא:
הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא. דְּכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַכְּסוּי טָמֵא, וְכְסוּיוֹ מְכַסֶּה אֶת כֻּלּוֹ:
כְּמִין גְּלוֹסְקוֹס הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָהוֹר. אֵין כְּסוּי שֶׁלּוֹ אֶלָּא כְּנֶגֶד חֲלָלוֹ, כְּיָתֵד הַנִּתָּחוּב בְּנָקָב בְּדֹחַק:
חוּץ מִמְּקוֹם פְּתִיחָתָהּ. בַּכְּסוּי שֶׁכְּנֶגֶד חֲלָלָהּ:

משנה טז

חֲבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת. חֲבִיּוֹת שֶׁלָּהֶן צָרוֹת לְמַעְלָה לְצַד פִּיהֶן, וּלְמַטָּה לְצַד הַשּׁוּלַיִם, וּרְחָבוֹת בְּאֶמְצָעָן, וּכְמִין בֶּטֶן רָחָב בּוֹלֵט מֵהֶן בְּאֶמְצָעָן מִבַּחוּץ:
בָּאֲוִיר. הַיְנוּ בַּאֲוִיר הָעוֹלָם. לַאֲפוֹקֵי תַּחַת הָאֹהֶל:

קוּרְקוּרָתָהּ. כְּמוֹ קַרְקַעִיתָהּ, וְהֵן הַשּׁוּלַיִם:

בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְכָל כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזַּיִת טְמֵאִים, בֵּין תַּחְתֶּיהָ בֵּין עַל גַּבָּהּ בֵּין בְּתוֹכָהּ, מִידֵי דַּהֲוֵי אַכַּוֶּרֶת דְּלֵעֵיל [מִשְׁנָה י"ג] הַיּוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ. אֲבָל שֶׁבַּצְּדָדִים שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת טְהוֹרִים:

וְהֶחָבִית טְמֵאָה. לֹא שֶׁתְּהֵא הֶחָבִית עַצְמָהּ טְמֵאָה, דְּהָא הָכָא בְּחָבִית שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה עָסְקִינַן כִּדְמוֹכַח בְּסֵיפָא, אֶלָּא הֶחָבִית טְמֵאָה כְּלוֹמַר אַף כֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָבִית כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים, מִשּׁוּם דְּסְתָם חָבִית פִּיהָ רָחָב כְּשִׁעוּר קוּרְקוּרָתָהּ, וְכֵיוָן שֶׁאֵין הֶפְסֵק בֵּין אָויר תּוֹכָהּ לְאָויר שֶׁעַל גַּבָּהּ לְמַעְלָה חוּצָה לָהּ, מִתּוֹךְ שֶׁאֵינָהּ מַצֶּלֶת חוּצָה לָהּ אֵין מַצֶּלֶת בְּתוֹכָהּ:

תַּחַת דָּפְנָהּ מְבַחוּץ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְטָמֵא חוּץ לֶחָבִית כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַזַּיִת:

וְהֶחָבִית טְהוֹרָה. הַיְנוּ מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הֶחָבִית אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַזַּיִת. דְּדָפְנֵי הֶחָבִית בּוֹלְטוֹת בָּאֲמְצַע, וּכְשֶׁיֵּשׁ כַּזַּיִת תַּחַת הַדֹּפֶן דְּמֵי דָּפְנָהּ לְכַוֶּרֶת שֶׁהִיא מֻטָּה עַל צִדָּהּ דְּתוֹכָהּ טָהוֹר, לְפִי שֶׁיֵּשׁ הֶפְסֵק בֵּין אָויר תּוֹכָהּ שֶׁכְּנֶגֶד הַזַּיִת לָאָויר שֶׁחוּצָה לָהּ כְּנֶגֶד הַזַּיִת:

בְּתוֹכָהּ וְתַחַת דָּפְנָהּ. כְּלוֹמַר בִּפְנִים בַּחֲלַל דָּפְנָהּ. וְקָרֵי לַהּ תַּחַת דָּפְנָהּ, לְפִי שֶׁהַדֹּפֶן הוֹלֵךְ וְצַר לְצַד פִּיהָ. וְלַאֲפוֹקֵי עַל שׁוּלֶיהָ הַמְכֻוָּן כְּנֶגֶד פִּיהָ:

אִם יֵשׁ בַּדָּפָנוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁבֶּטֶן הֶחָבִית בּוֹלֶטֶת כָּל כָּךְ לַחוּץ שֶׁיֵּשׁ שָׁם בְּמָקוֹם אֶחָד עַד כְּנֶגֶד פִּיהָ שֶׁל חָבִית טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח:

הַכֹּל טָמֵא. שֶׁהָאֹהֶל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל הֶחָבִית חוּץ מִכְּנֶגֶד פִּיהָ שֶׁאֵין שָׁם אֹהֶל, הִלְכָּךְ כְּנֶגֶד פִּיהָ טָהוֹר:

וְאִם לָאו. דְּאֵין שָׁם טֶפַח:

טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת:

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּטָהוֹרָה. בְּחָבִית שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה:

אֲבָל אִם הָיְתָה טְמֵאָה. כְּגוֹן סְתָם חָבִית שֶׁנִּצְרְפָה בְּכִבְשָׁן שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה:

אוֹ גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה. וַאֲפִלּוּ הִיא טְהוֹרָה:

וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ, הַכֹּל טָמֵא. דְּאִי בַּת קְבוֹלֵי טֻמְאָה הִיא וְיוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶס מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ נִטְמֵאת כָּאן הֶחָבִית עַצְמָהּ, מִידֵי דַּהֲוֵי אַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ, מֵאַחַר שֶׁאֵינָהּ מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל, דְּאֵין כְּלִי מַצִּיל אֶפְלּוּ עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ אֶלָּא עִם דָּפְנוֹת אוֹהֲלִים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הֶפְסֵק מֵאָויר תּוֹכוֹ לְאָויר שֶׁחוּצָה לוֹ. וְהַאי תַּחְתֶּיהָ הַיְנוּ תַּחַת שׁוּלֶיהָ, דְּלֹא תָּנֵי תַּחַת

דְּפְנָהּ מִבַּחוּץ. וְנִטְמֵאת הֶחָבִית עַצְמָהּ, וְכֵיוָן דְּחָבִית עַצְמָהּ טְמֵאָה הִיא נִטְמְאוּ כָּל כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה, דְּאַף עַל גַּב דְּקַיְמָא לָן דְּאֵין אָדָם וְכֵלִים מִטַּמְּאִין מֵאֲוִיר כְּלִי חֶרֶס, הָכָא כָּל זְמַן שֶׁהַזִּית תַּחְתֶּיהָ מִטַּמְּאִין מִטַּעַם חִבּוּרִים, מֵאַחַר דְּחָבִית עַצְמָהּ טְמֵאָה. וְכֵן גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אֲפִלּוּ טְהוֹרָה חֲזִינַן תַּחְתֶּיהָ כְּאִלּוּ הוּא מָלֵא טֻמְאָה, וַאֲפִלּוּ טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ. וְהַשְׁתָּא כָּל הֲנֵי אֵין דִּינָם שָׁוֶה, דְּאִם הֶחָבִית מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא. וְהַמַּאֲהִיל עַל גַּבָּהּ, כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא, שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָהוֹר. אֲבָל גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ, הַמַּאֲהִיל עַל גַּבָּהּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא. וְאֵין לִתְמֹהַּ, כְּפוּיָה עַל פִּיהָ וְטֻמְאָה עַל גַּבָּהּ תַּצִּיל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ כְּכֵלִים טְהוֹרִים הַמְּקֻפִּים צָמִיד פָּתִיל, דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּלֵיכָּא מֵרוּחַ:

פרק י

משנה א

אַרְבָּה שֶׁהִיא בְתוֹךְ הַבַּיִת. וּמְגֻלָּה לָאֲוִיר, שֶׁאֵין עָלֶיהָ גַּג מִלְמַעְלָה:

כְּנֶגֶד אַרְבָּה טָהוֹר. כֵּלִים הַמֻּנָּחִים לְמַטָּה בָּאָרֶץ כְּנֶגֶד הָאַרְבָּה וְרוֹאִים פְּנֵי הָרָקִיעַ, טְהוֹרִים:

מִלְמַעְלָן. עַל פִּי הָאַרְבָּה:

עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה. וְהַכֹּל טָמֵא. הַבַּיִת טָמֵא וְהַנּוֹתֵן רַגְלוֹ גַּם כֵּן טָמֵא:

וּכְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא. שֶׁהַזִּית נִמְשָׁךְ לְכָאן וּלְכָאן:

משנה ב

אֵין בְּאַרְבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח. הָא קָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ בִּפְחוֹת מִטֶּפַח לֹא אָמְרִינַן בְּטֻמְאָה לְבוּד:

נָתַן אֶת רַגְלוֹ. טָהוֹר הַנּוֹתֵן, דִּכְסָתוּם דָּמֵי לְגַבֵּיהּ. שֶׁאֵין טֻמְאָה נִכְנָסֶת לְאֹהֶל וְלֹא יוֹצְאָה מֶמֶּנּוּ בִּפְחוֹת מִפּוֹתֵחַ טֶפַח:

אִם טֻמְאָה קָדְמָה אֶת רַגְלוֹ טָמֵא. שֶׁהֲרֵי בְּעֵת שֶׁנָּתַן רַגְלוֹ הֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה:

וְאִם רַגְלוֹ קָדְמָה אֶת הַטֻּמְאָה טָהוֹר. שֶׁקֹּדֶם שֶׁבָּאָה הַטֻּמְאָה כְּבָר נַעֲשָׂה אֹהֶל סָתוּם, וּבְשָׁעָה שֶׁנִּכְנָס בּוֹ הַטֻּמְאָה אֵין שָׁם בָּאַרְבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח כְּדֵי שֶׁתֵּצֵא מִמֶּנָּה הַטֻּמְאָה:

שְׁתֵּי רַגְלַיִם זוֹ עַל גַּב זוֹ. שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים, וְנָתַן הָרִאשׁוֹן רַגְלוֹ עַל פִּי אַרְבָּה וְרֶגֶל שֶׁל שֵׁנִי מֻנָּח עַל רַגְלוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, וְאַחַר כָּךְ נִכְנְסָה טֻמְאָה בַּבַּיִת תַּחַת הָאַרְבָּה, וְאַחַר כָּךְ הֵסִיר הָרִאשׁוֹן אֶת רַגְלוֹ וְנִמְצֵאת רֶגֶל הַשֵּׁנִי מֻנַּחַת עַל פִּי הָאַרְבָּה, אַף עַל פִּי שֶׁשֵּׁנִי זֶה הֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה כְּשֶׁהֵסִיר הָרִאשׁוֹן אֶת רַגְלוֹ, הַשֵּׁנִי טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁקִּדְמָה רַגְלוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן אֶת הַטֻּמְאָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְלֹא כְרַבִּי מֵאִיר:

משנה ג

כְּנֶגֶד אַרְבָּה. בַּאֲרִבָּה שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח:

וּכְנֶגֶד הַטָּמְאָה טָמֵא. הַיְנוּ הַמַּאֲהִיל עַל הַטָּמְאָה:

כְּדֵי שֶׁתַּחֲלֹק. שֶׁיִּהְיֶה בְּמִקְצָת הַטָּמְאָה שִׁעוּר כְּדֵי לְטַמֵּא בְּאֹהֶל, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁיִּהְיֶה בְּכֻלָּהּ שְׁנֵי זֵיתִים אוֹ יוֹתֵר. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ד

אַרְבּוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ. כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ אֲרֻבָּה בֵּין בַּיִת לָעֲלִיָּה וְיֵשׁ עוֹד אֲרֻבָּה אַחֶרֶת בְּגַג הָעֲלִיָּה מְכֻוֶּנֶת כְּנֶגְדָּהּ, וּבְכָל אַחַת וְאַחַת פּוֹתֵחַ טֶפַח:

בֵּין מִלְמַעְלָן. בָּאֲרֻבָּה הָעֶלְיוֹנָה:

בֵּין מִלְמַטָּן. בָּאֲרֻבָּה הַתַּחְתּוֹנָה:

הַכֹּל טָמֵא. אֲפִלּוּ מַה שֶּׁבָּעֲלִיָּה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּתַּן בַּתַּחְתּוֹנָה וְלֹא בָעֶלְיוֹנָה. דְּכֵיוָן דְּדָבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה הוּא וְאֵין חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה שֶׁבַּבַּיִת, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא נָתוּן בְּפִי הָאֲרֻבָּה הָעֶלְיוֹנָה וְעֵרֶב אֶת הַטֻּמְאָה:

מִמֶּנּוּ וּלְמַטָּן טָמֵא. דְּנַעֲשֶׂה אֹהֶל סָתוּם וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא:

מִמֶּנּוּ וּלְמַעְלָן טָהוֹר. דְּחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

משנה ה

אֵין טָמֵא אֶלָּא הַתַּחְתּוֹן. דְּכֵיוָן דְּטֻמְאָה בַּבַּיִת שֶׁלֹּא כְנֶגֶד אֲרֻבָּה, אֵין טֻמְאָה יוֹצְאָה בְּפָחוֹת מִשֶּׁפַח, וּטְהוֹרָה הָעֶלְיָה אַף עַל פִּי שֶׁאֲרֻבָּה שֶׁל עֲלִיָּה סְתוּמָה:

הַכֹּל טָמֵא. דְּכֵיוָן דְּטֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת וְדָבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא נָתוּן בְּפִי הָאֲרֻבָּה הָעֶלְיוֹנָה וְעֵרֶב אֶת הַטֻּמְאָה:

משנה ו

אֲרֻבָּה. שֶׁהִיא רוֹאָה אֶת הָאָוִיר:

וְקֻדָּרָה נְתוּנָה תַּחְתֶּיהָ. בְּאֶרֶץ כְּנֶגֶד הָאֲרֻבָּה. וְאֵינָהּ רְחָבָה כָּל כָּךְ שֶׁאִם תַּעֲלֶה כְּנֶגֶד הָאֲרֻבָּה שֶׁיִּהְיוּ שִׁפְתוֹתֶיהָ נוֹגְעוֹת בָּאֲרֻבָּה, אֶלָּא יוֹצֵאת וְנִכְנֶסֶת בְּרֶוַח:

טֻמְאָה בוֹקַעַת וְעוֹלָה. וְהַבַּיִת טָהוֹר, וְכָל הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָהוֹר. אֲבָל כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא, דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין כְּלִי חֶרֶס מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ, הָכָא דְּטֻמְאָה בוֹקַעַת תּוֹכָהּ נַמִּי טָמֵא, אַף עַל גַּב דְּטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ. וְכָל מַה שֶּׁבַּקְּדָרָה טָמֵא וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַטֻּמְאָה:

תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא. שֶׁהַקְּדָרָה מַאֲהֶלֶת עַל הַטֻּמְאָה, הוֹאִיל וּגְבוֹהָה טֶפַח:

תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר. שֶׁהַקְּדָרָה חוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה וּמַצֶּלֶת עִם דָּפְנוֹת אֹהָלִים:

בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא. תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ וְתַחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת. דְּטֻמְאָה שֶׁעַל גַּבָּהּ בּוֹקַעַת תַּחְתֶּיהָ, וַהֲרֵי גְּבוֹהָה טֶפַח, וְשׁוּב אֵין מַצֶּלֶת כֵּיוָן דִּקְדָרָה טְמֵאָה:

משנה ז

הָיְתָה נְתוּנָה. אַקְדָרָה קָאֵי:

בְּצַד הָאַסְקֻפָּה. שֶׁהָיְתָה מֻנַּחַת עַל הָאַסְקֻפָּה מִבַּחוּץ וּמְשׁוּכָה לִפְנִים כָּל כָּךְ שֶׁאִם תַּעֲלֶה יֵשׁ מִמֶּנָּה טֶפַח תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף. וּכְגוֹן שֶׁהַקְּדָרָה רְחָבָה מִלְמַטָּה הַרְבֵּה וְצָרָה מִלְמַעְלָה כְּלַפֵּי פִּיהָ, דְּכִי קָיְמָא טֶפַח תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף עֲדַיִן כָּל פִּיהָ לַחוּץ:

טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ. בִּרְצוּצָה אֵירֵי:

בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. וְהַבַּיִת טָהוֹר. וּכְגוֹן שֶׁהַטֻּמְאָה מִן הַמַּשְׁקוֹף וְלַחוּץ, דְּאִי בְּטֶפַח הַמְּשׁוּךְ לִפְנִים הָיָה הַבַּיִת טָמֵא:

תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא. כֵּיוָן דְּאִיכָּא טֶפַח מִמֶּנָּה לִפְנִים שֶׁמַּבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת:

תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר. דִּנְצוֹלֶת עִם דֹּפֶן הַבַּיִת:

הַכֹּל טָמֵא. דִּנְטֻמְאָה הַקְּדָרָה וְאֵינָהּ חוֹצֶצֶת, וְרוֹאִין אֶת הַטֻּמְאָה כְּאִלּוּ הִיא תַּחְתֶּיהָ, וְהַבַּיִת טָמֵא:

אוֹ מַדְבֶּקֶת. שֶׁאֵין הַקְּדָרָה תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף כְּלָל אֶלָּא לְמַעְלָה דְּבוּקָה בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף, וְאֵין רֹחַב דְּבִיקָתָהּ טֶפַח:

אֵין טָמֵא אֶלָּא תַּחְתֶּיהָ. כֵּיוָן דְּלֵיכָּא טֶפַח תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף אֵין מֵבִיא טֻמְאָה לַבַּיִת, וְהַבַּיִת וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ הַכֹּל טָהוֹר:

פרק יא

משנה א

הַבַּיִת שֶׁנִּסְדַּק. גַּג הַבַּיִת שֶׁנֶּחֱלַק עַל פְּנֵי כֻלּוֹ לִשְׁנֵי חֲלָקִים:

טֻמְאָה בַּחוּץ. לַצַּד הַחִיצוֹן שֶׁבּוֹ הַפֶּתַח:

כֵּלִים שֶׁבִּפְנִים טְהוֹרִים. שֶׁאֵין דֶּרֶךְ טֻמְאָה לִכָּנֵס אֶלָּא לָצֵאת:

וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כָּל שֶׁהוּא. בַּתּוֹסֶפְתָּא מְפֹרָשׁ כָּל שֶׁהוּא דְּבֵית הִלֵּל וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא כְּחוּט הַמַּשְׁקֹלֶת. וַהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל:

משנה ב

אַכְסַדְרָה שֶׁנִּסְדְּקָה. תִּקְרַת הָאַכְסַדְרָה שֶׁנֶּחְלְקָה לִשְׁנַיִם:

כֵּלִים שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִים. שֶׁאֲוִיר הַסֶּדֶק מַפְסִיק, וְגוֹרֵם שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה עוֹבֶרֶת לַצַּד הַשֵּׁנִי:

עֵרֶב אֶת הַטֻּמְאָה. לְפִי שֶׁנִּסְתַּם הָאֲוִיר:

בָּאָרֶץ. בְּרִצְפַּת הָאַכְסַדְרָה כְּנֶגֶד הַסֶּדֶק שֶׁבַּתִּקְרָה:

משנה ג

סָגוֹס. בֶּגֶד צֶמֶר עָב מְאֹד:

וְכִפָּת. קוֹרָה עֲבָה. אַף עַל פִּי שֶׁגּוּבַהּ עָבְיָן יוֹתֵר מִטֶּפַח:

אֵינָן מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה. אִם נִתָּנָן בָּאָרֶץ כְּנֶגֶד הַסֶּדֶק שֶׁבְּתִקְרַת הָאַכְסַדְרָה, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ תַּחְתֵּיהֶן חֻלָּל טֶפַח:

קְפוּלִין. כְּמוֹ טַלִּית מְקֻפֶּלֶת. בְּגָדִים הָרְבֵּה מְקֻפָּלִים זוֹ עַל זוֹ:

עַד שֶׁתְּהֵיֶה הָעֶלְיוֹנָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַבְּגָדִים נְתוּנִים תַּחְתֶּיהָ הָעֶלְיוֹנָה מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה, הוֹאִיל וּגְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח:

הָיָה אָדָם נָתוּן שָׁם. בָּאָרֶץ כְּנֶגֶד הַסֶּדֶק:

חָלוּל. חֲלַל הַגּוּף נֶחֱשָׁב חֻלָּל אַף עַל פִּי שֶׁבְּנֵי מֵעָיו לְתוֹכוֹ:

משנה ד

וְהָאֶהֱיל עַל קוֹבְרֵי הַמֵּת. הַיְנוּ שֶׁהֶאֱהִיל עַל הַמֵּת:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. בֵּית שַׁמַּאי לְטַעֲמֵיהוּ, דַּחֲלַל גּוּפוֹ לָא חָשִׁיב חֻלָּל, הִלְכָךְ אֵין מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת. וּבֵית הִלֵּל לְטַעֲמֵיהוּ דְּחָשְׁבֵי לֵיהּ חֻלָּל, הִלְכָךְ אַף עַל פִּי שֶׁגּוּפוֹ דָּבוּק בַּחֹלּוֹן, צַד עֶלְיוֹן שֶׁבּוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת, דְּהָא אִיכָּא חֲלַל גּוּפוֹ דַּהֲוֵי טֶפַח:

וּמוֹדִים. בֵּית שַׁמַּאי בְּאָדָם לְבוּשׁ:

משנה ה

הָיָה מַטָּל עַל הָאַסְקֻפָּה. מְקֻצָּתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמְקֻצָּתוֹ חוּץ לַבַּיִת:

אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. דְּאֵין כָּאן חֻלָּל:

משנה ו

וְהָאֶהֱילוּ עָלָיו טְהוֹרִים. עַל מְקֻצַּת גּוּפוֹ שֶׁבַּחוּץ:

בֵּית שַׁמַּאי מְטַהֲרִין. דְּאֵין בָּאָה תַּחְתָּיו טֻמְאָה שֶׁבַּבַּיִת, דְּאֵין כָּאן חֻלָּל:

וּבֵית הִלֵּל מְטַמְּאִין. דְּסָבְרֵי אָדָם חָלוּל הוּא וּבָאָה תַּחְתָּיו טֻמְאָה, וְאוֹתָן שֶׁהֶאֱהִילוּ עָלָיו בַּחוּץ נִטְמְאוּ:

משנה ז

וּמֵת הַכֶּלֶב. דְּאִלּוּ חַי אֲפִלּוּ כֻּלּוֹ בַּבַּיִת, הַבַּיִת טָהוֹר, דְּטֻמְאָה בְּלוּעָה בְּבַעֲלֵי חַיִּים אֵינָהּ מְטַמְּאָה:

וּמַטָּל עַל הָאַסְקֻפָּה. וְצַוָּארוֹ לִפְנִים:

אִם יֵשׁ בְּצִוָּארוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח. רֹחַב הַצִּוָּאר טֶפַח. וּמְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ עַל יְדֵי חוּט הַמַּקִּיף אֶת הַצִּוָּאר. דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בָּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים:

מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. דְּצַד הָעֶלְיוֹן שֶׁבּוֹ מַאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה וּמַמְשִׁיךְ אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת:

וְאִם לָאו. דְּאֵינוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח:

אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. דִּלְעִנְיַן הֲבָאַת טֻמְאָה בָּעִינַן פּוֹתֵחַ טֶפַח:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר רוֹאִים אֶת הַטֻּמְאָה. בּוֹדְקִים בְּגוּפוֹ שֶׁל כֶּלֶב אֶת מְקוֹם הַטֻּמְאָה. אִם הִיא מִן הַמַּשְׁקוֹף וְלִפְנִים, הַבַּיִת טָמֵא אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּצִוָּארוֹ רֹחַב טֶפַח, דְּטֻמְאָה טְמוּנָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה, וְנִמְצָא שֶׁהַבַּיִת הֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

פִּיו לִפְנִים. וְנֶקֶב זְנָבוֹ מִבַּחוּץ:

הַבַּיִת טָהוֹר. אִם טֻמְאָה מִבַּחוּץ. דְּמִשּׁוּם הַמְשָׁכָה לֹא מְטַמְּאִינַן לֵיהּ, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ מַאֲכָל לְצֵאת דֶּרֶךְ פִּיו אֶלָּא דֶּרֶךְ נֶקֶב בֵּית הָרֵעִי:

פִּיו לַחוּץ. וְשׁוּלָיו לִפְנִים:

הַבַּיִת טָמֵא. שֶׁהֲרֵי דֶּרֶךְ פֶּתַח קָטָן זֶה הָיָה סוֹפֵהּ לָצֵאת:

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ. בֵּין פִּיו לִפְנִים בֵּין פִּיו לַחוּץ, בֵּין טֻמְאָה מִכְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלִפְנִים בֵּין טֻמְאָה לַחוּץ, בֵּין יֵשׁ בְּצִוָּארוֹ טֶפַח בֵּין אֵין בְּצִוָּארוֹ טֶפַח, בְּכָל עִנְיָן הַבַּיִת טָמֵא, דְּטֻמְאָה יוֹצְאָה בֵּין דֶּרֶךְ כְּנִיסָתָהּ בֵּין דֶּרֶךְ יְצִיאָתָהּ:

כַּמָּה תִּשְׁהֶה. בְּשַׂר הַמֵּת:

בְּמַעְיו. שֶׁל כֶּלֶב קֹדֶם שֶׁיְּמוּת הַכֶּלֶב וְשׁוּב לֹא יְטַמֵּא מִפְּנֵי שֶׁיִּהְיֶה חָשׁוּב כְּמֵעֶכֶל:

שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת. מִשְּׁעָה שֶׁאֲכָלָהּ. כִּדְאָמְרִינַן [שַׁבָּת דַּף קנה] גְּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁמְּזוֹנוֹתָיו שֶׁל כָּל מַעֲטִין, לְפִיכָךְ מַשְׁהֶה אֲכִילָתוֹ בְּתוֹךְ מֵעָיו שְׁלֹשָׁה יָמִים:

בְּעוֹפוֹת וּבְדָגִים. אִם אָכְלוּ בְּשַׂר הַמֵּת, כְּדֵי שֶׁתִּפֹּל לָאוּר וְתִשָּׂרֵף:

רַבִּי יְהוּדָה בֶן בְּתֵירָא אוֹמֵר וכו'. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בֶן בְּתֵירָא:

משנה ח

הֶחָדוּת. כְּמוֹ הַדּוּת. וְהַיְנוּ בּוֹר וְהַיְנוּ דּוּת, אֶלָּא שֶׁבּוֹר בַּחֲפִירָה וְדוּת בִּבְנְיָן:

וּמְנוֹרָה בְּתוֹכוֹ. בְּתוֹךְ הַדּוּת:

וְהַפֶּרַח שֶׁל מְנוֹרָה יוֹצֵא וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עָלָיו גָּרְסִינַן. כְּלוֹמַר עַל הַפֶּרַח. וּפֶרַח הוּא הָרָחָב שֶׁבְּרֹאשׁ הַמְּנוֹרָה שֶׁהַנֵּר יוֹשֵׁב עָלָיו. וּכְפִישָׁה, סַל גָּדוֹל שֶׁכּוֹבְשִׁים בּוֹ הַזֵּיתִים לְכָמְרָן:

עַל פִּי הֶחָדוּת. שֶׁאֵינָהּ נוֹפֶלֶת לְתוֹכוֹ:

טָהוֹר. דְּנָצוֹל עִם דָּפְנֵי הָאֹהֶל, כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל בְּפֶרֶק ה' [מִשְׁנָה ו']:

וְהַמְּנוֹרָה טְמֵאָה. מִפְּנֵי הַפֶּרַח הַיּוֹצֵא מִן הַדּוּת וְאֵין הַכְּפִישָׁה מַצֶּלֶת עָלָיו. וְאִם תֹּאמַר, כֵּיוָן דִּמְנוֹרָה טְמֵאָה הֵיאַךְ הַדּוּת טָהוֹר, וַהֲלֹא הִיא מְטַמְּאָה כַּמֵּת עַצְמוֹ דְּחֶרֶב הֲרֵי הוּא כֶּחָלָל. יֵשׁ לוֹמַר, דְּמֵיְירֵי כְּגוֹן דְּלֵיכָּא מֵת בַּבַּיִת אֶלָּא חֶרֶב שֶׁנָּגַע בַּמֵּת, וְעַל יָדוֹ מִטַּמֵּא הַבַּיִת וְהַמְּנוֹרָה, וְקַיְמָא לָן דְּאֵין כְּלִי עוֹשֶׂה כְּלִי אַחֵר כַּיּוֹצֵא בּוֹ, כִּדְפֵרִישְׁנָא בְּפֶרֶק קַמָּא:

אַף הַמְּנוֹרָה טְהוֹרָה. דְּבָתַר דִּידַהּ אָזְלִינַן וְלֹא בָתַר פִּרְחָהּ, וְהִיא בְּתוֹךְ הַדּוּת קַיְמָא וְנִצּוֹלֶת עִם הַדּוּת:

הַכֹּל טָמֵא. בֵּין הַדּוּת בֵּין הַמְּנוֹרָה. כֵּיוָן דְּאִם תִּנָּטֵל מְנוֹרָה כְּפִישָׁה נוֹפֶלֶת לְתוֹךְ הַדּוּת:

משנה ט

טָמְאָה שָׁם. בְּתוֹךְ הַדּוּת, אַף עַל פִּי שֶׁהַכְּפִישָׁה עַל גַּבָּיו:

הַבַּיִת טָמֵא. דְּאֵין צָמִיד פָּתִיל לַטֻּמְאָה:

טָמְאָה בַבַּיִת. הַשְׁתָּא מֵיְירֵי בְּדוּת פְּתוּחַ שֶׁאֵין עָלָיו כְּפִישָׁה:

טְהוֹרִים. הַכֵּלִים. כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בְּמִקּוֹמָן טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח, דְּנִצּוֹלִין שָׁם כְּבֵיב שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת דְּתָנַן לְעֵיל בְּפֶרֶק ג' [מִשְׁנָה ז'] טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר:

רָחְבִים מִשֶּׁל בַּיִת. כְּגוֹן שֶׁחָלַל הַדּוּת מַרְחִיב וְהוֹלֵךְ תַּחַת כֹּתֶל הַבַּיִת וְכֹתֶל הַדּוּת בָּנוּי מִחוּץ לְכֹתֶל הַבַּיִת וְהַכֵּלִים שָׁם:

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ. דַּאֲפִלּוּ דְּאֵין בִּמְקוֹמָן טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח טְהוֹרִין:

פרק יב

משנה א

נָסָר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַּנּוּר חָדָשׁ. שֶׁלֹּא חֲסַק, דְּלֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה. וּבְתַנּוּר הָעוֹמֵד בֶּחָצֵר אוֹ בַגִּנָּה אֵירֵי:

בְּפוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁהַנָּסָר רָחָב וְיוֹצֵא חוּץ לַתַּנּוּר טָפַח סָבִיב מִכָּל צְדָדָיו:

שֶׁעַל גַּבָּיו. שֶׁעַל גַּבֵּי הַנָּסָר:

טְהוֹרִים. דְּכֵיוָן שֶׁהַתַּנּוּר טָהוֹר, נְצוֹלִים הַכֵּלִים. וְכֵן אִם טֻמְאָה עַל גַּבֵּי הַנָּסָר וְכֵלִים תַּחַת הַנָּסָר:

וּבְיָשָׁן. כְּגוֹן שֶׁהֶסֵק הַתַּנּוּר דְּמְקַבֵּל טֻמְאָה:

טָמֵא. הַתַּנּוּר. שֶׁאֵין הַנָּסָר מַצִּילוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַנָּסָר וְשֶׁעַל הַנָּסָר. וְטַעֲמָא דְּמַתְנִיתִין, דְּכֵלִים נַעֲשִׂים אֹהָלִים לְטַמֵּא אֲבָל לֹא לְטַהֵר, הִלְכָךְ חָדָשׁ דְּלָאו כְּלִי הוּא מַצִּיל, יָשָׁן דִּכְלִי הוּא אֵינוֹ מַצִּיל:

וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַהֵר. דַּוְקָא בְּתַנּוּר. אֲבָל בִּכְלִים מוֹדֶה דִּטְמֵאִין. וְהָכִי אִיתָא בַּתּוֹסֶפְתָּא:

נָתוּן עַל שְׁנֵי תַּנּוּרִים. רֹאשׁ הַנֶּסֶר עַל תַּנּוּר זֶה וְרֹאשׁוֹ הַשֵּׁנִי עַל תַּנּוּר אַחֵר וְטֻמְאָה בֵּין שְׁנֵי הַתַּנּוּרִים. וּבְתַנּוּרִים יְשָׁנִים אַיְירִי. וְאָזְדוּ רַבָּנָן לְטַעֲמַיְהוּ וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי לְטַעֲמֵיהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

משנה ב

סְרִידָה. כְּמִין שְׂבָכָה שֶׁל חֶרֶס. תַּרְגּוּם מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת, עוֹבַד סְרַדְתָּא. וְהִיא חֲלָקָה וְעוֹפֶפֶת חוּץ לַתַּנּוּר טֶפַח מִכָּל צַד:

הַכֹּל טָמֵא. כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְשֶׁעַל גַּבָּהּ חוּץ מִכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר, לְפִי שֶׁהָאֹהֶל מֵבִיא טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ כָּל סְבִיב הַתַּנּוּר וְחוֹזֶרֶת וּבוֹקַעַת לְמַעְלָה. וְאַף כְּשֶׁהַטֻּמְאָה לְמַעְלָה, בּוֹקַעַת לְמַטָּה וְנִמְשֶׁכֶת סָבִיב וְחוֹזֶרֶת וּבוֹקַעַת לְמַעְלָה:

כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר טָהוֹר. שֶׁהֲרֵי הוּא מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל וּמַפְסִיק:

כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. אֲבָל מַה שֶּׁתַּחְתָּיו טָהוֹר:

משנה ג

נָסָר. שֶׁהוּא אָרֹךְ וְצַר, וּכְשֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי הַתַּנּוּר יוֹצֵא טֶפַח מִן הַמִּזְרָח וְטֶפַח מִן הַמַּעֲרָב, וְדָרוֹם וְצָפוֹן אֵינוֹ יוֹצֵא:

טֻמְאָה בְצַד זֶה. תַּחַת הַנֶּסֶר בַּמִּזְרָח אוֹ בַמַּעֲרָב:

כֵּלִים שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִים. דְּאֵין מָקוֹם לַטֻּמְאָה לַעֲבֹר, שֶׁאֵין הַנֶּסֶר עוֹדֵף מִן הַצָּפוֹן וּמִן הַדָּרוֹם:

וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא. קָסָבַר אֵין תַּנּוּר מַפְסִיק. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

הַבְּטַח. יֵשׁ סְפָרִים שֶׁגּוֹרְסִים אַבְּטַח. וְהוּא בִּנְיָן עֲשׂוּי כְּעֵין אַמְבַּטִי שֶׁבַּמֶּרְחֲצָאוֹת שֶׁנּוֹתְנִים בָּהֶן מַיִם לְרַחֲצָה, וְנֶסֶר נָתוּן עָלָיו לְתִקְרָה, וְהַנֶּסֶר עוֹדֵף מִשְּׁנֵי צְדָדִים. וְאִם הַטֻּמְאָה מִצַּד זֶה אֵין יוֹצְאָה לְצַד אַחֵר, לְפִי שֶׁהַבְּטַח חוֹצֵץ:

הָיָה בּוֹ זִיז. הָיְתָה קוֹרָה יוֹצְאָה לְמַעְלָה מִן הַבְּטַח מִן הַמִּזְרָח לְמַעֲרָב:

רוֹאִין אֶת הַבְּטַח כְּאִלּוּ אֵינוֹ. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהַבְּטַח חוֹצֵץ בַּנֶּסֶר, גַּבֵּי זִיז אֵינוֹ חוֹצֵץ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ד

סַנְדָּל שֶׁל עֲרִיסָה. עֲרִיסָה שֶׁל תִּינוֹק רְגִילִים לְהַנִּיחַ תַּחַת רַגְלֶיהָ כְּמִין סַנְדָּל שֶׁל מַתֶּכֶת לְנוֹי אוֹ בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֵרָקְבוּ:

שֶׁפְּחָתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. שֶׁנִּפְחֲתַת הַגַּג שֶׁל עֲלִיָּה שֶׁהֶעָרִיסָה נְתוּנָה עָלָיו וְנִרְאֶה סַנְדַּל הָעָרִיסָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִן הַפְּחָת שֶׁבַּגַּג, וְטֻמְאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

אִם יֶשׁ. בִּמְקוֹם הַפְּחָת.

פּוֹתֵחַ טָפַח. מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה מִן הַבַּיִת לָעֲלִיָּה:

וְאִם לָאו. שֶׁאֵין שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח:

מוֹנִין בּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹנִין בְּמֵת. שֶׁהַסַּנְדָּל וְהָעָרִיסָה טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה כְּדִין כֵּלִים בְּכֵלִים, וְהַתִּינוֹק טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב, כִּדְתָנַן בְּפֶרֶק קַמָּא, הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִים טֻמְאַת עֶרֶב:

משנה ה

מַעֲזִיבָה. טִיט וּצְרוֹרוֹת שֶׁרְגִילִים לְשׂוּם עַל גַּבֵּי קוֹרוֹת:

וּמְכַוָּנוֹת. קוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה וְכָל אַחַת יֵשׁ בָּהּ רֹחַב טָפַח:

תַּחְתֶּיהָ טָמֵא. וְשֶׁעַל גַּבָּהּ טָהוֹר, שֶׁהַקּוֹרָה חוֹצֶצֶת. וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁיֵּשׁ בַּקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח שֶׁהֵן רְחָבוֹת טָפַח, אֲבָל אֵין רְחָבוֹת טָפַח לֹא מְבִיאוֹת טֻמְאָה וְלֹא חוֹצְצוֹת וּכְמַאן דְּלֵיתַנְהוּ דְּמֵי, וְנִמְצָא טֻמְאָה כְּאִלּוּ עוֹמֶדֶת בָּאֲוִיר:

בֵּינֵיהֶן טָמֵא. וְשֶׁתַּחַת הַתַּחְתּוֹנָה וְשֶׁעַל הָעֶלְיוֹנָה טְהוֹרִים, דִּשְׁתֵּיהֶן חוֹצְצוֹת:

כְּנָגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. וְשֶׁתַּחַת כֻּלָּן טָהוֹר:

כְּבֵין הַתַּחְתּוֹנוֹת. כְּנֶגֶד אֲוִיר הַתַּחְתּוֹנוֹת. וְרָחְבָּן כְּשִׁעוּר אֲוִיר שֶׁבֵּינֵיהֶן, שֶׁאִם תַּעֲלֶה אֶת הַתַּחְתּוֹנוֹת אוֹ תוֹרִיד אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת נִמְצָא הַכֹּל סָתוּם:

תַּחַת כֻּלָּן טָמֵא. כְּאִלּוּ הָיְתָה תִּקְרָה שָׁוָה. וְעַל גַּבָּן טָהוֹר:

משנה ו

תַּחַת כֻּלָּהּ. כָּל כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִים, דִּמְבִיאָה טֻמְאָה לְכֻלָּהּ. וְשֶׁעַל גַּבָּהּ טְהוֹרִים, דְּחוֹצֶצֶת בְּפָנֵי הַטֻּמְאָה:

וְאִם לָאו. שֶׁאֵינָהּ רְחָבָה טָפַח:

בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. דְּאִם טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים:

בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. דְּאִם טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ, כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים:

הֲקֵפָּה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדִבְרֵי הַיָּמִים (ב ד) בַּיָּם שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה עֶשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגוֹל סָבִיב וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב:

משנה ז

עַמּוּד שֶׁהוּא מַטָּל לָאֲוִיר. עַמּוּד עָגֹל שֶׁמַּשְׁלִךְ בָּאָרֶץ וְשׁוֹכֵב עַל עִגּוּלוֹ. בָּאֲוִיר, כְּגוֹן בֶּחָצֵר אוֹ בַּגִּנָּה. וּבְאֶמְצַע הָעִגּוּל הוּא מַתְחִיל לְהַאֲהִיל עַל הָאָרֶץ וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַצֵּר מִכָּאן וּמִכָּאן עַד תַּחְתִּיתוֹ שֶׁסָּמוּךְ לָאָרֶץ, וּלְעִנְיַן הֶבְאַת טֻמְאָה בְּעֵינַן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח מְרֻבָּע, וְאִם יֵשׁ כָּאן לְצַד הַחוּץ מִתַּחְתָּיו רוּם טֶפַח אַף עַל פִּי שֶׁלְּמַטָּה בְּסָמוּךְ בְּמָקוֹם שְׁכִיבָתוֹ לָאָרֶץ אֵין רוּם טֶפַח כֻּלּוֹ מִטַּמֵּא בְּאֹהֶל, דְּנִדּוֹן כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִים. וְעַמּוּד עָגֹל כְּשֶׁיֵּשׁ בְּהֶקְפּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים נִמְצָא רָחְבּוֹ שְׁמֹנָה טְפָחִים, דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְנִמְצָא דְּיָכוֹל אָדָם לְרַבֵּעַ תַּחַת דָּפְנוֹ שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ כָּאן רְבוּעַ שֶׁל שְׁמֹנָה עַל שְׁמֹנָה אִם תַּעֲשֶׂה בְּתוֹכוֹ עִגּוּל שֶׁל שְׁמֹנָה, נִמְצָא הַזָּוִיוֹת עוֹדְפִים שְׁמֹנָה חֲמָשִׁים לְכָל קֶרֶן וְקֶרֶן, דְּכָל אַמְתָּא בְּרִבּוּעַ אַמְתָּא וּתְרֵי חֲמִשֵּׁי בְּאַלַכְסוֹנָהּ, נִמְצָא הָאַלַכְסוֹן עוֹדֵף עַל הָרֹחַב שִׁשָּׁה עָשָׂר חֲמִשִּׁין, תֵּן מֵהֶם מֻחָצָה לְקֶרֶן זֶה וּמֻחֶצָה לְקֶרֶן זֶה, הֲרֵי לְכָל אֶחָד שְׁמֹנָה חֲמִשִּׁין, וְאִם בָּאתָ לַעֲשׂוֹת בְּקֶרֶן זָוִית שָׁחוּץ לְעִגּוּל רִבּוּעַ שֶׁל טֶפַח עַל טֶפַח, נִמְצָא אֲלַכְסוֹנוֹ עוֹדֵף עַל רָחְבּוֹ שְׁנֵי חֲמִשִּׁים, וְנִמְצָא מִדַּת אֲלַכְסוֹנוֹ שִׁבְעָה חֲמִשִּׁים, לֹא נִשְׁתַּיֵּר לָנוּ יוֹתֵר עַל הַצָּרִךְ אֶלָּא חֹמֶשׁ אֶחָד, וּמִשּׁוּם חֹמֶשׁ אֶחָד לֹא דָק. וְעוֹד, דְּכָל אַמְתָּא בְּרִבּוּעַ אַמְתָּא וּתְרֵי חֲמִשֵּׁי בַּאֲלַכְסוֹנָהּ אֵינוֹ מְכֻוָּן לְגַמְרֵי, שֶׁחָסֵר מִמֶּנּוּ מְעַט:

משנה ח

מַדְבֵּק לָאַסְקֻפָּה. שֶׁהָאַסְקֻפָּה רְחָבָה וְטֻמְאָה מְדֻבֶּקֶת בָּאַסְקֻפָּה מִן הַשִּׁקּוּף וְלַחוּץ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חָשִׁיב כָּל הָאַסְקֻפָּה כַּבַּיִת, הִלְכָּךְ מְטַמֵּא אֶת הַבַּיִת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר מִן הַשִּׁקּוּף וְלַחוּץ אֵין הָאַסְקֻפָּה חֲשׁוּבָה כַּבַּיִת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

יְדוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה. מֻחֶצְיָהּ שֶׁל אַסְקֻפָּה וְלִפְנִים כְּלִפְנִים וְהַבַּיִת טָמֵא, מֻחֶצְיָהּ וְלַחוּץ כְּלַחוּץ וְהַבַּיִת טָהוֹר, מֻחֶצָה עַל מֻחֶצָה הַבַּיִת טָמֵא:

מַדְבֵּק לַמַּשְׁקוֹף. תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף מִן הַשִּׁקּוּף וְלַחוּץ:

הַבַּיִת טָמֵא. דַּאֲפִלּוּ מִן הַשִּׁקּוּף וְלַחוּץ חָשׁוּב בַּיִת:

וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. דְּלָא חָשִׁיב לֵיהּ כַּבַּיִת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. דַּחֲשִׁיב כָּל הָאַסְקֻפָּה כַּבַּיִת:

מִטָּפַח וּלְמַטָּן טָהוֹר. דִּכְקַרְקַע דָּמֵי:

מִטָּפַח וּלְמַעְלָן טָמֵא. וְאַף עַל גַּב דִּכְשֶׁמְּדַבֵּק לָאַסְקֻפָּה מְטַהֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַבַּיִת, הָכָא כְּשֶׁהַטֻּמְאָה בַּבַּיִת מְטַמֵּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בָּאַסְקֻפָּה מִטָּפַח וּלְמַעְלָה, מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ טֻמְאָה לָצֵאת וְלֹא לִכָּנֵס. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

פרק יג

משנה א

הָעוֹשֶׂה מָאוֹר. חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה:

בַּתְּחִלָּה. מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנָא סֵיפָא שְׁיָרֵי הַמָּאוֹר תְּנָא רֵישָׁא בִּתְחִלָּה:

מַקְדַּח גָּדוֹל שֶׁל לִשְׁכָּה. הוּא כְּפוּנְדְיוֹן הָאֲסַלְקִי וּכְסֶלַע נֶרוֹנִית וְיֶשְׁנוֹ כִּמְלֹא נֶקֶב שֶׁל עוֹל. אִם יֵשׁ בַּחַלּוֹן כַּשִּׁעוּר הַזֶּה, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְצַד אַחֵר:

שְׁיָרֵי הַמָּאוֹר. אִם נִשְׁאַר מִן הַחַלּוֹן שֶׁלֹּא נִסְתַּם:

חֲרָרוּהוּ מַיִם. שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה הַחוֹר עַל יְדֵי אָדָם אֶלָּא עַל יְדֵי מְרוּצַת הַמַּיִם:

אוֹ שְׂרָצִים. כְּגוֹן הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר:

אוֹ שֶׁאֲכָלַתּוּ מַלַּחַת. שֶׁהָאָרֶץ מְלֻחָה וּמִתְבַּקַּעַת מֵאֵלֶיהָ:

מִלֹּא אֲגַרוֹף. אֲגַרוֹפוֹ שֶׁל בֶּן אֲבַטִּיחַ. אָדָם גָּדוֹל שֶׁהָיָה הָאֲגַרוֹף שֶׁלּוֹ כְּרֹאשׁ גָּדוֹל שֶׁל כָּל אָדָם:

חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ. חַלּוֹן שֶׁחֲרָרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׂרָצִים, שֶׁחִשֵּׁב לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וּלְהַנִּיחַ שָׁם חֻפָּצָיו:

לְמָאוֹר. לְהַכְנִיס אוֹרָה:

הַסְּרִיגוֹת. מְחִצָּה כְּמִין סְבָכָה מְסֹרֶגֶת שֶׁעוֹשִׂים בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁל אוֹצָרוֹת:

וְהָרְפָפוֹת. מְחִצָּה מְסֹרֶגֶת שֶׁעוֹשִׂים בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁל בָּתֵּי הַקִּיץ שֶׁיּוֹשְׁבִים שָׁם לְהִתְקָרֵר:

מִצְטָרְפוֹת כְּמִלֹּא מַקְדֵּחַ. אֲוִיר שֶׁבֵּין הַסְּרִיגוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּמָקוֹם אֶחָד כְּמִלֹּא מַקְדֵּחַ מִצְטָרְפִין בֵּין כֻּלָּם לְכִמְלֹא מַקְדֵּחַ:

לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וּלְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה. לָאו אַפְּלוּגְתָּא דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל קָאֵי, אֶלָּא אַשְׁעוּרִים דְּרֵישָׁא קָאֵי. וְהָכִי קָאָמַר, מִלֹּא מַקְדֵּחַ וּמִלֹּא אֲגַרוֹף וּפוֹתֵחַ טֶפַח דַּאֲמַרַן, כָּל הַשִּׁעוּרִין הַלָּלוּ בֵּין לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת בֵּין לְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה מִן הַבַּיִת. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פְּלִיג, וְסָבַר בֵּין לְהָבִיא בֵּין לְהוֹצִיא כֻּלָּן שִׁעוּרָן בְּפוֹתֵחַ טֶפַח, וְלֵית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁעוּר שֶׁל מִלֹּא מַקְדֵּחַ וּמִלֹּא אֲגַרוֹף כְּלָל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ב

חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאֲוִיר. לְהַכְנִיס בּוֹ אֲוִיר הָעוֹלָם, וְהֵינוּ חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְמָאוֹר. וּמִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ, הֲדַר תַּנְיֵהּ:

בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ. כְּנֶגֶד הַחַלּוֹן, וְנִתְבַּטֵּל אֲוִיר שֶׁל חַלּוֹן:

שִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ:

נָתַן אֶת הַתִּקְרָה בְּאֶמְצַע הַחַלּוֹן. שֶׁנִּמְצָא הַחַלּוֹן חֶצְיוֹ לְמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה וְחֶצְיוֹ לְמַטָּה:

הַחַלּוֹן הַתַּחְתּוֹן בְּפוֹתֵחַ טָפַח. כְּדִין חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ, דְּהָא אֵין כָּאן אֲוִיר:
וְהָעֶלְיוֹן מְלֹא מַקְדֵּחַ. דִּלְמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה הוּא לְאֲוִיר:

משנה ג

הַחוֹר שֶׁבַּדֶּלֶת. בְּאֶמְצַע הַדֶּלֶת, דְּאֵינוֹ עָשׂוּי לַאֲוִיר:
שִׁיֵּר בּוֹ הֶחָרֹשׁ. הָאֻמָּן שֶׁתִּקֵּן אֶת הַדֶּלֶת:
מִלְמַטָּן. כְּגוֹן שֶׁשִּׁיֵּר סָמוּךְ לָאַסְקֻפָּה:
אוֹ מִלְמַעְלָן. סָמוּךְ לַמַּשְׁקוֹף:
הֶגִיפָּהּ. סְגָרָהּ:
וְלֹא מֵרָקָהּ. לֹא גְּמָרָהּ:
אוֹ שֶׁפָּתַחְתּוּ הָרוּחַ. כְּלוֹמַר, אוֹ שֶׁמֵּרַק אֶת הַסְּגִירָה אֶלָּא שֶׁבְּאוֹתָהּ הָרוּחַ וּפָתָחְתּוּ:
שִׁעוּרוֹ מְלֹא אֶגְרוֹף. דְּכֵיוָן דְּנִפְתַּח מִמֵּילָא הָוֵי כַּחֲרִרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׂרָצִים. וּבְהַהֵיךְ סֵיפָא לֹא פְּלִיג רַבִּי טַרְפוֹן, מִשּׁוּם דְּחוֹר שֶׁבְּאֶמְצַע עָשָׂה הֶחָרֹשׁ בְּמִתְכַּוֵּן, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לַחוֹר אֶלָּא קְצָרִים הָיוּ הַדְּפִין שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶן הַדֶּלֶת וְעָלְתָה בְּדַעְתּוֹ לְהַנִּיחַ הַנָּקֵב בָּאֶמְצַע יוֹתֵר מִלְּהַנִּיחַ לְמַטָּה אוֹ לְמַעְלָה, וְדָמֵי לְעָשָׂה בְּמִתְכַּוֵּן, אֲבָל כְּשֶׁהִנִּיחוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ מִלְּמַעְלָה אֵין זֶה כְּעוֹשֶׂה בַּיָּדִים, אֶלָּא מֵחֲמַת שֶׁהַנְּסָרִים קְצָרִים וְלֹא נִתְמַלֵּא הַנָּקֵב:

משנה ד

הָעוֹשֶׂה מָקוֹם. שֶׁנִּקֵּב נֶקֶב מִפֶּלֶשׁ בַּכֹּתֶל לְהַנִּיחַ שָׁם קָנֶה שֶׁל אוֹרְגִים:
וּלְאַסְפָּתִי. חֶרֶב בִּלְשׁוֹן יָוָן קוֹרִין אִסְפָּתִי. וְיֵשׁ לָאוֹרְגִים כְּלִי כְּתַבְנִית חֶרֶב:
שִׁעוּרוֹ בְּכָל שֶׁהוּא. לְהָבִיא אֶת הַטְּמְאָה לַצַּד הָאַחֵר:
לָזוּן אֶת עֵינָיו. לְהִסְתַּכֵּל מִשָּׁם לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ לֶחָצֵר:
וּלְתַשְׁמִישׁ. לְהַצְנִיעַ שָׁם חֲפָצָיו:

משנה ה

אֵלּוּ מְמַעֲטִים אֶת הַטָּפַח. חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טָפַח וְהָיָה אֶחָד מִכָּל הָנֵי דַּחֲשִׁיב הָכָא מַנָּח בּוֹ וּמְמַעֵט אֶת הָאֲוִיר מִטֶּפַח, חוֹצֵץ, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה עוֹבֶרֶת לְצַד אַחֵר:
עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת. אִם יֵשׁ בַּבַּיִת רֹבַע עֲצָמוֹת דִּמְטַמֵּא בְּאֹהֶל, וּפָחוֹת מִכַּזַּיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת מַנָּח בַּחַלּוֹן, מְמַעֵט. וְדַוְקָא פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, דְּאִלּוּ כַּזַּיִת, הוּא עַצְמוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְדַוְקָא עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת, אֲבָל אִי אִיכָּא בַּבַּיִת כַּזַּיִת בָּשָׂר מִן הַמֵּת, אֵין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת זֶה מְמַעֵט, דְּאַדְּרַבָּה בָּשָׂר מִצְטָרֵף עִם בָּשָׂר. וְהֵינוּ טַעְמָא נַמִּי דְּדַוְקָא בָּשָׂר מְמַעֵט עַל יְדֵי עֲצָמוֹת וְלֹא עֲצָמוֹת עַל יְדֵי עֲצָמוֹת, דַּעֲצָמוֹת אַעֲצָמוֹת מִצְטָרְפֵי:
פָּחוֹת מֵעֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה. אֲבָל עֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה לֹא מְמַעֵט, מִשּׁוּם דִּמְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא:

פָּחוֹת מִכַּזַּיִת מִן הַמֵּת. הַשְׁתָּא הֲדַר תַּנְיֵהּ אַף עַל גַּב דְּתָנָא לֵיהּ רֵישָׁא, לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּמְמַעֵט עַל יְדֵי כָּל הַמְטַמְּאִין בְּאֹהֶל, כְּגוֹן רְבִיעִית דָּם וּמְלֹא תַרְוַד רָקָב וְכָל אוֹתָן הַשְּׁנוּיִין בְּפֶרֶק ב׳:

פָּחוֹת מִכַּזַּיִת מִן הַנִּבְלָה וְכוּ׳. כָּל הָנֵי דַּחֲשִׁיב מִכָּאן וָאֵילָךְ, מְמַעֲטֵי בֵּין עַל יְדֵי עֲצָמוֹת בֵּין עַל יְדֵי בָּשָׂר:

וּפָחוֹת מִכַּבֵּיצָה אֳכָלִים. שֶׁאֵין אוֹכֶל פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה מְטַמֵּא אֶחֵרִים וְלֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה מִן הַתּוֹרָה, הִלְכָךְ מְמַעֵט וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

וְהַתְּבוּאָה. שֶׁהִשְׁרִישָׁה רָחוֹק מִן הַכֹּתֶל וְנִתְפַּשְּׁטוּ עֲנָפֶיהָ וְסָגְרוּ אֶת הַחַלּוֹן, דְּמִחֲבָּר לַקַּרְקַע הִיא:

כְּכֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מַמָּשׁ. קוֹרֵי עַכָּבִישׁ נִקְרָאִים כְּכֵי. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי כְּמִין קוֹרֵי עַכָּבִישׁ נִמְצָא בְּתוֹךְ הַקֶּנֶה. וּפְעָמִים שֶׁהוּא דַק מְאֹד וְהוּא כְּכֵי שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, וּפְעָמִים שֶׁהוּא כְּעֵין אֲרִיגַת בֶּגֶד וְהוּא כְּכֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ:

וְנִבְלַת עוֹף טָהוֹר שֶׁלֹּא חִשַּׁב עָלֶיהָ. שֶׁנִּבְלַת עוֹף טָהוֹר אֵינָהּ מְטַמְּאָה עַד שֶׁיְּחַשֵּׁב עָלֶיהָ לְאָכִילָה, וְאָז מְטַמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִים בְּכַבֵּיצָה וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר:

נִבְלַת עוֹף טָמֵא שֶׁחִשַּׁב עָלֶיהָ וְלֹא הִכְשִׁירָהּ. דְּנִבְלַת עוֹף טָמֵא צְרִיכָה מַחֲשָׁבָה וּצְרִיכָה הֶכְשֵׁר, כְּלוֹמַר שֶׁיְּבֹא עָלֶיהָ מַיִם אוֹ אֶחָד מִשִּׁבְעָה מַשְׁקִין, וְאִם חָסֵר מַחֲשָׁבָה אוֹ הֶכְשֵׁר, טְהוֹרָה, וּמְמַעֶטֶת וְחוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

משנה ו

וְלֹא תְּבוּאָה שֶׁבַּחַלּוֹן. שֶׁהִשְׁרִישָׁה בַּחַלּוֹן מַמָּשׁ. מִשּׁוּם דְּדַעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ שֶׁהִיא מְקַלְקֶלֶת אֶת הַכֹּתֶל, וְכָל דָּבָר שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ אֵינוֹ מְמַעֵט בַּחַלּוֹן. וּלְעֵיל אֵירֵי שֶׁהִשְׁרִישָׁה רָחוֹק מִן הַכֹּתֶל, דְּהַשְׁתָּא אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ:

הַשָּׁתִי וְהָעֵרֶב הַמְנֻגָּעִים. דִּשְׁתִי וַעֲרֵב מִטַּמֵּא בִּנְגָעִים, וְדָבָר טָמֵא אֵינוֹ מְמַעֵט:

וְלֹא לְבֵנָה מִבֵּית הַפִּרְסָ. הַלְּבֵנָה הָעֲשׂוּיָה מֵעָפָר בֵּית הַפִּרְסָ. רַבִּי מֵאִיר סָבַר שֶׁהִיא טְמֵאָה כְּמוֹ שֶׁעָפָר בֵּית הַפִּרְסָ טָמֵא, הִלְכָךְ אֵינָהּ מְמַעֶטֶת בַּחַלּוֹן. וְרַבָּנָן סָבְרֵי לֹא טְמֵאוּ אֶלָּא גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ הַבָּא מִבֵּית הַפִּרְסָ, וְלֹא הֶעָפָר אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁגִּבְּלוּ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְשִׁעוּר הַגּוּשׁ, כְּפִיקָה גְּדוֹלָה שֶׁל סַקָּאִים, שֶׁהוּא כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין:

פרק יד

משנה א

הַזִּיז. שֶׁפָּנָיו לְמַטָּה. כְּמִין לוּחַ יוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל לַחוּץ וְרֹאשׁוֹ כָּפוּף לְמַטָּה לָאָרֶץ לְצַד הַפֶּתַח, הִלְכָךְ מִצְטָרֵף אָהֳלוֹ עִם הַפֶּתַח וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא וְחָשִׁיב כְּאִלּוּ יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ

טָפַח, וְאִם טֻמְאָה תַּחְתָּיו הַבַּיִת טָמֵא, שֶׁרוֹאִין רֹאשׁוֹ הַכָּפוּף לְמַטָּה כְּאִלּוּ הִגִּיעַ לָאָרֶץ, וּמֵבִיא טֻמְאָה שֶׁתַּחְתָּיו לְצַד הַבַּיִת:

וְגַזָּרָה. שֶׁפָּנָיהּ לְמַעְלָה. רֹאשָׁהּ כָּפוּף לְמַעְלָה וְאֵין אֹהֶל שֶׁלָּהּ מִצְטָרֵף עִם הַפֶּתַח, הִלְכָךְ בָּעְיָה פּוֹתֵחַ טֶפַח:

וְגַבְלִית. מְפֻרָשׁ בַּתּוֹסֶפְתָּא כְּלִי שֶׁמְּנִיקָה מִכָּאן וּמְכָאן וּמְשַׁיֵּר מִן הָאֶמְצַע:

שְׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים. דְּשִׁעוּר כָּל נִדְבָּךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְנִדְבָּךְ הוּא שׁוּרָה שֶׁל בְּנָיִן אֲבָנִים:

וְהָעֲטָרוֹת. אֲבָנִים סְדוּרוֹת בְּעִגּוּל בּוֹלְטוֹת מִן הַקִּיר לְמַעְלָה מִן הַפֶּתַח כְּעֵין כִּפָּה לְנוֹי, וְהַיְנוּ עֲטָרָה:

וְהַפִּתּוּחִים. שֶׁעוֹשִׂים מֵאֶבֶן עַל הַפֶּתַח אוֹ עַל הַחַלּוֹן לְנוֹי, וּפְעָמִים שֶׁבּוֹלְטִים מִן הַחַלּוֹן וּמִן הַפֶּתַח טֶפַח אוֹ יוֹתֵר:

משנה ב

זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח וְכוּ'. הָכָא מַיְרֵי שֶׁנִּסְתַּם הַפֶּתַח, וּמִשּׁוּם הָכִי בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא בַּזִּיז פּוֹתֵחַ טֶפַח. וְהָכִי מַשְׁמַע בַּתּוֹסֶפְתָּא:

וְשֶׁעַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן רוּם אֶצְבָּעַיִם. כְּלוֹמַר בֵּין חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ רוּם אֶצְבָּעַיִם כְּגוֹן שְׁיָרֵי הַמָּאוֹר, בֵּין חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ מְלֹא מַקְדֵּחַ כְּגוֹן הָעוֹשֶׂה מָאוֹר בִּתְחִלָּה, זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם בְּכָל שֶׁהוּא:

וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְלֹאוֹ. חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ רוּם אֶצְבָּעַיִם, זִיז שֶׁלּוֹ שִׁעוּרוֹ בְּאֶצְבָּעַיִם. וְחַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ מְלֹא מַקְדֵּחַ זִיז שֶׁלּוֹ נַמִּי מְשַׁעֲרִינַן בִּמְלֹא מַקְדֵּחַ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ג

אַפִּלּוּ גָּבוֹהַּ מֵאָה אַמָּה. אַף עַל גַּב דְּזִיז שִׁעוּר גָּבְהוֹ מִן הַפֶּתַח שְׁנַיִם עָשָׂר טְפָחִים, בְּקָנֶה הֶחְמִירוּ מִשּׁוּם דְּמִטַּלְטֵל. וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי סָבַר דְּאֵין לְהַחְמִיר בְּקָנֶה יוֹתֵר מִן הַזִּיז, וּלְמַעְלָה מִשְּׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים שִׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

משנה ד

זִיז. שֶׁהוּא רָחָב טֶפַח וְסוֹבֵב אֶת כָּל כָּתְלֵי הַבַּיִת מִבַּחוּץ, וּכְנֶגֶד הַפֶּתַח אוֹכֵל שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת וְעַל שְׁאָר הַפֶּתַח אֵין זִיז. שֶׁאִם הָיָה אוֹכֵל כְּנֶגֶד הַפֶּתַח טֶפַח הָיָה הַבַּיִת טָמֵא לְדִבְרֵי הַכֹּל:

כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִים. בְּהָא לָא פְּלִיג רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּדְפָלֵיג בְּסֵיפָא, לְפִי שֶׁדַּרְכָּהּ טֻמְאָה לָצֵאת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא אֶת הַבַּיִת. כֵּיוָן דְּזִיז חָמוּר שֶׁמְּטַמֵּא בְּכָל שֶׁהוּא, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת בְּשָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת:

וְכֵן בְּחָצֵר שֶׁהִיא מַקֶּפֶת אַכְסַדְרָה. וְהָאַכְסַדְרָה אוֹכֶלֶת בַּפֶּתַח שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, טֻמְאָה בַּבַּיִת, כֵּלִים שֶׁבָּאַכְסַדְרָה טְמֵאִים. טֻמְאָה בָאַכְסַדְרָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא הַבַּיִת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַהֵר. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ה

שְׁנֵי זִיזִין זֶה עַל גַּבֵּי זֶה. וּמְכַוְּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה:

יֵשׁ בָּהֶן פּוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁכָּל אֶחָד מִן הַזִּיזִים רָחְבּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח:

וּבֵינֵיהֶן פּוֹתֵחַ טָפַח. הַתַּחְתּוֹן גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְהָעֶלְיוֹן גָּבוֹהַּ מִן הַתַּחְתּוֹן טֶפַח:

וְטֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶן. תַּחַת הַתַּחְתּוֹן. כָּל מַה שֶּׁתַּחְתָּיו טָמֵא וּמַה שֶּׁעַל גַּבָּיו טָהוֹר, דְּחוּצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

בֵּינֵיהֶן. אִם טֻמְאָה בֵּין תַּחְתּוֹן לָעֶלְיוֹן כָּל מַה שֶּׁבֵּינֵיהֶן טָמֵא, אֲבָל מַה שֶּׁתַּחַת הַתַּחְתּוֹן וְשֶׁעַל הָעֶלְיוֹן, טָהוֹר, דְּחוּצָצִים:

עַל גַּבֵּיהֶן. עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹן. כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה עַד הָרָקִיעַ, טָמֵא, וְכָל הַשְּׁאָר טָהוֹר:

הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן וְכוּ' תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. דְּבֵין שֶׁהַטֻּמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן בֵּין שֶׁהַטֻּמְאָה בֵּינֵיהֶן, אוֹתוֹ הָעֵדֶף שֶׁהָעֶלְיוֹן יָתֵר עַל הַתַּחְתּוֹן טָפַח מְעָרֵב אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל מָקוֹם. אֲבָל מַה שֶּׁעַל הָעֶלְיוֹן טָהוֹר, דְּחוּצֵץ:

עַל גַּבֵּיהֶן. עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹן:

הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן וְכוּ' טֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶן. תַּחַת הַתַּחְתּוֹן:

תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. דְּאוֹתוֹ עֵדֶף מְעָרֵב אֶת הַטֻּמְאָה בֵּינֵיהֶן וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְמַה שֶּׁתַּחְתָּיו:

בֵּינֵיהֶן. אִם הַטֻּמְאָה בֵּינֵיהֶן אוֹ לְמַטָּה בָּאָרֶץ תַּחַת הַמּוֹתָר, דְּהַיְנוּ כְּנֶגֶד הָעֵדֶף וְלֹא תַּחַת הַתַּחְתּוֹן:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. דְּאַף עַל גַּב דְּלֵיכָּא טֶפַח בָּעֵדֶף מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְתַחַת הַתַּחְתּוֹן, הוֹאִיל וְעוֹדֵף עָלָיו:

בֵּינֵיהֶן וְתַחַת הַמּוֹתָר טָמֵא. מַה שֶּׁבֵּין שְׁנֵי הַזִּיזִין וּמַה שֶּׁתַּחְתֵּיהֶן בָּאָרֶץ כְּנֶגֶד הַמּוֹתָר, טָמֵא:

וְתַחְתֵּיהֶן טָהוֹר. מַה שֶּׁתַּחַת הַתַּחְתּוֹן. דְּכֵיוָן דְּאֵין בַּמּוֹתָר טֶפַח אֵין הַטֻּמְאָה בָּאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ו

וְאֵין בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טָפַח. שֶׁאֵין הַתַּחְתּוֹן גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְאֵין הָעֶלְיוֹן גָּבוֹהַּ מִן הַתַּחְתּוֹן טֶפַח:

בֵּינֵיהֶן וְתַחְתֶּיהָן טָמֵא. דְּאֵין הַתַּחְתּוֹן חוֹצֵץ, כֵּיוָן דְּאֵין תַּחְתָּיו פּוֹתֵחַ טֶפַח וְלֹא עַל גַּבָּיו פּוֹתֵחַ טֶפַח, וְהָעֶלְיוֹן מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל מַה שֶּׁתַּחְתָּיו וְתַחַת הַתַּחְתּוֹן, וְחוֹצֵץ לְמַה שֶּׁעַל גַּבָּיו, כֵּיוָן דְּעֶלְיוֹן גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ טֶפַח:

כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. וּמַה שֶּׁתַּחְתָּיו טָהוֹר. דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין גָּבוֹהַּ מֵחֲבֵרוֹ טֶפַח, הֲרֵי גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְחוֹצֵץ:

משנה ז

אֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח. שֶׁהַזִּיזִין אֵין בְּרָחְבָּן טֶפַח, הִלְכָּךְ בֵּין שֶׁהַטֻּמְאָה לְמַטָּה בֵּין שֶׁהַטֻּמְאָה לְמַעְלָה לֹא חַיְצֵי כְּלָל:

וְכֵן שְׁתֵּי יְרִיעוֹת שֶׁהֵן גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וּגְבוֹהוֹת זוֹ מִזּוֹ טֶפַח, דִּינָן כִּשְׁנֵי זִיזִין:

פרק טו

משנה א

סָגוֹס עָבֶה. הַךְ מַתְנִיתִין פֵּרַשְׁנוּהָ לְעֵיל בְּפֶרֶק הַבַּיִת שָׁנִסְדַּק [מִשְׁנָה ג']. וְאַיְדֵי דְּבָעֵי לְמִתְנֵי טַבְלָיוֹת, הֲדַר תַּנְיֵהּ הָכָא:

וְאִם הָיוּ שָׁם שֵׁל שִׁישׁ. אֲפִלּוּ עֶלְיוֹנָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח לֹא חֲשִׁיבִי אֹהֶל לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה, כֵּיוָן דְּהַתַּחְתּוֹנָה מְמַעֶטֶת אֶת הָאֲוִיר לְפִי שֶׁהֵן נֶחְשָׁבוֹת כְּאָרֶץ. אֲבָל טַבְלָאוֹת שֶׁל עֵץ אֵינָן חֲשׁוּבוֹת כְּקַרְקַע בִּזְמַן שֶׁהָעֶלְיוֹנָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, אַף עַל פִּי שֶׁהַתַּחְתּוֹנָה מְמַעֶטֶת אֶת הָאֲוִיר, הָעֶלְיוֹנָה מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה:

משנה ב

טַבְלָיוֹת שֶׁל עֵץ. שֶׁהֵן סְמוּכוֹת זוֹ אֵצֶל זוֹ וְכָל אַחַת מֵהֶן גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְנוֹגְעוֹת בְּקַרְנוֹתֵיהֶן כָּל אַחַת בַּחֲבֶרְתָּהּ שֶׁאֲצָלָהּ, וְדֶרֶךְ קַרְנֵי הַטַּבְלָאוֹת שֶׁאֵין בְּרָחְבָּן טֶפַח, הִלְכָּךְ כֵּלִים שֶׁתַּחַת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָ, טְמֵאִים, וְשֶׁתַּחַת הַשְּׁנִיָּה טְהוֹרִים:

הַנּוֹגֵעַ בַּשְּׁנִיָּה טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. וְאַף עַל גַּב דְּתָנַן בְּפֶרֶק קַמָּא כֵּלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת וְכֵלִים בְּכֵלִים טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה, הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִים טֻמְאַת עֶרֶב, הָא תָּנַן הָתָם אֵין הָאֹהֶל מִתְחַשֵּׁב, הִלְכָּךְ טַבְלָא שֶׁהַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָ אֵינָהּ מִן הַמִּנְיָן:

עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ רִבּוּעַ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. כְּמִין תֵּבָה פְּרוּצָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ אַרְבַּע דְּפָנוֹת הֵיוּ עוֹשִׂים לַשֻּׁלְחָן שֶׁהַשֻּׁלְחָן יוֹשֵׁב עָלֶיהָ, וְאוֹתָהּ תֵּבָה פְּרוּצָה קְרוּי רִבּוּעַ. וּפְעָמִים שֶׁהַשֻּׁלְחָן בּוֹלֵט וְיוֹצֵא חוּץ מֵאוֹתוֹ רִבּוּעַ טֶפַח אוֹ פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר, וְהַשְׁתָּא קָאָמַר דְּצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הַשֻּׁלְחָן

בּוֹלֵט חוּץ מֵאוֹתוֹ רִבּוּעַ בְּפוֹתֵחַ טָפַח, דְּמַה שֶּׁבְּתוֹךְ הָרִבּוּעַ אֵינוֹ מִצְטָרֵף. וְאִם טֻמְאָה נַמִּי בְּתוֹךְ הָרִבּוּעַ מִבִּפְנִים, הָרִבּוּעַ חוֹצֵץ וּמוֹנֵעַ הַטֻּמְאָה מִלַּעֲבֹר לַחוּץ:

משנה ג

חֲבִיּוֹת. שׁוּרוֹת הָרְבֵּה שֶׁל חֲבִיּוֹת, זוֹ אַחַר זוֹ וְזוֹ עַל זוֹ:

שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל שׁוּלֵיהֶן. וּפִיהֶן לְמַעְלָה:

אוֹ מֻטּוֹת עַל צִדֵּיהֶן. וּפִיהֶן מִן הַצַּד:

בָּאֲוִיר. בַּגִּגָּה אוֹ בֶּחָצֵר:

בְּפוֹתֵחַ טָפַח. בְּרֹחַב טֶפַח נוֹגְעוֹת זוֹ בָּזוֹ:

טֻמְאָה בוֹקַעַת וְעוֹלָה. לַצְּדָדִין קָתָנֵי לַהּ. דְּמֻטּוֹת עַל צִדֵּיהֶן אָפְלוּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה אֵין טֻמְאָה אֶלָּא מַה שֶּׁתַּחְתֵּיהֶן וְעַל גַּבֵּיהֶן, אֲבָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָן טָהוֹר, כֵּיוָן דְּאֵין כְּלִי חֶרֶס מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ, עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ מַצִּיל. וּמַה שֶּׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה אָפְלוּ שֶׁתַּחְתֵּיהֶן וְעַל גַּבֵּיהֶן טָהוֹר. וּבְיוֹשְׁבוֹת עַל שׁוּלֵיהֶן אָפְלוּ עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ אֵין מַצִּילוֹת, כֵּיוָן שֶׁאֵין הֶפְסֵק מֵאֲוִיר תּוֹכוֹ לְאֲוִיר שֶׁחוּצָה לוֹ, וְחָבִית עַצְמָהּ נִטְמְאָה וְנִטְמְאוּ כָּל כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, כִּדְאָמְרִינַן טַעֲמָא בְּסוֹף פֶּרֶק כַּוֵּרֶת:

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּטָהוֹרוֹת. דְּכֵיוָן דִּטְהוֹרוֹת הֵן דָּמוּ לְטַבְלָאוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁהַתַּחְתּוֹנוֹת סוֹתְמוֹת אֶת חֲלַל טֶפַח וְטֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה:

אֲבָל אִם הָיוּ טְמֵאוֹת. אֲפִלּוּ אֵין גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ, הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁגְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ טֶפַח מְבִיאוֹת אֶת הַטֻּמְאָה, שֶׁאֵין הַתַּחְתּוֹנוֹת סוֹתְמוֹת כֵּיוָן דִּטְמֵאוֹת מִידֵי דַּהֲוֵי אַקְפּוּלִין זוֹ עַל זוֹ וְטַבְלָאוֹת זוֹ עַל זוֹ:

אוֹ גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טָפַח. מְבִיאוֹת אֶת הַטֻּמְאָה, וַאֲפִלּוּ טְהוֹרוֹת, כֵּיוָן דְּנוֹגְעוֹת זוֹ בָּזוֹ בְּרֹחַב טֶפַח נֶחְשָׁבוֹת כֻּלָּן כְּאֹהֶל אֶחָד:

משנה ד

שֶׁחֲצָצוֹ. שֶׁעָשָׂה בּוֹ מְחִצָּה:

מִן הַצְּדָדִין. שֶׁהַיְרִיעוֹת וְהַנְּסָרִים נְתוּנוֹת כְּנֶגֶד הַכְּתָלִים שֶׁל הַבַּיִת:

אוֹ מִן הַקּוֹרוֹת. שֶׁנְּתוּנוֹת תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת:

כֵּלִים שֶׁבַּחֲצָץ טְהוֹרִים. דִּירְיעוֹת וּנְסָרִים חוֹצְצִים, וְנֶחְשָׁבִים כְּכֵלִים שֶׁעַל הַגַּג וּכְכֵלִים שֶׁחוּץ לַכֹּתֶל:

כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת טְמֵאִים. דְּאֵין חֲצִיצָה לַטֻּמְאָה, מִידֵי דַּהֲוָה אַכְּלִי חֶרֶס הַמַּקֵּף צָמִיד פָּתִיל, דְּאִם טֻמְאָה בַּבַּיִת מַצִּיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ, וְאִם טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ אֵין צָמִיד פָּתִיל לַטֻּמְאָה:

כֵּלִים שֶׁבַּחֲצָץ. הַכְּלִי שֶׁעִם הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַמְּחִצָּה:

אִם יֶשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפֵחַ. שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָלָל רָחָב טָפַח:
וְאִם לָאו טְהוֹרִים. הַכֵּלִים שֶׁבַּחֲצָץ. אֲבָל בַּיִת מִיהָא טָמֵא:

משנה ה

חֲצָצוֹ מֵאַרְצוֹ. שֶׁכִּסָּה קַרְקַעִית הַבַּיִת בְּנָסָרִים אוֹ יְרִיעוֹת:
טָמְאָה בַחֲצָץ. אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח:
כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת טְמֵאִים. כְּבֵיב שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת, דִּתְנַן לְעֵיל בְּפֶרֶק ג', יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח, טֻמְאָה בְתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר:
שֶׁאַרְצוֹ שֶׁל בַּיִת כְּמוֹהוּ. כְּשֶׁאֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח:

משנה ו

טֻמְאָה בִּפְנִים. בְּמָקוֹם הַתֶּבֶן:
שֶׁכְּנֶגֶד הַיְצִיאָה. מָקוֹם פָּנוּי יֵשׁ כְּרֹחַב אַמָּה מִן הַפֶּתַח עַד כֹּתֶל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ שֶׁנִּכְנָסִים וְיוֹצְאִים דֶּרֶךְ שָׁם לְהוֹצִיא הַתֶּבֶן וּלְהַכְנִיס. וְכֵלִים שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם הַפָּנוּי טְמֵאִים, מִידֵי דַּהֲוָה אַטֻּמְאָה בַּחֲצָץ דְּכֵלִים שֶׁבַּבַּיִת טְמֵאִים:
טֻמְאָה בַּחוּץ. הַיְנוּ בַּמָּקוֹם הַפָּנוּי מִן הַפֶּתַח עַד כֹּתֶל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ:
כֵּלִים שֶׁבִּפְנִים. בְּמָקוֹם הַתֶּבֶן:
אִם יֵשׁ בְּמְקוֹמָן טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח טְהוֹרִים וְאִם לָאו טְמֵאִים. דְּבַחֲצָץ נַמִּי אִם טֻמְאָה בַּבַּיִת כֵּלִים שֶׁבַּחֲצָץ שֶׁאֵין בְּמְקוֹמָן טָפַח טְמֵאִים:
וְאִם יֵשׁ בֵּין הַתֶּבֶן וְלַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח. לֹא נִתְבַּטֵּל הַתֶּבֶן הַהוּא לְחַשֵּׁב כַּחֲצָץ וַהֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר חֲפָצִים שֶׁבַּבַּיִת, וְאֵין מַצִּיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ בֵּין יֵשׁ בְּמְקוֹמוֹ טָפַח בֵּין אֵין בְּמְקוֹמוֹ טָפַח:

משנה ז

וְכֵן כְּרֵי שֶׁל תְּבוּאָה. שֶׁבִּטְּלוֹ:
אֲפִלּוּ טֻמְאָה בְּצַד הַכֵּלִים. שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַגַּל, וְכֵלִים שָׁם סְמוּכִים לַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַגַּל אֲבָל אֵינָן נוֹגְעִים בַּטֻּמְאָה:
טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה. וּמַה שֶּׁבְּצִדָּהּ טָהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא כָּל סְבִיבָיו:

משנה ח

חֲצַר הַקֶּבֶר. חָצֵר הַמַּקֶּפֶת מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ אַרְבַּע מְעָרוֹת שֶׁל קְבָרוֹת:

טָהוֹר עַד שֶׁיְּהֵא בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת טָהוֹר הָעוֹמֵד בָּהּ. אֲבָל פְּחוּתָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, טָמֵא הָעוֹמֵד בָּהּ. וְאִם אֵין שָׁם אֶלָּא שָׁלֹשׁ מְעָרוֹת מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹת וְרוּחַ רְבִיעִית שֶׁל חָצֵר פְּתוּחָה לָאֲוִיר הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ אֵינוֹ מְרֻחָק מִפֶּתַח הַמְּעָרָה אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא, טָהוֹר, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע לַמַּשְׁקוֹף שֶׁל פֶּתַח הַמְּעָרָה. וְהֵנִי מִלֵּי חָצֵר הַקָּבֶר דִּמְסַיְּמָא מְחִצָּתָהּ, אֲבָל מֵת בְּעֲלְמָא תּוֹפֵס אַרְבַּע אַמּוֹת לְטָמְאָה:

גּוֹלֵל לְקֶבֶר. כִּסּוּי עַל פֶּתַח הַקֶּבֶר:

אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח. שֶׁל הַקֶּבֶר. וְהַנּוֹגֵעַ בַּקָּצֶה הַמְּנָח חוּץ לַקֶּבֶר, טָהוֹר:

עָשָׂה רֹאשׁוֹ גּוֹלֵל לְקֶבֶר. וְהֵרִי הִיא עוֹמֶדֶת עַל הַקֶּבֶר כְּמוֹ אִילָן. הַנּוֹגֵעַ מִמֶּנָּה בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים סָמוּךְ לַקֶּבֶר, טָמֵא מִשּׁוּם גּוֹלֵל, וּמֵאַרְבָּעָה וּלְמַעְלָה טָהוֹר:

בִּזְמַן שֶׁהוּא עָתִיד לָגֹד. לָקֹץ. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קָצַץ עֲדַיִן. לָגֹד, כְּמוֹ גָּדוּ אֵילָנָא (דניאל ד):

כֻּלָּהּ חִבּוּר. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא קָצַץ, וְאַף עַל פִּי שֶׁעָתִיד לָקֹץ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ט

הַנּוֹגֵעַ בָּהּ. כָּל זְמַן שֶׁהִיא גּוֹלֵל:

טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. דִּכְתִיב (במדבר יט) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, לְרֻבּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק:

וְהֶחָבִית וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִים. דִּכְלִי חֶרֶס הַמְּקֻדָּשׁ צָמִיד פָּתִיל טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בְּאֹהֶל הַמֵּת, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְכֹל כְּלִי פָּתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא, הָא יֵשׁ צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָהוֹר, וּבִכְלִי חֶרֶס הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה מִגַּבּוֹ:

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר וְכוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר, אֶלָּא אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וּמְטַמֵּא, חוּץ מֵאָדָם, מִכָּל מָקוֹם מְטַמְּאִים הֵן מִשּׁוּם גּוֹלֵל כָּל זְמַן שֶׁהֵן גּוֹלֵל לַקֶּבֶר:

משנה י

הַמַּאֲהִיל עַל הַמֵּת וְנוֹגֵעַ בִּכְלִים. הַכֵּלִים טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה מִטַּעַם חִבּוּרִים, כְּגוֹן דִּבְשָׁעָה שֶׁנָּגַע בַּמֵּת אוֹ מַאֲהִיל עָלָיו, נוֹגֵעַ כְּמוֹ כֵן בַּכֵּלִים:

וְאִם יֵשׁ בְּיָדָיו פּוֹתֵחַ טָפַח טְמֵאִים. כֵּיוָן דְּיָדָיו מַאֲהִילוֹת עַל הַמֵּת וְעַל הַכֵּלִים, מְבִיאוֹת אֶת הַטֻּמְאָה:

שְׁנֵי בָתִּים. וּפְתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה:

מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְנִשְׁאֲרוּ שְׁנֵי הַבָּתִּים טְמֵאִים. דְּאֹהֶל שֶׁל יָדָיו מְצָרֵף אֶת הַטֻּמְאָה כְּאִלּוּ שְׁנֵי הַחֲצָאִים מֻנָּחִים בָּזֶה וּבָזֶה:

וְאִם לָאו. דְּאֵין בְּיָדָיו פּוֹתֵחַ טֶפַח, גַּבְרָא מִיהָא טָמֵא הָוֵי, כִּדְתָנַן לְקַמָּן וְעַל עַצְמָן בְּכָל שֶׁהֵן, אֲבָל שְׁנֵי הַבָּתִּים טְהוֹרִים:

פרק טז

משנה א

כָּל הַמִּטַּלְטָלִין מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה. מִשּׁוּם אֹהֶל. שֶׁאִם הֶאֱהִיל רֹאשׁוֹ אֶחָד עַל הַמֵּת וְרֹאשׁוֹ אֶחָד עַל הַכֵּלִים, מֵבִיא לָהֶם הַטֻּמְאָה:

כֻּלְּבֵי הַמַּרְדֵּעַ. אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ רֹחַב טֶפַח אֶלָּא שִׁיֵּשׁ בְּהֶקֵּפּוֹ טֶפַח, דְּחוּט שֶׁל טֶפַח מַקִּיפוֹ, דְּגָזְרוּ עַל הֶקֵּפּוֹ מִשּׁוּם עָבְיוֹ:

אַקַּפַּח אֶת בָּנַי. אֶקְבְּרֵם. קִפּוּחַ לְשׁוֹן כְּרִיתָה וְחִתּוּךְ. וּשְׁבוּעָה הִיא, אֲקַפַּח אֶת בָּנַי אִם אֵין דָּבָר זֶה אֱמֶת שֶׁהֲלָכָה זוֹ מְקֻפַּחַת קְטוּעָה וּמְחֻתֶּכֶת, דְּהָא פּוֹתֵחַ טֶפַח בָּעֵינַן:

שֶׁשָּׁמַע הַשּׁוֹמֵעַ. כְּשֶׁנִּשְׁאֲלָה שְׁאֵלָה עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְשָׁמַע שֶׁטִּמְאוּהוּ וְלֹא יָדַע מִשּׁוּם מָה טִמְּאוּהוּ. הֵם טִמְּאוּ אֶת הַמַּרְדֵּעַ מִשּׁוּם כֵּלִים הַמַּאֲהִילִים עַל הַמֵּת, שֶׁהַכְּלִי עַצְמוֹ הַמַּאֲהִיל עַל הַמֵּת טָמֵא בְּכָל שֶׁהוּא, דְּלֹא בָעֵינַן פּוֹתֵחַ טֶפַח אֶלָּא לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת רֹאשׁוֹ הַשֵּׁנִי, וְטִמְּאוּ אֶת הָאִכָּר אוֹ מְטַעֲם חִבּוּרִים אוֹ מִשּׁוּם דַּהֲוֵי לֵיהּ כֵּלִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת וְאָדָם בַּכֵּלִים וְטָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. וְהַשּׁוֹמֵעַ טָעָה לוֹמַר דְּטִמְּאוּהוּ מְטַעַם שֶׁהַמַּרְדֵּעַ מֵבִיא עָלָיו טֻמְאָה מִדִּין אֹהֶל:

שֶׁיְּהוּ דִבְרֵי חֲכָמִים מְקֻיָּמִים. שֶׁאוֹמְרִים דְּמַרְדֵּעַ מֵבִיא טֻמְאָה.

עַל הָאָדָם הַנּוֹשְׂאָן. זְמָנִין דְּאָדָם הַנּוֹשְׂאָן אֵין עָלָיו כִּי אִם טֻמְאַת עֶרֶב, שֶׁבִּגְדוֹ מַפְסִיק בֵּין כְּתֵפוֹ לַמַּרְדֵּעַ וַהֲוֵי לֵיהּ דְּיִקְרַב בְּדִיקְרַב לְדִיקְרַב, וְהָרוֹאֶה שֶׁמְּטַמְּאִים אוֹתוֹ טֻמְאַת עֶרֶב יִטְעֶה לוֹמַר מְשׁוּם אֹהֶל טִמְּאוּהוּ לְפִי שֶׁיֵּשׁ בְּהֶקֵּפּוֹ טֶפַח, וְאָתֵי לְמֵימַר דְּטֻמְאַת אֹהֶל אֵין בָּהּ כִּי אִם טֻמְאַת עֶרֶב. הִלְכָּךְ גָּזְרוּ עָלָיו בָּעֲבִי הַמַּרְדֵּעַ לְטַמֵּא טֻמְאַת שִׁבְעָה מִדִּבְרֵיהֶם מְשׁוּם אֹהֶל:

וְעַל עַצְמָן בְּכָל שֶׁהֵן. דִּכְלִי הַמַּאֲהִיל עַל הַמֵּת טָמֵא אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא:

וְעַל שְׂאָר אָדָם וְכֵלִים. שֶׁתַּחַת הַמַּרְדֵּעַ.

בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. כֵּיוָן דְּאֵין לָהֶם טֻמְאָה כְּלָל אֵין שַׁיָּךְ לִגְזֹר עַל הֶקֵּפּוֹ מִשּׁוּם עָבְיוֹ:

משנה ב

כּוּשׁ. פֶּלֶךְ שֶׁהַנָּשִׁים טוֹוֹת בּוֹ. וְאַף עַל גַּב דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ הוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה, מִשּׁוּם צְנִנֶּרֶת שֶׁל מַתֶּכֶת הַקְּבוּעָה בּוֹ:

אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְכֻוָּנִין. שֶׁאֵין שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים מְכֻוָּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה:

טָמֵא. הַכּוּשׁ. דְּמֵבִיא הַטֻּמְאָה עַל עַצְמוֹ בְּכָל שֶׁהוּא:

הַקַּדָּר. מוֹכֵר הַקְּדֵרוֹת:

וְהַסַּל. הַמּוֹט שֶׁנּוֹשֵׂא בּוֹ אֶת הַקְּדֵרוֹת. וּבְמַסֶּכֶת כֵּלִים קוֹרֵהוּ אֵסֶל, דִּתְנַן הָתָם [פי"ז מט"ז] הָאֵסֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית קִבּוּל מָעוֹת:

וְאִם יֵשׁ בַּסַּל פּוֹתֵחַ טָפַח. מֵבִיא טֻמְאָה עַל הַקְּדֵרוֹת שֶׁתַּחְתָּיו לַצַּד הַשֵּׁנִי שֶׁתְּלוּיוֹת בּוֹ:

הַתְּלוּלִיּוֹת. לְשׁוֹן תֵּל:

הַקְּרוֹבוֹת בֵּין לָעִיר. הַסְּמוּכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת:

בֵּין לַדָּרֶךְ. הַסָּמוּךְ לְבֵית הַקְּבָרוֹת:

אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יְשָׁנוֹת טְמֵאוֹת. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּשָׁשִׁים קוֹבְרוֹת שָׁם נִפְלֵיהֶן, דְּעַד חֲמִשִּׁים אַמָּה אָזְלָא אִשָּׁה לְחוֹדָהּ וְקוֹבֶרֶת שָׁם הַנֵּפֶל שֶׁלָּהּ. אֲבָל רְחוֹקוֹת לֹא אָזְלָא לְחוֹדָהּ לְקִבּר בַּתֵּל, וְהוֹאִיל וּצְרִיכָה לְאִישׁ שֶׁיֵּלֵךְ עִמָּהּ, הוֹלֶכֶת לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְאֵינָהּ קוֹבֶרֶת בַּתֵּל. וְהָא דְּמָטַמְּאִינַן בִּישָׁנוֹת וַאֲפִלּוּ רְחוֹקוֹת, דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא קְרוֹבוֹת הָיוּ מִתְּחִלָּתָן וְחָרְבָה הָעִיר וְנִשְׁתַּכַּח הַדָּבָר:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כּוּ'. וְהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ג

הַמּוֹצֵא מֵת בַּתְּחִלָּה. שֶׁלֹּא הָיָה יָדוּעַ שֶׁהָיָה שָׁם קֶבֶר. וְהָכִי אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא בְּנָזִיר [דַּף סד] הַמּוֹצֵא, וְלֹא שֶׁהָיָה מָצוּי. מֵת, פָּרָט לְהָרוּג, דְּהָרוּג אֵין לוֹ תְּבוּסָה וְאֵין לוֹ שְׁכוּנַת קְבָרוֹת, וְהָכִי גְּמִירֵי לַהּ.

מֻשְׁכָּב. וְלֹא שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב:

כְּדַרְכּוֹ. וְלֹא שֶׁהָיָה רֹאשׁוֹ מֻנָּח בֵּין יַרְכוֹתָיו. דְּכָל הָנֵי חֲיִשִׁינַן לְהוּ שֶׁמָּא נָכְרִים הֵן, שֶׁאֵין דַּרְכָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לִקְבֹּר מֵתִים כָּךְ:

נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּפוּסָתוֹ. מֻתָּר לְפַנּוֹתוֹ מִשָּׁם וּלְקָבְרוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר. וְצָרִיךְ שֶׁיִּטֹּל מִן הֶעָפָר שֶׁל הַקֶּבֶר עִמּוֹ, כְּדֵי תְּפִיסָה, שֶׁהוּא כָּל הֶעָפָר תְּחוֹחַ שֶׁתַּחְתָּיו, וְחוֹפֵר בְּקַרְקַע בְּתוּלָה שְׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת. דִּכְתִיב (בראשית מז) וּנְשָׁאתַנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי בְּקִבְרָתָם, שֶׁלֹּא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר מִמִּצְרַיִם, אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, מֵעָפָר שֶׁל מִצְרַיִם טֹל עִמִּי. וְרַמְבַּ"ם גָּרִיס תְּבוּסָתוֹ, הֶעָפָר הַמְעֹרָב מִדָּם וְלֵחָה שֶׁל הַמֵּת. לְשׁוֹן מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֶיךָ (יחזקאל טז):

מָצָא שְׁלֹשָׁה. אִם יֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמֹנָה. כְּלוֹמַר מִקֶּבֶר רִאשׁוֹן עַד שְׁלִישִׁי אֵין פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְלֹא יוֹתֵר עַל שְׁמֹנָה:

הֲרֵי זֶה שְׁכוּנַת קְבָרוֹת. וְנִכָּר שֶׁלְּשֵׁם קְבוּרָה נְתָנוּם שָׁם, וְאָסוּר לְפַנּוֹתָם, דִּקְנוּ מְקוֹמָם. וַאֲפִלּוּ מֵת אֶחָד אִם נִכָּר שֶׁלְּשֵׁם קְבוּרָה נְתָנוּהוּ שָׁם אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ. אֶלָּא שֶׁבְּאֶחָד אוֹ בִּשְׁנַיִם אָנוּ תּוֹלִים שֶׁלֹּא נִקְבְּרוּ שָׁם אֶלָּא לְפִי שָׁעָה וְהָיָה דַּעְתָּם לְפַנּוֹתָם, אֲבָל בִּשְׁלֹשָׁה מוּכָח שֶׁזֶּה

מָקוֹם מְיֻחָד לִקְבָרוֹת. וְאֹרֶךְ הַמְּעָרָה דַּרְכָּהּ לִהְיוֹת שֵׁשׁ וְרָחְבָּהּ אַרְבַּע וַאֲלַכְסוֹנָהּ עוֹדֵף שְׁתֵּי אַמּוֹת דְּהַיְנוּ שְׁמֹנָה, וּמִשּׁוּם הָכִי תָּנַן מֵאַרְבָּעָה וְעַד שְׁמֹנָה:

כְּמִלֹּא מִטָּה וְקוֹבְרֶיהָ. לֹא נָרְסִינַן לַהּ הָכָא:

בּוֹדֵק מִמָּנּוּ וּלְהַלָּן עֶשְׂרִים אַמָּה. שֶׁהַמְּעָרָה אַרְבַּע אַמּוֹת רוֹחַב עַל שֵׁשׁ אֹרֶךְ, וְהֶחָצֵר שֶׁהַמְּעָרוֹת פְּתוּחוֹת לוֹ מִכָּאן וּמִכָּאן, שֵׁשׁ עַל שֵׁשׁ, דְּהָכִי סְבִירָא לְהוּ לְרַבָּנָן בְּבָבָא בַּתְרָא פֶּרֶק הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת [דַּף קא], נִמְצָא אֹרֶךְ שְׁתֵּי מְעָרוֹת וְחָצֵר שֶׁבֵּינֵיהֶן שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמּוֹת, וּלְפִי שֶׁפְּעָמִים חוֹפְרִים מְעָרָה אַחַת בַּאֲלַכְסוֹנָהּ, וַאֲלַכְסוֹן שֶׁל מְעָרָה עוֹדֵף עַל רְבִיעָהּ שְׁתֵּי אַמּוֹת, נִמְצְאוּ עֶשְׂרִים אַמָּה, שְׁמֹנָה דְּמְעָרָה רִאשׁוֹנָה בַּאֲלַכְסוֹנָהּ וְשֵׁשׁ דְּחֶצֵר שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַמְּעָרוֹת וְשֵׁשׁ דְּמְעָרָה שְׁנִיָּה, דְּחַד אֲלַכְסוֹן אָמְרִינַן תְּרֵי אֲלַכְסוֹנֵי לֹא אָמְרִינַן, וְהַיְנוּ דְּקָתָנֵי עֶשְׂרִים. וְעוֹד צָרִיךְ לִבְדֹּק מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה עֶשְׂרִים אַמָּה, דְּהַיְנוּ אַרְבָּעִים אַמָּה, דְּשֶׁמָּא זוֹ הִיא מְעָרָה שֶׁבְּמִזְרָח הֶחָצֵר וְיֵשׁ עֲדַיִן אַחֶרֶת כְּנֶגְדָּהּ בְּמַעֲרָב הֶחָצֵר, אִי נַמִי זוֹ הִיא שֶׁבְּמַעֲרָב הֶחָצֵר וְיֵשׁ עֲדַיִן אַחֶרֶת בְּמִזְרָח הֶחָצֵר:

מָצָא מֵת אֶחָד בְּסוֹף עֶשְׂרִים בּוֹדֵק הֵימֶנּוּ וּלְהַלָּן עֶשְׂרִים אַמָּה. דְּמִי יֵימַר דְּמִבֵּית הַקְּבָרוֹת זֶה הַוָּיָא הַהִיא מְעָרָה, שֶׁמָּא קֶבֶר אַחֵר הוּא וְחָצֵר אַחֶרֶת שֶׁל אָדָם אַחֵר, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת גַּם לְשָׁם כָּל בְּדִיקוֹת דִּלְעֵיל, דִּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ שָׁם קֶבֶר כְּמוֹ כֵן יֵשׁ אֲחֵרִים:

שֶׁרַגְלַיִם לַדָּבָר. אַחֲרֵי שֶׁנִּמְצָא כְּבָר בְּשֵׁדֶה זוֹ שְׁכוּנַת קְבָרוֹת:

שֶׁאִלּוּ מִתְחִלָּה מְצָאוֹ. לְקֶבֶר זֶה קוֹדֶם שֶׁמָּצָא הַשְּׁלֹשָׁה הָרִאשׁוֹנִים, הָיָה נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּפוּסָתוֹ, כְּדִתְנַן בָּרִישָׁא הַמּוֹצֵא מֵת בְּתְחִלָּה כוּ' נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּפוּסָתוֹ:

משנה ד

הַבּוֹדֵק. הָא דְּתָנַן וּבוֹדֵק הֵימֶנּוּ וּלְהַלָּן עֶשְׂרִים אַמָּה, אֵין צָרִיךְ לַחְפֹּר אֶת כֻּלָּן, אֶלָּא חוֹפֵר אַמָּה עַל אַמָּה וּמַנִּיחַ אַמָּה שֶׁאֵינוֹ חוֹפֵר, וְעוֹשֶׂה כֵּן עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסוֹף עֶשְׂרִים. וְאוֹתָהּ אַמָּה שֶׁהוּא חוֹפֵר צָרִיךְ לַחְפֹּר עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסֶלַע, אוֹ לִבְתוּלָה, שֶׁהִיא קַרְקַע שֶׁלֹּא נֶחְפְּרָה מֵעוֹלָם:

הַמּוֹצִיא אֶת הֶעָפָר מִמְּקוֹם הַטֻּמְאָה. מֵאוֹתָם הָאַמּוֹת שֶׁהוּא חוֹפֵר:

אוֹכֵל בְּדִמְעוֹ. אִם כֹּהֵן הוּא אוֹכֵל בִּתְרוּמָתוֹ. לְשׁוֹן מְלֵאתִךְ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר (שמות כב). וְאַף עַל גַּב דְּאֵין כֹּהֲנִים רַשָּׁאִין לִבְדֹּק שֶׁהֲרֵי הֵן מְזָהָרִין עַל הַטֻּמְאָה, מִכָּל מָקוֹם אִי אִתְרְמֵי כֹּהֵן וּבָדַק אֵינוֹ אָסוּר לֶאֱכֹל בִּתְרוּמָה הֵיכָא דְּלֹא אִתְחַזַּק שָׁם טֻמְאָה:

הַמְפַקֵּחַ אֶת הַגַּל. שֶׁל אֲבָנִים שֶׁנָּפַל עַל הָאָדָם וָמֵת, אִם כֹּהֵן הוּא אֵינוֹ אוֹכֵל בְּדִמְעוֹ, דְּכֵיוָן דְּהֶחְזְקָה שָׁם טֻמְאָה חָיְשִׁינַן דִּלְמָא הֶאֱהִיל, וַאֲפִלּוּ סָפֵק חַי סָפֵק מֵת חָיְשִׁינַן:

משנה ה

הָיָה בּוֹדֵק. לְהַשְׁלִים עֶשְׂרִים אַמָּה:

לְנַחֵל. נָהָר:
לִשְׁלוּלִית. אַמַּת הַמַּיִם שֶׁמְּחַלֶּקֶת שָׁלָל לַאֲגַפֶּיהָ שֶׁאַמּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁל מַיִם שׁוֹתוֹת מִמֶּנָּה:
אוֹ לְדֶרֶךְ הָרַבִּים. שֶׁאֵין קוֹבְרִים בָּהּ אֶת הַמֵּת:
מַפְסִיק. וְאֵינוֹ בוֹדֵק עוֹד לְהַשְׁלִים עֶשְׂרִים אַמָּה:
וְהַכֹּל טָהוֹר. וְאֵין לָהֶם תְּפוּסָה. אֶלָּא מְלַקֵּט הָעֲצָמוֹת בִּלְבַד וְאֵין צָרִיךְ לְטֹל יוֹתֵר:
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כו'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק יז

משנה א

הַחוֹרֵשׁ. בֵּית הַפְּרָס. מָקוֹם שֶׁהַטֻּמְאָה פְּרוּשָׂה וּמְתְפַּשֶּׁטֶת שָׁם. וְרַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּ, פְּרָס לְשׁוֹן דָּבָר פָּרוּס וְשָׁבוּר, שֶׁעֲצָמוֹת שֶׁל מֵת [שְׁלֵמוֹת] נִפְרָסוּ שָׁם. וּמִפִּי אֲחֵרִים שָׁמַעְתִּי, עַל שֵׁם שֶׁפַּרְסוֹת בְּנֵי אָדָם נִמְנָעִים לְלֶכֶת שָׁם מִפְּנֵי הַטֻּמְאָה:
מִלְּא מַעֲנָה. שֶׁל הַמַּחֲרֵשָׁה. מִמָּקוֹם הַקֶּבֶר שֶׁהִתְחִיל לַחֲרֹשׁ בּוֹ עַד מֵאָה אַמָּה בְּאֹרֶךְ הַשָּׂדֶה עַל מֵאָה בְּרֹחַב, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא הוֹלִיכָה הַמַּחֲרֵשָׁה מִמֶּנּוּ עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה. וְאִם הָיָה חוֹרֵשׁ וְהוֹלֵךְ חוּץ לְמֵאָה אַמָּה, מִמֵּאָה אַמָּה וְלַחוּץ טָהוֹר, שֶׁאֵין הַמַּחֲרֵשָׁה מוֹלֶכֶת עַצְמוֹת הַקֶּבֶר אֶלָּא עַד מֵאָה אַמָּה:
בֵּית אַרְבַּעַת סְאִין. מֵאָה אַמָּה אֹרֶךְ עַל מֵאָה אַמָּה רֹחַב הוּא מָקוֹם זְרִיעַת אַרְבַּע סְאִין, שֶׁהֲרֵי חֲצַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיָה מֵאָה עַל חֲמִשִּׁים הוּא בֵּית סָאתַיִם, כִּדְאָמְרִינַן בְּעֵרוּבִין [כג:], נִמְצָא מֵאָה עַל מֵאָה בֵּית אַרְבַּע סְאִין:
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בֵּית חֲמֵשׁ סְאִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:
וּבְמוֹרָד. כְּלוֹמַר, שִׁעוּר זֶה שֶׁאָמַרְנוּ לְתַנָּא קַמָּא וּלְרַבִּי יוֹסֵי לְמַר כִּדְאִית לֵיהּ וּלְמַר כִּדְאִית לֵיהּ, הֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁמּוֹלִיךְ הַמַּחֲרֵשָׁה בְּמוֹרָד, דְּמַגְלַגְּלָתּוֹ לְמֵרָחוֹק, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהַקַּרְקַע שָׁוֶה בְּמִישׁוֹר. אֲבָל בְּמַעֲלֶה, כְּשֶׁחוֹרֵשׁ וְעוֹלֶה, לְדִבְרֵי תַּנָּא קַמָּא נוֹתֵן רֹבַע קַב כַּרְשִׁינִין עַל בֹּרֶךְ הַמַּחֲרֵשָׁה, הוּא עֵץ חָלוּל כָּפוּף עֲשׂוּי כְּעֵין בֶּרֶךְ שֶׁהַמַּחֲרֵשָׁה תְּקוּעָה בּוֹ, וְעוֹשֶׂה בְּשׁוּלָיו נֶקֶב קָטָן כְּשִׁעוּר שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ גַּרְעִין אֶחָד מִגַּרְעִינֵי הַכַּרְשִׁינִים, וּמוֹלִיךְ הַמַּחֲרֵשָׁה וְהַגַּרְעִינִים נוֹפְלִים מְעַט מְעַט, וּבְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ הַכַּרְשִׁינִים שֶׁאֵין נוֹפֵל מֵהֶם הָרְבֵּה בְּיִחַד אֶלָּא שִׁלְשָׁה גַּרְעִינִים זֶה בְּצַד זֶה, שָׁם כָּלָה בֵּית הַפְּרָס:
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּמוֹרָד וְלֹא בְּמַעֲלֶה. לֹא אָמְרוּ דִּין בֵּית הַפְּרָס אֶלָּא בְּמוֹרָד, אֲבָל כְּשֶׁהַמַּחֲרֵשָׁה עוֹלָה בַּגֹּבַהּ אֵין שָׁם בֵּית הַפְּרָס כְּלָל, שֶׁמִּיָּד הַמַּחֲרֵשָׁה נִנְעֶרֶת וְאִם יֵשׁ שָׁם עֶצֶם נוֹפֵל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ב

וְהִטִּיחַ בְּסָלַע. הִכָּה הַמַּחֲרֵשָׁה בְּסֶלַע וּמִתּוֹךְ כָּךְ נִנְעֲרָה הַמַּחֲרֵשָׁה:

אוֹ שֶׁנִּעַר אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה. מִן הֶעָפָר שֶׁעָלֶיהָ. וְהָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא לֹא נִעֵר יָפֶה:

עַד שָׁם הוּא עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס. וְלֹא יוֹתֵר, וַאֲפִלּוּ תּוֹךְ שֵׁשׁ אַמּוֹת אוֹ חֲמֵשׁ:

בֵּית פְּרַס עוֹשֶׂה בֵּית פְּרָס. הַמַּתְחִיל לַחֲרֹשׁ בְּסוֹף בֵּית הַפְּרָס אוֹ בְּאֶמְצַע. מוֹנֶה מֵאָה אַמָּה מִמָּקוֹם שֶׁהִתְחִיל לַחֲרֹשׁ, וְהוּא נַעֲשָׂה בֵּית הַפְּרָס כְּאִלּוּ חָרַשׁ מִמְּקוֹם הַקֶּבֶר:

חָרַשׁ חֲצִי מַעֲנָה. חֲמִשִּׁים אַמָּה מִמְּקוֹם הַקֶּבֶר, וְחָזַר אַחַר כָּךְ וְחָרַשׁ מִשָּׁם עוֹד חֲמִשִּׁים אַמָּה אֲחֵרוֹת, כָּל הַמֵּאָה נַעֲשׂוּ בֵּית פְּרָס. וְהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ג

מְלָטַמְיָא. כְּמוֹ מָלֹא טַמְיָא. חֲפִירָה מְלֵאָה מֵתִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה. טַמְיָא בְּלָשׁוֹן אֲרַמִּי עֲצָמוֹת שֶׁל מֵתִים:

וּמִצְּבִירַת הָעֲצָמוֹת. מִמָּקוֹם שֶׁהָעֲצָמוֹת צְבוּרִים שָׁם. דְּזֶה דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי שֶׁיִּהְיֶה אָדָם חוֹרֵשׁ עַל חֲפִירָה שֶׁהִיא מְלֵאָה מֵתִים וְעַל צְבִירַת עֲצָמוֹת גְּלוּיִים, וְלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בְּקֶבֶר שֶׁנֶּחֱרַשׁ שֶׁהוּא דָּבָר הַמָּצוּי:

וּמִשָּׁדֶה שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר. דַּהֲוֵי לֵיהּ סְפֵק סְפֵקָא, שֶׁמָּא לֹא חָרַשׁ בִּמְקוֹם הַקֶּבֶר, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר חָרַשׁ שֶׁמָּא לֹא הוֹלִיךְ מִמֶּנָּה עֶצֶם:

אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ קֶבֶר. שֶׁחָרַשׁ וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא. דְּבֵית הַפְּרָס דְּרַבָּנָן, וְלֹא קָנְסוּ לֵיהּ כֵּיוָן דְּלֹא יָדַע:

הַחוֹרֵשׁ אֶת שָׁאֵינוֹ שָׁלוֹ. לֹא קָנְסוּ רַבָּנָן לְמֵהֲוֵי אַרְעָא דְּחַבְרֵיהּ בֵּית הַפְּרָס. וְכֵן נָכְרִי לֹא שַׁיָּךְ בֵּיהּ קְנָס:

שֶׁאֵין בֵּית הַפְּרָס לַכּוּתִיִּים. כְּלוֹמַר, שֶׁהֲרֵי אַף עַל הַכּוּתִיִּים לֹא קָנְסוּ, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא קָנְסוּ עַל הַנָּכְרִי:

משנה ד

עַל גַּבֵּי טָהוֹרָה. שֶׁשָּׁדֶה בֵּית הַפְּרָס לְמַעְלָה וּטְהוֹרָה לְמַטָּה:

אֲפִלּוּ אֲדָמָה. שֶׁהָיְתָה עֲפָרָהּ שֶׁל טְהוֹרָה אֲדָמָה:

וְהִלְבִּינוּהָ. מֵחֲמַת עֲפַר בֵּית הַפְּרָס שֶׁהָיָה לָבָן:

אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בֵּית הַפְּרָס. שֶׁלֹּא גָּזְרוּ טֻמְאָה אֶלָּא עַל גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ, וְלֹא גָּזְרוּ עַל הֶעָפָר הַנִּשְׁטָף עִם הַמַּיִם:

משנה ה

עֲלִיָּה טְהוֹרָה. מִמַּה נַּפְשָׁךְ, אִם הַקֶּבֶר בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הַבַּיִת טָמֵא וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה. וְאִם הַקֶּבֶר תַּחַת אַסְקֻפַּת פֶּתַח הַבַּיִת, טָמְאָה נִכְנֶסֶת לַבַּיִת וַעֲלִיָּה טְהוֹרָה. אֲבָל כְּשֶׁאֵין פֶּתַח הָעֲלִיָּה מְכֻוָּן כְּנֶגֶד פֶּתַח הַבַּיִת, חִישִׁינַן דִּלְמָא קָאֵי קֶבֶר תַּחַת הַכֹּתֶל מְכֻוָּן כְּנֶגֶד פִּתְחָהּ שֶׁל עֲלִיָּה, וּבוֹקַעַת הַטֻּמְאָה עַד שֶׁמַּגַּעַת לְפִתְחָהּ שֶׁל עֲלִיָּה, וְנִכְנֶסֶת לָעֲלִיָּה דֶּרֶךְ הַפֶּתַח:

וַעֲפַר חוּצָה לָאָרֶץ. כְּלוֹמַר אוֹ עֲפַר חוּץ לָאָרֶץ. דְּאָרֶץ הָעַמִּים וּבֵית הַפְּרָס תַּרְוַיְהוּ מְטַמּוּ בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא:

שֶׁבָּא בְיָרָק. כְּגוֹן אֲגֻדָּה שֶׁל יָרָק שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קְלָחִים הַרְבֵּה שֶׁנֶּעֱקְרוּ בְּגוּשֵׁיהֶן, וּבְכָל קֶלַח בִּפְנֵי עַצְמוֹ לֵיכָּא עָפָר כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין שֶׁהוּא שִׁעוּר הַגּוּשׁ לְטַמֵּא:

חוֹתָם הַמַּרְצוּפִין. אַמְתָּחוֹת שֶׁל עוֹר כְּעֵין שַׂקִּין שֶׁהוֹלְכֵי דְּרָכִים נוֹתְנִים כְּלֵיהֶם בְּתוֹכָם וְחוֹתְמִים עֲלֵיהֶם בְּחוֹתָם שֶׁל טִיט:

כִּסְאָה וּכְסָאתַיִם חוֹתָמוֹת. שֶׁל טִיט. וְהַאי עֲבָדָא מַיְתֵי רַבִּי יְהוּדָה לְסַיּוֹעֵי לְרַבָּנָן דְּלִסְאָה וְסָאתַיִם מֵעָפָר שֶׁבָּא מִחוּצָה לָאָרֶץ לֹא חָשְׁשׁוּ, הוֹאִיל וְלֹא הָיָה בְּחוֹתָם אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין. וְהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פרק יח

משנה א

כֵּיצַד בּוֹצְרִין בֵּית הַפְּרָס. וְיִהְיוּ הָעֲנָבִים שֶׁגָּדְלוּ בוֹ טְהוֹרִים:

מַזִּין עַל הָאָדָם וְעַל הַכֵּלִים. בַּשְּׁלִישִׁי:

וְשׁוֹנִין. בַּשְּׁבִיעִי:

וּמוֹצִיאִין חוּץ לְבֵית הַפְּרָס. וְאַף עַל גַּב דְּהַבּוֹצֵר לַגַּת הַכְשֵׁר לְקַבֵּל טֻמְאָה וְהוּא מִשְׁמֹנָה עָשָׂר דָּבָר שֶׁגָּזְרוּ בוֹ בַּיּוֹם, הָנֵי מִלֵּי לְטֻמְאָה דְאוֹרַיְתָא, אֲבָל לְטֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס דְּרַבָּנָן הִיא לֹא חָשְׁבִינַן לַהּ הֶכְשֵׁר. וּמִשּׁוּם הָכִי נָקֵט וְתָנֵי מַזִּין עַל הָאָדָם וְעַל הַכֵּלִים, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ טְהוֹרִים מִטֻּמְאָה דְאוֹרַיְתָא, וְאַף עַל פִּי שֶׁחוֹזְרִין וּמִטַּמְּאִין בְּבֵית הַפְּרָס בְּשִׁעַת בְּצִירָה, תּוּ לֹא מִטַּמּוּ עֲנָבִים בְּנִגְיעָתָם מִשּׁוּם טֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס כָּל כַּמָּה דְּלֹא הֶכְשֵׁר הֶכְשֵׁר גָּמוּר:

וַאֲחֵרִים. שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ בְּבֵית הַפְּרָס:

מְקַבְּלִין. מִן הַבּוֹצְרִים:

וּמוֹלִיכִין לַגַּת. בְּכֵלִים אֲחֵרִים. אֲבָל הַבּוֹצְרִים אֵין מוֹלִיכִין אוֹתָם לַגַּת, לְפִי שֶׁהַגַּת מָלֵא מַשְׁקִין וּמִתְכַּשְּׁרֵי בְּהוּ הֶכְשֵׁר גָּמוּר:

וְאִם נָגְעוּ אֵלּוּ וָאֵלּוּ. הַבּוֹצְרִים נָגְעוּ בַּאֲחֵרִים הַמְקַבְּלִין: **טְמֵאִים**. הַמְקַבְּלִים וּמְטַמְּאִין כָּל הָעֲנָבִים. שֶׁהָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּבֵית הַפְּרָס נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה וּמְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אוֹחֵז אֶת הַמַּגָּל. דְּסָבְרֵי הַבּוֹצֵר לַגַּת הֲכְשֵׁר אֲפִלּוּ לְטֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס, וּמְשׁוּם הָכִי צָרִיךְ שֶׁיֹּאחַז הַמַּגָּל שֶׁהוּא בּוֹצֵר בּוֹ בְּסִיב שֶׁל דֶּקֶל דְּלֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה:

אוֹ בּוֹצֵר בְּצוֹר. וְהוּא אֶבֶן חַדָּה, דְּלָאו כְּלִי הִיא:

וְנוֹתֵן לְתוֹךְ כְּפִישָׁה. כְּלִי גָּדוֹל שֶׁכּוֹבְשִׁים בּוֹ זֵיתִים, דְּלָאו בַּת קַבּוֹלֵי טֻמְאָה הוּא:

וּמוֹלִיךְ לַגָּת. אֲפִלּוּ הוּא עַצְמוֹ. דְּכֵיוָן דְּזָהִיר וְאִית לֵיהּ הֶכְרֵא שֶׁמַּנִּיחַ בִּכְפִישָׁה לֹא נָגַע:

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֶרֶם הַנַּעֲשָׂה בֵּית הַפְּרָס. שֶׁהָיוּ גְּפָנִים וְאִילָנוֹת נְטוּעִים בּוֹ קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה בֵּית הַפְּרָס: **אֲבָל הַנּוֹטֵעַ**. לְכַתְּחִלָּה בְּבֵית הַפְּרָס: **יִמָּכֵר לַשּׁוּק**. דְּקִנְסִינַן לֵיהּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ לִטַּע בְּבֵית הַפְּרָס. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ב

שְׁלֹשָׁה בֵּית הַפְּרָס הֵן. כִּדְקָא חֲשִׁיב לְהוּ וְאָזִיל. שָׂדֶה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר, וְשָׂדֶה שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר, וּשְׂדֵה בוֹכִים:

נִטַּעַת כָּל נָטַע. נוֹטֵעַ בָּהּ כָּל אִילָנוֹת שֶׁיִּרְצֶה. וּמַתְנִיתִין דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּאָסַר לְעֵיל. וְאִיכָּא לְמֵימַר דְּאַף רַבִּי יוֹסֵי לֹא אָסַר אֶלָּא לִטַּע בָּהּ כֶּרֶם בִּלְבַד, מִשּׁוּם דְּהַבּוֹצֵר לַגַּת הֲכְשֵׁר, אֲבָל לֹא שְׁאָר אִילָנוֹת:

חוּץ מִזֶּרַע הַנִּקְצָר. אֲבָל זֶרַע הַנֶּעֱקָר עִם שָׁרָשָׁיו חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יָבִיא עֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה עִם הֶעָפָר הָעוֹלֶה עִם הַשָּׁרָשִׁים הַנֶּעֱקָרִים:

וְאִם עֲקָרוֹ. אוֹתוֹ זֶרַע הַנִּקְצָר:

צוֹבֵר אֶת גָּרְנוֹ לְתוֹכוֹ. לְתוֹךְ הַשָּׂדֶה עַצְמָהּ. וְדָשׁ אוֹתוֹ שָׁם. וְלֹא יְבִיאֶנּוּ לַבַּיִת עַד אַחַר דִּישָׁה, שֶׁלֹּא לְהַרְבּוֹת אֶת הַטֻּמְאָה:

וְכוֹבְרוֹ בִּשְׁתֵּי כְבָרוֹת. זוֹ אַחַר זוֹ. שֶׁמָּא נִתְעָרֵב עִמּוֹ עֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה:

וְהַקְּטָנִיּוֹת בְּשָׁלֹשׁ. לְפִי שֶׁהַקְּטָנִיּוֹת יֵשׁ בָּהֶן עָפָר יוֹתֵר מִבַּתְּבוּאָה, מִשּׁוּם הָכִי חָיְשִׁי בְּהוּ טְפֵי. אֲבָל טְהוֹרִין הֵן, שֶׁהֲרֵי לֹא הֶכְשִׁרוּ. וְהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

וְשׁוֹרֵף אֶת הַקַּשׁ וְאֶת הֶעָצָה. בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה. שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן עֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה:

קַשׁ. תֶּבֶן שֶׁל תְּבוּאָה:

עָצָה. תֶּבֶן שֶׁל קְטָנִיּוֹת:

וּמְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא. שְׂדֵה בֵּית הַפְּרָס שֶׁאָמַרְנוּ:

וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. דְּכָל טֻמְאָתָהּ מִשּׁוּם עֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה וְעֵצֶם כַּשְּׂעֹרָה אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל:

משנה ג

נִזְרַעַת כָּל זֶרַע. הָכִי גָּרְסִינַן בְּרֹב הַסְּפָרִים. אֲבָל בַּתּוֹסְפְתָּא קְתָנֵי אֵינָהּ נִזְרַעַת כָּל זֶרַע. וְכֵן הִיא בְּעֵינַי:

וְאֵינָהּ נִטַּעַת כָּל נָטַע. וְלֹא מִבַּעְיָא דְּאֵין נוֹטְעִין לְכַתְּחִלָּה, אֶלָּא אַף הַנִּטּוּעַ לֹא יְקַיֵּם, שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל בְּנֵי אָדָם לְשָׁם, מִשּׁוּם דְּמַטְמְאָה בְּאֹהֶל אַחְמוּר בָּהּ טְפֵי:

חוּץ מֵאִילַן סָרָק. דְּמֶתֶר לִטַּע בָּהּ. וּמַהוּ אִילַן סָרָק, שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּרוֹת:

משנה ד

שָׂדֶה בוֹכִים. מָקוֹם רָחוֹק מִבֵּית הַקְּבָרוֹת שֶׁמּוֹשִׁיבִין שָׁם הַמִּטָּה שֶׁל הַמֵּת וּמִתְוַעֲדִין וּבוֹכִין שָׁם:

לֹא נִטַּעַת וְלֹא נִזְרַעַת. בְּפֶרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן בַּגְּמָרָא, מְפֹרָשׁ דְּמִשּׁוּם יֵאוּשׁ בְּעָלִים נָגְעוּ בָהּ, דְּכֵיוָן שֶׁכֵּן הוּא, מִתְיָאֲשִׁים הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה וְהָוֵי לֵיהּ כְּמֵצַר שֶׁהֶחֱזִיקוּ בּוֹ רַבִּים וְאָסוּר לְקַלְקְלוֹ. וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, שֶׁהֶחֱזִיקוּ בּוֹ הָרַבִּים כַּדִּין. אֲבָל לֹא נִתְיָאֲשׁוּ, דְּהַשְׁתָּא שֶׁלֹּא כַדִּין הֶחֱזִיקוּ בּוֹ, מֻתָּר לְקַלְקְלוֹ:

וַעֲפָרָהּ טָהוֹר. דְּלֹא מַחְזְקִינַן בָּהּ טֻמְאָה כְּלָל:

וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ תַּנּוּרִים לְקֹדֶשׁ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁנֵי בֵּית הַפְּרָס הָרִאשׁוֹנִים:

שֶׁבּוֹדְקִים לְעוֹשֶׂה פֶּסַח. אַשְּׁדָּה שְׁנֶחֱרַשׁ בָּהּ קֶבֶר קַאֵי. דְּאִם הוֹלֵךְ שָׁם אָדָם וְצָרִיךְ לִשְׁחֹט אֶת פִּסְחוֹ, בּוֹדְקִים אוֹתָהּ כְּדִמְפָרֵשׁ בְּסֵיפָא, וְאִם לֹא נִמְצָא שָׁם עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה אֶת פִּסְחוֹ:

וְאֵין בּוֹדְקִין לִתְרוּמָה. דְּדַוְקָא לְפֶסַח סוֹמֵךְ אַבְּדִיקָה זוֹ, מִשּׁוּם דְּטֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס דְּרַבָּנָן, וַחֲכָמִים לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם כָּרֵת, שֶׁמִּי שֶׁאֵינוֹ מַקְרִיב קָרְבַּן פֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ חַיָּב כָּרֵת. אֲבָל בִּתְרוּמָה דְּאֵין בַּאֲכִילָתָהּ כִּי אִם עֲשֵׂה, הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם עֲשֵׂה וְאֵין מוֹעֶלֶת בְּדִיקָה זוֹ לְהַתִּירוֹ בַּתְּרוּמָה:

וּלְנָזִיר. שֶׁהָלַךְ שָׁם:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בּוֹדְקִין. וְאִם לֹא נִמְצָא שָׁם עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה אֵינוֹ מְגַלֵּחַ:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין בּוֹדְקִין. דְּבֵין נִמְצָא וּבֵין לֹא נִמְצָא מְגַלֵּחַ וּמֵבִיא קָרְבָּן:

אֶת הֶעָפָר שֶׁהוּא יָכוֹל לַהֲסִיטוֹ. כְּגוֹן עָפָר תְּחוֹחַ:

וּמְמַחֶה. עוֹשֶׂהוּ דַּק דַּק בְּיָדוֹ כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה אִם יֵשׁ בּוֹ עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה:

משנה ה

כִּיצַד מְטַהֲרִין בֵּית הַפְּרָס. אַבֵּית הַפְּרָס הָרִאשׁוֹן קַאֵי, שֶׁהוּא שָׂדֶה שְׁנֶחֱרַשׁ בּוֹ קֶבֶר:

נוֹטְלִין מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. כְּשִׁעוּר עֹמֶק הַמַּחֲרֵשָׁה שֶׁמְּנַלְגְּלֶת הָעֲצָמוֹת:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

הָרוֹצֵף. לְשׁוֹן רִצְפָּה שֶׁל אֲבָנִים:

טָהוֹר. כֵּיוָן דְּאֵין יָכוֹל לַהֲסִיטָן. שֶׁאִם הָיָה מְהַלֵּךְ עַל גַּבָּן וְנִסְטוֹת, אֵיכָא לְמֵימַשׁ אַהֶסֵּט עֻצֶּם שֶׁתַּחְתֶּיהָן:

אַף הָעוֹזֵק. הַחוֹפֵר וּמַשְׁלִיךְ הָאֲבָנִים, אִם עָשָׂה כֵּן בְּכָל בֵּית הַפְּרָס, טָהוֹר. עוֹזֵק, לְשׁוֹן וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ (ישעיה ה). וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ו

הַמְהַלֵּךְ בְּבֵית הַפְּרָס. בְּשֶׁדֶּה שֶׁנֶּחֱרַשׁ בָּהּ קֶבֶר:

עַל אֲבָנִים שֶׁהוּא יָכוֹל לַהֲסִיטָן. כְּגוֹן עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁאֵינָן תְּקוּעוֹת וּקְבוּעוֹת בָּאָרֶץ וְהֵן נִסְטוֹת מֵחֲמַת הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶן, וְעֻצֶּם כַּשְׁעֹרָה נִסָּט מִכֹּחוֹ. וְרוֹכֵב עַל גַּבֵּי אָדָם אוֹ בְּהֵמָה [שֶׁכֹּחָן] רַע וְהוֹלִיכוּהוּ עֲלֵיהֶן, טָמֵא הָרוֹכֵב, דְּכֵיוָן דְּכֹחַ הַתַּחְתּוֹן רַע, מֵחֲמַת מַשָּׂא הָעֶלְיוֹן נִסָּטוּ וְהֵוִי כְּאִלּוּ הוּא מֵסִיט הָעֻצֶּם. אֲבָל אִם הָיָה כֹּחַ הַנִּרְכָּב יָפֶה, לָא חָשִׁיב הָרוֹכֵב כְּמֵסִיט הָעֻצֶּם. וְהֵיכִי דָּמֵי אָדָם שֶׁכֹּחוֹ רַע, כָּל שֶׁרוֹכְבוֹ וְאַרְכֻּבוֹתָיו נוֹקְשׁוֹת. וּבְהֵמָה שֶׁכֹּחָהּ רַע, כָּל שֶׁרוֹכְבָהּ וּמַטִּילָה גְּלָלִים:

בָּהָרִים וּבַסְּלָעִים. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קוֹבְרִין שָׁם מֵת:

טָמֵא. מִפְּנֵי עֲפַר אֶרֶץ הָעַמִּים שֶׁמִּתְגַּלְגֵּל שָׁם:

בַּיָּם וּבַשּׁוּנִית טָהוֹר. מִטֻּמְאַת גּוּשָׁהּ. שֶׁגָּזְרוּ עַל גּוּשָׁהּ שֶׁל אֶרֶץ הָעַמִּים לִשְׁרֹף תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּגְּעוּ בַּעֲפָרָהּ וְאֵין שׂוֹרְפִים תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁבָּאוּ בַיָּם וּבַשּׁוּנִית, שֶׁאֵין קוֹבְרִים שָׁם מֵת, אֲבָל טֻמְאַת אֲוִירָהּ שֶׁל אֶרֶץ הָעַמִּים יֵשׁ בָּהֶן, שֶׁגָּזְרוּ עַל אֲוִירָהּ לִתְלוֹת, שֶׁתְּרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּכְנְסוּ לַאֲוִיר אֶרֶץ הָעַמִּים וְלֹא נָגְעוּ בְּגוּשָׁהּ, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׂוֹרְפִין:

בְּזֵעָפוֹ. כְּשֶׁהַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר:

משנה ז

הַקּוֹנָה שָׂדֶה בְּסוּרְיָא. אֲרַם נַהֲרַיִם וַאֲרַם צוֹבָה שֶׁכָּבַשׁ דָּוִד. וַעֲפָרָהּ טָמֵא כְּחוּצָה לָאָרֶץ, וְחַיֶּבֶת בְּמַעַשְׂרוֹת וּבְשִׁבִיעִית כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

אִם יָכוֹל לְהַכְנִס לָהּ בְּטָהֳרָה. שֶׁאֵין אֶרֶץ הָעַמִּים מַפְסִיק בֵּין אוֹתָהּ שֶׁדֶּה שֶׁקָּנָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

טָהוֹרָה. אוֹתָהּ שָׂדֶה. וַאֲפִלּוּ אַגּוּשָׁהּ דִּידָהּ לֹא גָּזְרוּ, כֵּיוָן שֶׁהִיא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּמִשּׁוּם הָכִי קָתָנֵי הַקּוֹנָה שָׂדֶה. אֲבָל אִם הָיָה רֹחַב טֶפַח מֵאֶרֶץ הָעַמִּים אוֹ מִבֵּית הַקְּבָרוֹת מַפְסִיק בֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לַשָּׂדֶה שֶׁקָּנָה בְּסוּרְיָא, דְּהַשְׁתָּא אֵין יָכוֹל לְכַנֵּס בָּהּ בְּטָהֳרָה, עֲפָרָהּ שֶׁל אוֹתָהּ שָׂדֶה טָמֵא כְּחוּצָה לְאָרֶץ:

מְדוֹרוֹת הַגּוֹיִם. שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

טְמֵאִים. שֶׁקּוֹבְרִין נִפְלֵיהֶן בְּבָתֵּיהֶן:
אַרְבָּעִים יוֹם. כְּשֶׁעוּר יְצִירַת הַוָּלָד:
אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עִמּוֹ אִשָּׁה. דְּנָכְרִים פְּרוּצִים בַּעֲרָיוֹת וּמְבִיאִין נָשִׁים לְבָתֵּיהֶן בַּלַּיְלָה:
עֶבֶד. שֶׁל יִשְׂרָאֵל:
אוֹ אִשָּׁה. יִשְׂרְאֵלִית:
מְשַׁמְּרִין. הַמַּדּוֹר שֶׁל הַנָּכְרִים, שֶׁלֹּא יִקְּבְרוּ שָׁם:

משנה ח

הַבֵּיבִין הָעֲמֻקִּים. צְנוֹרוֹת שֶׁמְּקַלְּחִין מֵהֶן הַשְּׁפָכִים לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְיֵשׁ סְפָרִים שֶׁכָּתוּב בָּהֶם הַכּוֹכִים, לְשׁוֹן כּוּךְ, מְעָרָה שֶׁתַּחַת הַקַּרְקַע:
וְעָפָר הַתְּחוֹחַ. דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דְּמֻחֲמַת הַנֵּפֶל שֶׁקְּבָרוּ שָׁם נַעֲשָׂה הֶעָפָר תְּחוֹחַ:
חָזִיר וּבַרְדְּלָס. דְּרְכָן לַחְפֹּר וּלְחַפֵּשׂ תַּחַת הַקַּרְקַע, וְאִם יִמְצְאוּ נֵפֶל קָבוּר יוֹצִיאוּהוּ מִשָּׁם. בַּרְדְּלָס, חֲיָה שֶׁקּוֹרִין לָהּ בַּעֲרָבִי אלצב"ע:

משנה ט

אִצְטַבָּא. עֲשׂוּיָה לְנוֹי לִפְנֵי הַבָּתִּים. וְאֵין קוֹבְרִים שָׁם נְפָלִים:
עִיר גּוֹיִם שֶׁחָרְבָה. עָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁגָּדְרוּ בָּהּ נָכְרִים וְחָרְבָה מִן הַנָּכְרִים:
אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם מְדוֹר גּוֹיִם. שֶׁחַיּוֹת מְצוּיוֹת שָׁם וּמוֹצִיאוֹת כָּל הַנְּפָלִים שֶׁנִּקְבְּרוּ שָׁם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:
קְבָרוֹת. כְּלוֹמַר יָדוּעַ שֶׁהֵם קְבָרוֹת:
הָיָה סָפֵק. אִם מֵאֶרֶץ הָעַמִּים אִם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:
וְטַהֲרוּהוּ. דַּחֲשָׁבוּהוּ כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִי נַמִּי, הָיָה סָפֵק אִם הָיוּ שָׁם קְבָרוֹת אִם לָאו, וְטִהֲרוּהוּ שֶׁהֵעִידוּ שֶׁאֵין שָׁם קְבָרוֹת:
קֵינִי. שֵׁם מָקוֹם וְהָיוּ נוֹהֲגִים בּוֹ טֻמְאָה מִסָּפֵק, עַד שֶׁנִּמְנוּ עָלָיו רַבִּי וּבֵית דִּינוֹ וְטִהֲרוּהוּ:

משנה י

אָהֳלֵי עַרְבִיִּים. אֵינָן קְבוּעִים בְּמָקוֹם אֶחָד, וּמִשּׁוּם דְּלֹא קְבִיעֵי לֹא קָבְרֵי בֵּיהּ. אִי נַמִּי, לְפִי שֶׁנּוֹסְעִים וְחוֹנִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא רָצוּ לְהַחֲזִיק טֻמְאָה:
וְהַסַּכּוֹת. שֶׁל שׁוֹמְרֵי פֵּרוֹת:
וְהַצְּרִיפִים. מְדוֹרוֹת שֶׁאֵין לָהֶם גַּג, אֶלָּא הַדְּפָנוֹת נוֹגְעוֹת בְּרָאשֵׁיהֶן זוֹ לָזוֹ. וְדִירוֹת שֶׁל צַעַר הֵן וְלֹא קְבִיעֵי:
בֵּרָנִין. סֻכּוֹת עֲשׂוּיוֹת בַּשָּׂדֶה לְהַכְנִיס בָּהֶן פֵּרוֹת מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים:

אַלְקְטִיּוֹת. גַּג עוֹמֵד עַל אַרְבָּעָה עַמּוּדִים לְהִתְקָרֵר בּוֹ בַּקַּיִץ, שֶׁהָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בּוֹ מִכָּל צְדָדָיו. וּלְשׁוֹן אַלְקְטִיּוֹת, בָּתֵּי הַקַּיִץ, תַּרְגּוּם קַיִץ, קַיְטָא:

מָקוֹם הַחִצִּים. מָקוֹם שֶׁבְּנֵי הָעִיר מַנִּיחִין בּוֹ חִצִּים לִשְׁמֹר לְעֵת מִלְחָמָה:

מָקוֹם לִגְיוֹנוֹת. שֶׁחוֹנִים בּוֹ חֵילוֹת שֶׁל מֶלֶךְ: